

ZOV

ZAJEDNICA OGULINSKIH VJERNIKA
Godina XIV. Broj 1 (36), Tijelovo 2007.

LIST ŽUPA OGULINSKOG DEKANATA

IMPRESSUM

Izdavač:

Župe Ogulinskog dekanata
Gajeva 2, 47300 OGULIN
Telefon: (047) 522-323
Fax: (047) 811-148
e-mail: tomrogic@inet.hr

Glavni i odgovorni urednik:

Tomislav Rogić, župnik ogulinski

Uredničko vijeće:

Miljenjko Sušac
Marija Lovrić
Zvonko Ranogajec
Ivan Tironi
Višnja Lipošćak
Hrvoje Magdić
Marija Špehar
Petar Šporčić

Priprema i tisak:

«TISAK ŠULJIĆ»
Marinići, Rijeka

List izlazi dva puta godišnje

Prema mišljenju Ministarstva kulture
Republike Hrvatske časopis ZOV
oslobođen je poreza
Klasa: 612-10/94-01-284
Ur. broj: 532-03-1/7-94-01

Fotografije u ovom broju ZOV-a:

Zvonko Ranogajec, Petar Šporčić, Miro
Brozović, Ivan Lovnički, Draženko Tomić,
Mate Pavlić i Josip Anušić

Naslovna stranica:

Korizmeno hodočašće Ogulinskog dekanata,
u crkvi Sv. Križa u Perušiću

Riječ urednika	3
NAVJEŠĆIVATI i ODGAJATI	4
Papa proslavio 80. rođendan	4
Poslanica gospičko-senjskog biskupa mons. dr. Mile Bogovića	5
Kalvarijske tmine	11
DUHOVNO ZVANJE	17
VIJESTI IZ BISKUPIJE	22
VIJESTI ŽUPA OGULINSKOG DEKANATA	31
<i>Iz župe Sv. Križa Ogulin .....</i>	31
<i>Iz župe Bl. Alojzija Stepinca – Ogulin .....</i>	36
<i>Iz župe Sv. Jurja – Zagorje .....</i>	37
<i>Iz župe Uznesenja Bl. Dj. Marije – Oštarije .....</i>	38
<i>Iz župe Kristova Uzašašća – Cerovnik .....</i>	39
<i>Iz župe Sv. Nikole biskupa – Lipa .....</i>	41
<i>Iz župa sv. Ane - Plaški i sv. Ivana Nepomuka – Saborsko .....</i>	46
<i>Iz župa Presv. Trojstva – Modruš .....</i>	48
<i>Iz župa sv. Juraj - Lešće na Dobri i Bl. Dj. Marije od utjehe – Trošmarija .....</i>	50
<i>Iz župe sv. Josipa – Josipdol .....</i>	52
IZ NAŠIH KRAJEVA	54
Stric fra Mile i sinovac otac Petar Turkalj, franjevci trećoredci	54
Vitraci u crkvi u Oštarijama	55
Mollinarijev most u Ogulinu	56
Sinci smo kleka – vilina jeka, svoji na svom!	59
OBITELJSKA STRANICA	61
MOZAIK	66
MLADI ZA MLADE	73

Riječ urednika

Braćo i sestre u Kristu!

Novi broj Zov-a izlazi ovaj puta nakon blagdana Duhova. Za nama su proslave najvećih tajni naše vjere: Kristove muke, smrti i uskrsnuća, Uzašašća na Nebo i Pedesetnice ili Duhova. Bogatstvo slavjenih blagdana po župama našeg ogulinskog dekanata pronaći ćete i na ovim stranicama.

Svaki novi broj Zov-a pokušaj je, ne samo da zabilježimo što se i gdje dogodilo, nego da do što većeg broja naših vjernika dođu tekstovi i slike koji će im biti poticaj da još snažnije i svjesnije dožive svoju vjeru. Da, željeli bismo ZOV-om zvati ljude Isusu Kristu. Potaknuti ih da pronađu više vremena, volje i raspoloživosti za rast u vjeri.

Kao što godine odrastanja pomalo vode putu zrelosti i pripremaju za treću dob starijih dana svakog čovjeka, kao što naša misao s godinama životnog iskustva donosi mudrije zaključke, tako i vjera zahtjeva rast. Ni u vjeri ne može se ostati na mjestu. Kao što naše tijelo s godinama poprima pečate minulih dana, kao što čovjek kroz život otkriva tko mu jest, a tko nije pravi prijatelj, tako i naš odnos s Bogom zahtjeva dozrijevanje, produbljivanje i neprestano približavanje.

Molitva, sakramenti, nedjeljna sveta misa siguran su put učvršćivanja našeg prijateljstva s Bogom, i jednih s drugima u zajedništvo kakvo samo Crkva može ostvariti. Baš to dvo-

je htjeli bismo i ovim brojem ZOV-a unaprijediti. Živjeti s Bogom, živjeti s Crkvom, osjećati se da tu pripadam i da mi je tu mjesto. Tu su moji i ja sam njihov. I sve što se u Crkvi događa dio je mene i ja sam dio toga. Pristupiti na takav način značilo bi da živim svoju vjeru, da mi ona nije tek neki «privjesak» u životu ili «marama» koju ću ponekad staviti na sebe.

Bez imalo želje za kritikom, a s puno osjećaja za «probuditi vjernika» nastale su stranice ovoga

lista. Koliko sreće i duhovnih plodova kad bi se list čitao u većini naših vjerničkih obitelji. Možda bi se manje događali i nesporazumi, različita «ne znanja» oko toga kada se što događa ili što sve «treba» za neki sakrament. Uvijek iznova ostanem ožalošćen kad otkrijem nova lica koja bi u Crkvi «nešto trebala» jer će pristupiti nekom sakramentu ili će, ako mogu, biti kumovi. Tko doista živi svoju vjeru, živi s Crkvom mnoge su mu stvari jasne same po sebi. Drugima pak, ne preostaje ništa drugo nego da uvijek iznova otkrivaju «nešto novo» i pozivaju se na to da «prije nije bilo tako».

Ostaje velikom zagonetkom kako se razne praznovjerne «predaje» od uha do uha tako uporno i sveprisutno prenose, a ono što doista vrijedi i nosi

vjerski život s mukom se probija do većeg broja otvorenih srdaca. Kao na primjer «predaja» da trudnica ne smije biti kuma na krštenju jer to ne bi bilo dobro... Odakle to? I kako to da se mnogi drže takvih besmislica ni ne razmišljajući o veličini Božjeg dara novog života, o milosti neprocjenjivoj sakramenta krštenja, nego je važnije tko je to kome prenio.

Krist nas je došao osloboditi svakog ropstva. Ne dopustimo da nas zavede svakodnevna životna briga. Vjera je ta koja nas izdiže iz svake zemaljske začahurenosti, iz svakog neopravdanog straha. Živimo svoju povezanost

s Bogom u Crkvi, narodu Božjem. Budimo taj narod Božji koji zna Tko je za njega umro i uskrsnuo, Tko mu je podario nosalomljivu nadu u pobjedu dobra, u pobjedu života. Neka i novi ZOV pridonese otkrivanju ljepote života koju je Bog ponudio čovjeku.

U ime svih svećenika u našem dekanatu, uredništva i svih koji su svojim tekstovima uljepšali ovaj ZOV, želim vam ugodne i nadahnjujuće trenutke čitanja

župnik Tomislav Rogić

Papa proslavio 80. rođendan

Papa je svoj 80. rođendan proslavio 16. travnja okružen kardinalima, nadbiskupima i biskupima, svećenstvom i velikim mnoštvom vjernika, ali i zajedno s predstavnikom carigradskog patrijarha Bartolomeja, služeći misu na Trgu sv.

Petra. Čestitke mu je izrekao dekan kardinalskog zbora kardinal Angelo Sodano, istaknuvši kako je osamdeseti rođendan jednog Pape razlog velike duhovne radosti za sve njegove kćeri i sinove, koji su se danas okupili na Trgu kako bi mu izrazili osjećaje svoje zajedničke odanosti. "Ljubavlju dobre vlasti pomognite da živimo u Crkvi u redu i slozi. Pognut poput dobrog Samaritanca nad duhom i tijelom slomljenih ljudi, vodite nas kako bismo vršili djela duhovnog i materijalnog milosrđa, koji su toliko potrebni suvremenom svijetu, posebno siromasima, bolesnima i svima onima koji trpe zbog teških životnih iskušenja", rekao je kardinal Sodano čestitajući Papi Ratzingeru 80. rođendan.

Osvrćući se na značenje Bijele nedjelje i svetkovine Božjeg milosrđa Papa se u propovijedi osvrnuo na glavne trenutke svog života i istaknuo kako su rođenje, krštenje, zemaljska obitelj i velika Božja obitelj bili za njega veliki dar raznovrsnih očitovanja Božjeg milosrđa, koja ograničavaju zlo. Osjećam prisutnost Boga, koji se svim snagama svoje moći, snagama milosrđa suprotstavlja snagama zla, rekao je papa Ratzinger, primijetivši kako je njegov prethodnik Ivan Pavao II. u milosrđu sazeo i suvremenom svijetu protumačio otajstvo otkupljenja. "Upravo ovi dani, koji su osvijetljeni Božjim milosrđem, pružaju mi priliku da pogledam unatrag, promatrajući mojih 80 minulih godina", primijetio je Benedikt XVI. i zahvalio Bogu za sve primljene darove, posebno što mu je bilo omogućeno da živi i raste tako da može iskusiti što znači obitelj. Sa zahvalnošću se sjetio oca, majke, sestre, brata, prijatelja i savjetnika, koji su mu pomogli u prevladavanju teškoća s kojima se susretao u svom životu. Ljudsko iskustvo oca pomoglo mu je da mu se otvori pogled na Oca, koji je na nebesima, a majčina dobrota da shvati što je sloboda. "Posebno zahvaljujem Bogu što sam već od prvog dana svog života mogao učiti i rasti u velikoj zajednici vjernika, u kojoj su širom otvorena vrata između života i smrti, između neba i zemlje. Zahvalan sam što sam mogao shvatiti toliko stvari, crpeći ih iz mudrosti te zajednice, u kojoj su sadržana ne samo ljudska iskustva iz najstarijih vremena. Mudrost te zajednice nije samo ljudsko znanje. U njoj se postiže i sama Božja mudrost, Vječna mudrost", zaključio je papa Ratzinger razmišljanje o svom životu.

Papina razmišljanja o radu

Na međunarodni blagdan rada, 1. svibnja Crkva se sjeća Sv. Josipa Radnika. U dvije godine pontifikata, Benedikt XVI. često je govorio o problemima svijeta rada, snažno ističući primat humane dimenzije rada, a protiv svakog oblika iskorištavanja i idolatrije, ističe se u osvrtnu Hrvatskoga programa Radio Vatikana.

Benedikt XVI. je već u svome prvom govoru kao Papa, 19. travnja prije dvije godine, dva puta izgovorio riječ "rad": sebe naziva jednostavnim i poniznim "radnikom" u Gospodinovu vinogradu, ističući da se osjeća utješeno činjenicom što Gospodin "znade raditi" i djelovati i s nedostatnim instrumentima. Dakle, ujedinjen Božji rad i čovjekov rad: "rad – ustvrdio je Benedikt XVI. – ulazi u Božji nacrt o čovjeku... i sudjelovanje je u njegovu stvaralačkom i otkupiteljskom djelu". Zato je "osoba mjera dostojanstva rada".

"Od prvenstva etičke vrednote ljudskoga rada, proizlaze i ostali prioritati: ona čovjeka nad samim radom, rada nad kapitalom, opće usmjerenje dobara nad pravom na privatno vlasništvo: u biti prvenstvo biti nad imati".

Nekoliko dana nakon svoga izbora, 1. svibnja 2005., s prozora svoje radne sobe istaknuo je neka rad "ne nedostaje posebice mladima", a godinu poslije, 19. ožujka na svetkovinu sv. Josipa pozvao je radnike da se "posvete vlastitim radom" jer "nije dovoljna, premda je potrebna, tehnička i profesionalna kvalifikacija" za ostvarenje cjelovitog vlastitoga poziva:

"Rad poprima prvotnu važnost u ostvarenju čovjeka i u razvoju društva. Stoga je potrebno da on bude uvijek organiziran i obavljan u punom poštovanju ljudskoga dostojanstva i u službi općega dobra. U isto vrijeme, nezamislivo je da čovjek postane rob rada. nastoieći u njemu naći posljednji i konačni smisao života".

Papa je podsjetio na važnost nedjeljnog odmora: «zahtijevati... da nedjelja ne bude kao svi drugi dani u tjednu» – ističe – «izbor je civilizacije». Benedikt XVI. je uputio brojne apele protiv iskorištavanja radnika, za sigurnost rada, za uključivanje invalida u radne aktivnosti, osudio je loše postupanje prema useljenicima "kao da su roba ili jednostavno radna snaga". Treba "vrednovati humanu dimenziju rada" prema mišljenju Pape "u duhu pravde i solidarnosti". Mladima poručuje da ne trebaju biti sve više natjecatelji i proizvođači, nego prije svega "valja postati svjedok ljubavi".

Papa je posebno mlade povjerio Svetom Josipu:

"Njemu želim povjeriti mlade koji se teško uspijevaju uvrstiti u svijet rada, nezaposlene i one koji trpe tegobe zbog raširene krize nezaposlenosti. Zajedno s Marijom, svojom Zaručnicom, bdij Sveti Josipe nad svima radnicima i ishodi za obitelji i čitavo čovječanstvo sreću i mir. Gledajući u ovoga velikoga Sveca neka kršćani nauče na svim područjima rada svjedočiti Kristovu ljubav, izvor istinske solidarnosti i postojanog mira".

«Neka nas sve potakne primjer Svetoga Josipa da vjerno, jednostavno i ponizno obavljamo svoje obveze koje nam je Božja providnost povjerila», kazao je Papa mladima.

Poslanica gospićko-senjskoga biskupa mons. dr. Mile Bogovića

Pravi putokazi u vjerničkom hodu

Vježbanje kršćanstva

Evangelja nisu samo podatci iz života jedne osobe - Isusa Krista, niti su samo sustavno izlaganje onoga što je Krist naučavao. Ona su jedno i drugo, ali i nešto treće: ona su svjetlo i putokaz svakom čovjeku da se u svom životu zna snaći na svim križanjima, skretanjima i okretištima. Tijekom cijele liturgijske godine vježbamo se, gledajući kako je to Isus činio, kako se trebamo postavljati u određenim životnim prilikama. Posebno nas u nasljedovanju Isusa bogoslužje usmjeruje od početka korizme do Uzašašća, odnosno do blagdana Duhova. To znači da nam se kroz to vrijeme predstavlja cijeli Isusov životni put u vrijeme javnog djelovanja. Sve što je Isus na tom putu doživio i kako se u pojedinim prigodama postavio predstavlja nam jasne putokaze kako bismo, nastojeći svoj hod uskladiti s Kristovim, postigli cilj koji je on postigao, on koji je za sve nas put, istina i život.

Slijedeći ovogodišnja evandeoska čitanja, možemo istaknuti 10 putokaza na tom našem vjerničkom putu:

(1) Kako se ponijeti u vremenima kušnji i napasti, (2) da bismo se usmjerili prema preobrazbi ovog našega «bijednoga tijela» u tijelo slavno, (3) a ne prema vlastitoj propasti. (4) Nikome nije suđena propast jer je iz svih životnih prilika i neprilika moguće naći put prema životu i sreći – prema Ocu. (5) Na tom putovanju ne osuđivati druge nego im pomagati i služiti. (6)

Taj smjer treba zadržati čak i onda kada to znači izložiti opasnosti vlastiti život. (7) To nije put propasti nego pobjede. Prema konačnoj pobjedi najsigurnije vode one životne dionice u kojima i pored nemoći i izloženosti nepravdama ustrajemo u ljubavi prema Bogu i čovjeku. To se najjasnije očitalo Kristovim uskrsnućem, (8) o čemu nam govore vjerni svjedoci. (9) Osnovno životno pravilo svakog kršćanina jest: željeti ljudima dobro poput Dobrog Pastira. (10) U takvom hodu Krist nam je obećao, a Otac poslao Branitelja.

1. Kušnje i napasti ljudskog tijela

U prvoj korizmenoj nedjelji kršćanina se upozorava da u svijetu ima velikih opasnosti za njegov kršćanski rast (usp. Lk 4, 1-13). Iako nas brojna žalosna iskustva uvjeravaju da opasnosti postoje i da trebamo o njima voditi računa, širi se s mnogih strana poruka da sve ono što nam svijet nudi možemo bez rezerve isprobati, odnosno da se možemo jednostavno opustiti i prepustiti svijetu nek nas ljulja i nosi na svojim ponudama. Ovih dana slušali smo da dijete ima pravo, čak i bez suglasnosti roditelja, prepustiti se svjetskoj ponudi neodgovornih zabavljača i izrabljivača.

Najveće opasnosti kriju se u ponudama vlasti, bogatstva i svjetske slave. To su napasti svakog ljudskog tijela. Zato su one došle i pred Isusa Krista u obličju Napasnika. Nije to ništa po sebi zlo. I vlast i bogatstvo i slavu može se postići služeći svome Stvoritelju. Napast je u tome što se čovjeku nude prigode da do toga dođe protiv volje Stvoritelja, služeći se zlim načinima, radeći nedopušteno, odnosno klanjajući se zlu. To klanjanje zlu zbiva se onda kada je čovjek spreman prevariti, ukrasti, iznevjeriti samo da bi se domogao bogatstva, vlasti i časti.

Velika je također opasnost misliti da je dobro sve ono što nam trenutačno godi; kada se čovjeku preporučuje neka ne prepusti nijednu ugodu. «Jedi, pij, igranj, tančaj, bez obzira kako će biti sutra i kako je sada drugima!» Mnogi krenu tim putem ne vjerujući da zlo i opasnosti imaju često svoje ugodne početke, kao što i riba osjeti ugodu

kada uhvati udicu, ali ubrzo spozna što to znači. Stara mudrost kaže kako đavao želi svakoga uvjeriti da on ne postoji. Postoje na ovom svijetu snage zla i mnogi su se ljudi uključili u taj mehanizam zloće. Treba imati siguran putokaz kako prevladati takve napasti. Isus je dao jasan odgovor kada je odgovorio Napasniku: «*Od-lazi od mene, Sotono!*»

2. On će preobraziti ovo naše bijedno tijelo

Sveto pismo kaže da su anđeli istjerali Adama i Evu iz raja, iz sreće, nakon što su ovi poslušali Napasnika. Kada je Isusu Napasnik, nakon četrdesetodnevog posta i iscrpljenosti, ponudio svoj plan, Isus ga je odbio, a sv. Matej kaže da su došli anđeli i služili mu (usp. Mt 4, 11). Time je on ostao okrenut prema nebu. To se još jasnije očituje u događaju koji Evanđelje stavlja neposredno nakon kušnje u pustinji – u Kristovu preobraženju, kada se na njemu pokazao nebeski sjaj. «*I dok se molio, izgled mu se lica izmijenio, a odjeća sjajno zablistala*» (Lk 9, 29).

Poruka je da će se naše ljudsko tijelo, onakvo kakvo je imao i Isus, preobraziti tako da više neće biti raspadljivo. To je na brdu Preobraženja bilo predoznačeno, dano kao obećanje. Nije to bilo samo veliko ali prazno obećanje, poput onoga Napasnikova. Napasnik niti želi, niti može ispuniti svoja obećanja. Isus će cijeli svoj život tako živjeti da svaki njegov trenutak predstavlja uspon prema Preobraženju ovoga našeg tijela u tijelo prožeto nebeskom slavom i sjajem.

Preobraženje se dogodilo na brdu. Trebalo je svladati velike kušnje i uspone. Sve je to kao neka predigra iskušenjima kojima će Isus biti podvrgnut u vrijeme suđenja i uspona na Kalvariju. No na istoj toj Kalvariji zbilje se trajno preobraženje, jer je Isus tada uskrsnuo da više nikada ne umre.

3. Mogućnost propasti

Idući korizmeni korak pokazuje i drugu mogućnost, da naše tijelo i naš život krene u propast. Ne postoji samo put koji vodi prema uzdignuću čovjeka. Postoji i put propasti, jer mogućnost je i neposluš Bogu, okretanje od Boga. Taj smjer vodi u propast. Isus se rijetko izravno osvrtao na prigodne događaje i vijesti. U Lukinom evanđelju (13, 1-9) spominju se dvije suvremene tragedije od kojih je prva plod ljudskih grijeha, a druga spada u red nesreća koje se mogu svakome dogoditi, bez obzira na krivnju. Prva tragedija govori o Galilejcima koje je Pilat dao okrutno ubiti. Galilejci su doista svojim postupcima zaslužili kaznu, ali Pilat ide u grijehu dalje jer je tako okrutno i osvetnički nastupio da je pomiješao njihovu krv s krvlju njihovih žrtava. Grijeh rađa novi i veći grijeh. Zlo postoji i ono može rasti. Naglašena je Pilatova niskost i osvetoljubivost.

Može se dogoditi nesreća i onda kada nema krivca, kao što se dogodilo osamnaestorici Židova na koje se srušila kula u Siloamu. Grijeh je i onda kada za nesreću svaljujemo krivnju na nekoga koji za to nije kriv, a događa se da i samoga Boga okrivljujemo.

No nije samo grijeh kada nešto nevaljano učinimo. Grijeh je također kada ne činimo ono što bismo trebali. Onda nalikujemo neplodnoj smokvi koju je Gospodar na koncu posjekao. Poruka je prisposode o neplodnoj smokvi, da darove koje smo dobili trebamo odgovorno koristiti. Inače će nam biti kao smokvi koju je Gospodar njegovao i obrađivao, ali kad ona nije donosila ploda, posjekao ju je. Darove, sposobnosti, koje smo primili nemamo pravo zakopati, ne koristiti ih, ili ih koristiti za zlo.

Naše slabo tijelo, dakle, može biti preobraženo, ali može doživjeti i propast. Propast ćemo ako se ne obratimo, ako se ne okrenemo Bogu, ako ne donosimo ploda.

Čovjek si je sklon svojatati božanske osobine: sve je dobro što sam učinio, drugi od mene trebaju traži-

ti oprostjenje, a ja ne trebam ni od koga. Sveprisutna je sklonost opravdavati što smo učinili, ne priznajući vlastite promašaje i ne tražeći za njih oprostjenje. S druge strane razvija se sklonost druge okriviti, ne samo za zlo koje su oni učinili, nego i za ono koje smo sami skrivili. Pripisivati sebi božansku nepogrešivost, a za zlo okrivljavati sve druge pa i samoga Boga, to je ono što je Napasnik preporučivao prvome čovjeku lažnim obećanjem: «*Vi ćete biti kao bogovi*» (Post 3, 5). Prihvatanjem tog obećanja, čovjek je pao. Te sklonosti su putokazi koji će nas odvesti u propast, ako ne budemo dovoljno oprezni, ako se ne odupremo tim napastima. Danas se često takve sklonosti predočuju kao razna ljudska prava koja nisu vezana i s ljudskom odgovornošću. Čovjek također ne smije bilo kako raspolagati svojim životom i životom svog blišnjega.

Ako slijedimo svoje loše sklonosti, ako su nam one putokazi i smjerokazi, obistinut će se na nama Isusova prijetnja: «*Ako se ne obratite svi ćete poginuti!*» Svima nama Isus poručuje, kao što je poručivao svome Gradu: *Jeruzaleme, Jeruzaleme, obrati se Gospodinu Bogu svojemu!*

5. Iz svake životne situacije postoji put k Ocu

Čovjek se može Bogu okrenuti u svakoj životnoj prilici. I onda kada se okrenuo od dobrog Oca i spiskao sve darove kojima ga je obasipao. Tu spasonosnu istinu izražava nam prisposoba o izgubljenom sinu, odnosno o dobrom Ocu (Lk 15, 1-32). Rasipni sin zaželio je po svojoj volji raspolagati svime onim što mu po pravu pripada, ne osvrćući se na mišljenje Oca i starijeg brata. Ono što njemu pripada neka bude samo njegovo. Zašto bi on za to bio nekome odgovoran? Zašto bi on to trebao s nekim drugim dijeliti kad je to njegovo privatno vlasništvo. Ono što je njegovo neka bude samo njegovo! No kada je sva prava iskoristio, bez osjećaja odgovornosti za drugoga, osjetio je da je pao na najnižu životnu razinu. Borio se sa svinjama za zalogaj.

To je slika društva u kojemu se svi bore samo za svoja vlastita prava, da sa svime što imaju mogu po volji raspolagati bez obzira na druge: i sa svojim vremenom i sa svojim sposobnostima i sa svojim imanjem i znanjem.

Treba se okrenuti i poći natrag tamo gdje je «sve što je moje i tvoje je». I sin se vraća. Povratak nije potaknut osjećajem da ima u očinskoj kući još neka prava koja nije iskoristio prije odlaska. Još manje se oslanjao na prava koja je imao kao sin. Svjestan je da nije više dostojan zvati se sinom. To njegovo priznanje Otac je obilno nagradio. Došao je, naime, do istine. Konačno se našao na pravom putu.

Otac mu je spreman dati novo odijelo i ponovno ga posjesti za svoj stol. Nije htio poslati policajce da odbjegloga hvataju i na silu privode. On čeka dok sazrije želja za povratkom u Očev dom. On je taj povratak želio i očekivao, ali nije ni jednim postupkom vršio pritisak na odbjeglog sina. Svijest o dobroti Očevoj bio je putokaz koji je sina okrenuo na povratak Ocu. Otac čak neće postavljati pitanje kako se dogodilo da je sin potrošio i proigrao darove koje je primio. Otac nije škrtac, a da mu ih ponovno ne bi dao. On nije osvetoljubiv, da bi tražio neke formule po kojima bi se dala zakonski valjana isprika. Ključno je to da se vratio onaj koji je – uvjeren da će mu negdje drugdje biti bolje – napustio Očev dom, a onda se na koncu jednostavno prepustio i predao u Očeve ruke, uvjeren da će svako mjesto koje mu Otac odredi biti za njega bolje od onoga u koje je dospio okrećući se i udaljujući od njega. On je u to uvjeren jednostavno zato jer je njegov Otac dobar.

6. Ne osuđivati ljude

Povratak u prihvaćeno zajedništvo bio je spas za mladeg sina. Putokazi koji nas vode prema zajedništvu uvijek su dobri kada je po srijedi takvo zajedništvo u kojemu je dobrovoljno predanje osobe osobi, kada međusobno ljudi gledaju na ono dobro koje ih povezuje. No stariji sin nije bio zadovoljan Očevim postupkom. On nije u svom mlađem bratu više gledao ono bratsko, ono što ih obojicu međusobno povezuje, nego ono što ih razdvaja. Taj brat se isključio iz obiteljskih prava kad je uzeo svoje, on je pokvarenjak i varalica. Njemu nema mjesta u obiteljskom zajedništvu. Da je i dulje govorio, ne bi on na svom mlađem bratu našao nešto lijepo, nešto po čemu bi on zaslužio biti primljen u obitelj. Dapače, bio bi zadovoljan da može iskopati cijelu njegovu prljavu prošlost samo da ga bolje optuži. Budući da sve detalje ne poznaje, smatra kako ima pravo pripisati svoje bratu i ono što je u svojoj mašti smislio.

Takav smjer djelovanja u društvu, takvi lažni putokazi koji se zaodjevaju u pravo i pravdu, veoma su brojni.

Ljudska sklonost optuživanju izražena je mnogo jasnije u prisposobi o ženi koju su uhvatili u preljubu, doveli pred Isusa da im se pridruži u kamenovanju žene (usp. Iv 8, 1-11). Farizeji i pismoznanci znaju od riječi do riječi zakon po kojemu takve treba kamenovati. Dovede ženu pred Isusa i citiraju pred njim taj zakon kako bi im se priklučio u kamenovanju. Nisu oni došli Isu-

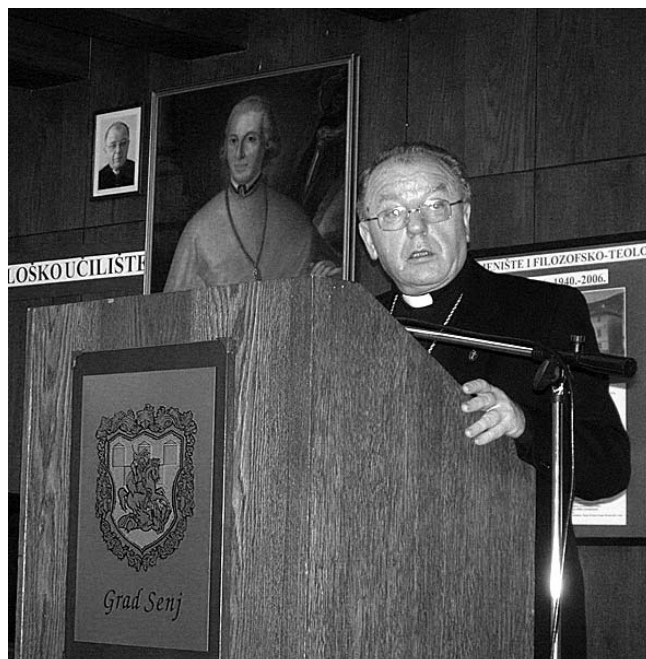
su da ih pouči, nego da oni njega pouče i dokažu pred svjedocima kako ne poštuje zakon. Nije bilo sumnje što će učiniti sa ženom. Oni su je već osudili, a Isusa su željeli razobličiti u njegovoj «krivoj» praksi. I na njega su gledali kao i na ženu: kako naći dokaz za optužbu. Pratili su ga vrebajući gdje će pogriješiti kako bi ga optužili. U sebi su ga već osudili. Teškoća je bila samo u tome što su trebali naći uvjerljivi razlog da to dokažu narodu. Jedan loš korak ili kriva prosudba dobro bi im došla da započnu hajku protiv njega, da se pozornost ljudi okrene od svega onoga što je Isus dobro govorio i činio i usmjeri prema onome što – po farizejskom sudu – ne valja. I to po mogućnosti na taj način da to što ne valja svima tako zabljesne pred očima da se sve ono dobro izgubi iz vidokruga. To je metoda onih koji vole optuživati.

Isus je vidio grijeh grešnice, ali je pročitao i njihovu zlobu. Zato im je rekao neka prvi baci kamen onaj koji je bez grijeha. Znao je da u tom slučaju neće nijedan kamen pasti na grešnicu. To je mogao učiniti samo Isus, ali on nije gledao samo grijeh u onoj ženi, nego je vidio i mnogo više. Vidio je u njoj i sliku Božju, a zacijelo i mnogo dobra koje je ona činila i oko kojeg se trudila. On je došao spašavati, a ne kamenovati. Dobro se spašava tako da ga se oslobodi od zla, a ne da se uništi zbog zla. Zato je rekao ženi: *«Ja te ne osuđujem. Idi i ne griješi više!»* Razlikuje grijeh od grešnika. Grijeh treba osuditi, ali čovjeka treba spasiti.

7. Biti stalan u svjetskoj prevrtljivosti

Na Cvjetnu nedjelju bogoslužje nam oslikava svu dramatičnost Kristove pojave u svijetu: bogatstvo njegove dobrote i snagu zloće oko njega. On je bio ustrajan u ljubavi prema Bogu i čovjeku. U njegovom pak okruženju očituje se nestalnost i prevrtljivost ljudi, spremnih da izdaju ne samo drugoga nego i sami sebe i svoje uvjerenje. Naime, bogoslužje na Cvjetnicu spominje se Isusova slavnog ulaska u njegov grad, kad su mu klicali kao svome kralju, a ujedno i spomen na odbacivanje Isusa kao najvećeg zločinca.

Vremenski, znamo, nisu ta dva događaja bila tako blizu. Ovaj drugi zbit će se nešto kasnije. Vidjevši kako je masa krenula za Isusom, njegovi će neprijatelji pokazati vrhunsko umijeće upravljanja masom. Znali su da je masa u stanju svakoga veličati i svakoga osuditi, već prema tome tko joj se uspije nametnuti. I započela je «proizvodnja mišljenja» prihvatljiva i uvjerljiva za masu. Počele su se širiti «opravdane sumnje» o Isusovoj štetnosti

za narod. On bi mogao svojim mirotvorstvom utopiti želju za nacionalnim oslobođenjem od stranaca, što bi ovima pomoglo da na prijevaru otmu i ono slobode što je još ostalo. Uz to su slali od usta do usta da je Isus svojim učenjem i djelovanjem nanio veliku štetu židovskoj vjeri i predaji. Bile su to teme kojima se mase moglo pokrenuti i preokrenuti. Ustrajnim i usuglašenim radom mnogih, narod se sve više prestrojavao iz redova Isusovih prijatelja u njegove neprijatelje. A on je bio i dalje onaj isti koji je tom narodu želio samo dobro.

Isus je bio svjestan nestalnosti i prevrtljivosti. I onda kada su ga slavili, bio je svjestan da ga ta ista usta mogu vrijeđati i osuđivati kada budu zavedena. I onda kada su ga vrijeđali i osuđivali, znao je da ga ta ista usta mogu poslije veličati i slaviti kada budu dobro poučena. Ono što je bilo u njega stalno u odnosu prema narodu i onda kada su ga veličali, i onda kada su ga osuđivali, bila je stalna ljubav i želja da ih učvrsti u dobru i spasi, da povjeruju u njegov odnos prema zlu i dobru u svijetu. Svojim hodom kroz slavu i osudu dao je jasan putokaz kakav treba biti naš hod u veličanjima i pokudama.

8. Pobjednički poraz

Isusova muka bila je puno jača kušnja od one koju je imao na početku javnog djelovanja. Ona je njegovo tijelo nakon dugog posta bilo iscrpljeno, ali nije bilo životno ugroženo. Ondje ga je Napasnik nagovarao da mu se pokloni, ali nije na nj vršio izvanjski pritisak. Ovdje je tijelo, koje je Sin Božji radi nas i radi našega spasenja uzeo za

svoje, izloženo uništenju. Ono je stavljeno pred smrtnu osudu. Neprijatelji su, dakako, ubijajući tijelo nakani- li uništiti sve što je po njemu izrečeno i učinjeno. Oni koji žele osuditi protegnu osudu na sve. Od individue ostaje samo krivnja za koju stoji u zakonu da treba biti osuđen.

Isus je, sveden od tužitelja na «tijelo krivnje», prikazao to tijelo kao žrtvu. Predao je žrtvu u Očeve ruke, svoju nemoć u ljudskom tijelu dao je Njemu na raspola- ganje. Ono što je u očima tužitelja bila žrtva pravedna u smislu da je osuđeni zaslužio ono što je dobio, u očima nebeskog Oca bila je to žrtva pravedna u smislu da na njoj nema mane, nema grijeha; ona je čisti prinos. Žrtvi takvoga tijela nije mjesto u grobu. Zato je anđeo odva- lio kamen, a Isus je ustao u proslavljenom tijelu.

U povijesti spasenja anđeli se javljaju na ključnim mjestima. Kada su Adam i Eva sagriješili, anđeli su ih istjerali iz zemaljskog raja u «suznu dolinu». Nakon što je Isus odbio Napasnika na početku javnog djelovanja, ovaj ga je napustio, a anđeli su mu služili. Poslije toga uslijedilo je preobraženje. Pošto je u Isusu Kristu čistu dobrotu zloća proglasila i osudila kao čisto zlo i Njega spustila u tamu groba, dolazi anđeo i otvara grob. Iz groba ustaje tijelo koje više ne umire, koje se iz «suzne doline» seli u besmrtnost i blaženstvo. To je bio odgo- vor neba na vjernost u ljubavi koja je iskazana Bogu i čovjeku ljudskim tijelom Isusa Krista. Onaj koji je po zemaljskim kriterijima bio najstrašnije poražen, poka- zao se najslavnijim pobjednikom.

9. Pravi putokaz današnjem čovjeku su vjerni svjedoci

Evandjelje nije čovjeku putokaz u smislu da bi sa- državalo, s jedne strane, popis svih mogućih situacija u kojima se čovjek može naći na svom životnom putu i, s druge strane, odgovore kako se u tim situacijama čovjek treba ponijeti. No postoji ono glavno usmjerenje koje se očituje na svim stranicama Evandjelja: željeti ljudima dobro, ljubiti Boga nadasve, a bližnjega svoga kao samoga sebe (usp. Mt 22, 37-39). O toj zapovijedi ovisi vrijednost svakog našeg djela, tu je onaj trajni putokaz. To znači da u trenucima kada nekome nešto govorimo, ili mu činimo, trebamo uvijek sebi postaviti pitanje govorimo li, i činimo li drugome, zato što nam je stalo do njegova dobra, ili je nešto drugo po srijedi. Taj stav izražen je slikovito u liku Dobrog pastira koji sve, i samo ono radi što je na korist njegova stada (usp. Iv 10, 27-30). Nije on najamnik kojemu je prvenstveno cilj zarada, ili sredstvo da se u karijeri popne stepenicu više. Cilj mu je dobro onih koje vodi, koji su mu po- vjereni. Osnovna je, dakle, karakteristika navjestitelja i vjernog svjedoka da poput Dobrog pastira svima želi dobro i da tu svoju želju nastoji izvršiti onako kako je to njihov Učitelj činio.

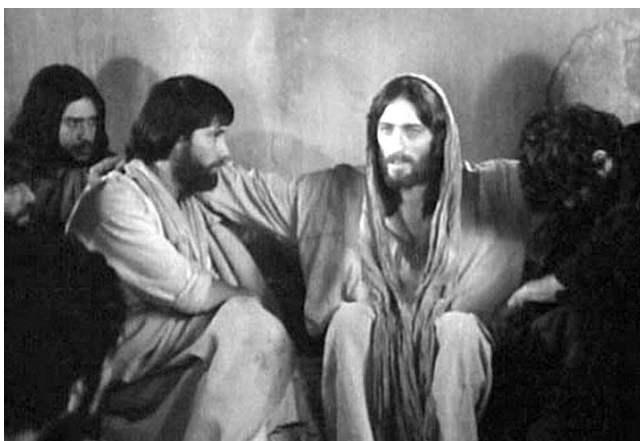

Ono što je Isus govorio i činio spasonosno je za svakog čovjeka do kraja svijeta. Zato do kraja svijeta treba to biti naviješteno i svjedočeno. To svjedočenje ne smije prestati dok je svijeta i vijeka. Inače bi svijet izgubio onu spasonosnu snagu koja je u nj ušla po Isusu Kristu. Dakako, Bog to neće dopustiti, odnosno uvijek će naći mogućnosti kako će u svijetu uprisutniti svoju spasiteljsku volju koju je izrazio slanjem svog Sina u svijet. Apostolima je Isus rekao: *Bit ćete mi svjedoci!* I oni su to bili i prenijeli su tu obvezu na sve koji su po- vjerovali njihovom propovijedanju i svjedočenju. To je dužnost svakog kršćanina. Ali Bog neke posebno pozi- va na naviještanje i svjedočenje. To su duhovna zvanja: svećenici i redovnici.

U našoj Metropoliji ova je godina proglašena Godi- nom duhovnih zvanja. Središnje slavlje je u Senju 22. travnja. Potrebno je da Crkva na ovim našim prostori- ma postane još svjesnija potrebe svećenika, redovnika i redovnica i da svi zajedno molimo ne samo da se po- zvani odazovu nego i da budu vjerni svjedoci poruke spasenja objavljene u Isusu Kristu.

10. Imamo Branitelja

Isus nije vodio i poučavao apostole i učenike kako bi ih pripremio da potpuno preuzmu na sebe svu od- govornost za navještaj ljudskog spasenja. I pored duge pripreme i pouke, i pored toga što su slušali što je Isus govorio i gledali što je činio, ipak nisu bili u stanju pre-

uzeti na sebe svu odgovornost za uspjeh navješćaja spasenja svijeta. Isus je poslao u svijet apostole i učenike s obećanjem da će s njima ostati do svršetka svijeta. Nisu, dakle, nikada oni sami na zadatku svoga poslanja. S njima je onaj koji ih je poučavao i vodio tri godine. Gdje su dvojica ili trojica skupljeni u njegovo ime, i on je s njima. Oni će, dakle, biti vođeni i nošeni onim istim Duhom koji je pokretao Isusov govor i djelovanje.

Znakovito je da Isus tog Duha naziva Braniteljem. Znamo što znači riječ branitelj. Njegova zadaća je braniti one koji su ugroženi. On u prvom redu gleda ugroženo dobro koje treba sačuvati. Zato je biti branitelj uzvišena služba i uloga. S druge strane, Napasnik je napadač na dobro. On je već prvom čovjeku htio napakostiti upravo time što mu je predstavljao Boga kao onoga koji mu ne želi dobro. On mu ne dopušta uzimati neke plodove samo zato što mu je zavidan, bojeći se da bi to bilo na njegovo uzvišenje. Bog to ne želi. Bog čovjeka ne želi držati nisko, dolje ispod sebe. Napasnik, zapravo, osuđujući Boga za niske želje prema čovjeku, želi prekinuti povjerenje između Boga i čovjeka i time osuditi čovjeka. On je protiv svakog kulta u odnosu na dobrog Boga; on je zastupnik kulta osuđivanja.

Tako Napasnik. To je trajna napast kojom se svi mogući napasnici koriste kad žele zavarati čovjeka. S njime su u dosluhu svi oni koji se koriste ljudskim slabostima zato da bi osudili čovjeka. Njima je za osudu potrebna ljudska slabost. Oni će je rado izmisliti ako je ne mogu pronaći, kao što je Napasnik učinio predstavljajući čovjeku krivo i samoga Boga.

Bog je, doista, uvijek za čovjeka, za njegovo spasenje i uzdignuće. On nikada ne želi da čovjek bude ponižen u svom dostojanstvu. Dapače, on čovjeka želi uzdignuti do sebe. On je to najjasnije pokazao kada je prihvatio i poniženje svog Sina da bi čovjeka spasio i uzdignuo. Prisutnost Božjega Duha u svijetu je braniteljska, ne tek u smislu da čovjeku osigura razinu na kojoj se nalazi, nego da ga brani i pomaže mu na putu uzdizanja prema zajedništvu u Presvetom Trojstvu.

To je bitna sastavnica Radosne vijesti koja se na uskrsno jutro u svoj punini počela širiti svijetom. Kada je Isus poslao u svijet svoje apostole i učenike govorio

im je da će u svijetu imati muka, da će ih svijet zamrziti, da ih šalje kao janjce među vukove. Htio im je reći neka ne očekuju spasenje od svijeta. Koji je onda njima oslonac u radu i naviješćanju? Poslat će im Branitelja. Time im je zagantirao da ih ni mržnja svijeta, ni njihove slabosti neće u konačnici nadvladati jer Kristovi učenici imaju takva Branitelja koji im osigurava sigurnu pobjedu. Istina, pomoć tog Branitelja ne osigurava im da će se silom moći oduprijeti nasilju kojim će se svijet prema njima okrenuti. I oni će, poput njihova Učitelja, u svom tijelu trpjeti nepravde i nasilja, ali trebaju i u tim trenucima ustrajno raditi na spasenju svijeta, koristeći se onim sredstvom kojim se Isus koristio: ustrajnom ljubavlju prema Bogu i čovjeku. Tu snagu dat će im Branitelj kojeg će Otac poslati.

Zaključak

Svaka je liturgijska godina stalno usmjeravanje kršćanina prema dobru, prema Bogu i vječnosti. Na tom putu čovjek će biti u napasti skrenuti onamo kamo ga vuče njegova sebičnost i svjetske ugone. Kada god ih nadvladamo uznapredovali smo u smjeru svoga životnog cilja, a kada one nadvladaju nas pali smo na kušnji. No nikada ne treba izgubiti nadu da se možemo dignuti, odnosno uvijek možemo biti uvjereni da će nas dobri Otac rado primiti za svoga sina. On ne želi nikoga osuditi jer svakome želi dobro. I od nas traži da ne osudimo svoju braću nego da im pomognemo osloboditi se svojih slabosti i grijeha. On je radi nas i radi našega spasenja poslao svoga Sina u svijet, ne da svijet osudi nego da se svijet spasi po njemu. U toj svojoj nakani utjelovljeni Sin Božji, Isus Krist, ostao je vjeran i onda kada ga je svijet nepravedno osuđivao i kada ga je kao zločinca osudio na sramotnu smrt. Ono što je svijetu izgledalo konačni poraz, Bog je uskrsnućem Kristovim pretvorio u konačnu i slavnu pobjedu. Radosna vijest cijelom svijetu i svakom čovjeku do kraja svijeta i vijeka sastoji se upravo u vjernoj ljubavi, bez obzira na teškoće, prema Bogu i čovjeku. U svakom vremenu bit će svjedoka te ljubavi. U svakoj prilici i neprilici Evanđelje nam pruža putokaze kako usmjeriti svoje korake kroz život. Svaki kršćaninov korak treba biti pokrenut tom evandeoskom ljubavlju. Ona nas uvijek najbolje usmjeruje. Svjedoci će biti poput njihova Učitelja izvrgnuti progonima i zlostavljanjima, ali ne trebaju se bojati jer im je Otac poslao Branitelja koji će im dati snagu da nadvladaju svaku nevolju.

Neka Gospodin i ovogodišnjom korizmom i ovogodišnjom proslavom Uskrsa učvrsti naš kršćanski hod u svim smjerovima u koje nas vodi ljubav prema Bogu i čovjeku!

U Gospiću, na blagdan sv. Josipa 2007.

+ Mile Bogović
Gospićko-senjski biskup

KALVARIJSKE TMINE

Ovaj članak o pojmu tame u trenutku Isusove smrti na križu posvećujem oltarnoj slici naše župne crkve Sv. Križa. Riječ tama bitno obilježava odlomak koji opisuje smrt Isusovu na križu u Matejevom evanđelju i stoji u centru tog odlomka:

Od šeste ure nastaje tama po svojoj zemlji - do ure devete. (Mt 27,45)

BIBLIJSKI KONTEKST

Kako bi bolje shvatili što znači *tama* na Kalvariji u trenutku kada Isus umire na križu, nužno je vidjeti što *tama* znači u drugim biblijskim kontekstima. Kako je spominjanje tame vrlo često u Bibliji, ovdje ćemo se ograničiti samo na najvažnija mjesta koja se mogu jako dobro povezati s *tamom* na Kalvariji.

1. TAMA U STAROM ZAVJETU

1.1. POSTANAK 1,2B: «TAMA SE PROSTIRALA NAD BEZDANOM»

Prvi spomen *tame* nalazimo odmah na početku Biblije u pripovijesti o stvaranju. Tama je fenomen koji prethodi stvaranju. Na početku ovog Božanskog djela koje je simbol svega što postoji, zajedno sa zemljom i nebom, spominje se i tama. Ona spada u opis kaosa koji je prethodio stvaranju. Tama prethodi životu koji se još ne spominje nego će biti stvoren nešto kasnije. Zbog toga što je Zemlja još «pusta i prazna», nije poprimila svoju formu, na njoj još nema života, možemo reći da tama simbolizira smrt – beživotno stanje, predstavlja *ne postojanje*.

Prvi Božji čin je stvaranje svjetla i odvajanje svjetla od tame. Na taj način Bog se predstavlja kao gospodar i svjetla i tame, On ih stvara i njima gospodari. To jasno pokazuje da tama nije nešto što postoji bez Božje volje, niti je «al pari» Bogu. Bog vlada i nad tamom koja ne postoji izvan Božjeg plana, kao i ništa drugo. Dakle, tama nema nikakav utjecaj na Boga a još manje upravlja ili vlada Božjim planovima i Božjom voljom. Tako je tama kao znak «ne postojanja» uvijek bila i jest podčinjena Bogu.

Usprkos prethodnim zaključcima moramo zapaziti da postoji kontrast. Bog je život, Bog je svjetlo, a to je misao koja se provlači kroz čitavo Sveto pismo, dok je tama u određenom smislu, na drugoj strani, suprotstavljena Bogu. Tama je kontrast u odnosu na svjetlo,

u odnosu na život, a onda i u odnosu na Boga. Tama kao da sakriva Božja djela i Boga samog. Ovaj efekt tame Bog upotrebljava kao motiv za svoju objavu – teofaniju. Nakon što je bio skriven, objavljuje se, otkriva. Na taj način karakteristika tame postaje znak Božjeg vrhovništva jer je Bog upotrebljava za svoje planove. Ovo će u tekstovima koji slijede postati jasnije¹.

1.2. TAMA PRIJE POSLJEDNJEG OD 10 ZALA U EGIPTU (Izl 10,21-23)

"Pruži ruku prema nebu", rekne Jahve Mojsiju, "pa neka se tmina spusti na egipatsku zemlju, tmina koja će se moći opipati." Mojsije pruži ruku prema nebu i spusti se gusta tmina na svu zemlju egipatsku: tri je dana trajala. Tri dana nisu ljudi jedan drugoga mogli vidjeti i nitko se sa svoga mjesta nije micao. A u mjestima gdje su Izraelci živjeli sjala svjetlost.»

Vidjeli smo već na početku Pisma da Bog upotrebljava *tmine* u svojim Božanskim djelima stvaranja. Jedan od najpoznatijih događanja *tame* u Starom zavjetu u povijesti Izraela je u knjizi Izlaska. Prije nego što će

¹ Usp. Hab 3,4; Ps 139,11s; Ps 18,10ss; 2Sam 22,10; Ps 97,2ss; Izl 24,15ss; Ibid., 606.

faraon dopustiti izraelskom narodu da napusti Egipat događa se čuvenih deset zala po kojima Bog kažnjava faraona i priprema izraelski narod za dugo putovanje u obećanu zemlju. Deveto zlo bila je *tama*. Kao što tekst kaže, tama je bila *gusta* i nitko se nije mogao micati *tri dana*. Jedni druge nisu mogli ni vidjeti. Poslije ovog devetog zla dolazi posljednje, deseto: smrt svih egipatskih prvorodenaca. Deveto zlo, *tama*, predstavlja pripremu za posljednje deseto zlo strašnije od svih devet prethodnih zala. I ovdje tama je povezana sa ne-postojanjem, smrću, ali ne kao prethodnica života koji još ne postoji, nego kao uništenje života, uništenje budućnosti jednog naroda, egipatskog naroda koji je neprijatelj izabranog Božjeg naroda – Izraela.

Tama je trajala *tri dana*, koliko je bilo nužno da se prisili faraona ne bi li pustio Izraelski narod da napusti Egipat. Bilo je nužno da dođe do smrti egipatskih prvorodenaca kako bi Izraelci mogli krenuti prema obećanoj zemlji i da bi Izrael konačno bio slobodan od jarma egipatskog ropstva.

Ovdje postoji još jedna osobitost egipatskih *tmīna*. Tama je bila samo za Egipćane, a ne i za Izraelce: «*A u mjestima gdje su Izraelci živjeli sjala svjetlost*». Egipćani nisu jedan drugoga vidjeli i nisu se mogli niti kretati. Takav opis predstavlja svijet koji se zaustavio: niti su se vidjeli, niti micali, ali to vrijedi samo za neprijatelje izabranog Božjeg naroda, dakle za neprijatelje Božje. Ovom tamom, kao i sa ostalim čudesnim znacima, Bog se objavio i Egipćanima te pokazao da je On gospodar svih zbivanja.

1.3. DAN JAHVIN I TAMA U PODNE

Fenomen tame u podne ili «o šestoj uri» kako stoji pisano u Mt 27,45 jedno je od mnogih mjesta u Bibliji gdje se spominje da je upravo usred dana zavladała tama. Isti fenomen nalazimo kod proroka koji navještaju Dan Jahvin. Proroci upotrebljavaju ovaj «biblijski rječnik» o Bogu kojega su tradicije Izlaska formulirale oko simbolike svjetla i tame za opis teofanije – objave i aktivnog Božjeg sudjelovanja u događajima vezanim za njegov izabrani narod. Tmine, u kontrastu: svjetlo – tama, nastavljaju u povijesti Izraela biti znakom objave Božje, njegove volje. Prema prorocima, tama se ne spušta više samo za neprijatelje Izabranog naroda, nego i za sam Izrael. Ova činjenica jasno govori da i Izrael puno puta staje na stranu suprotstavljenu Bogu, tj. postaje neprijatelj svome Bogu. Na taj način i Izraela dostiže sudbina koja je pogodila Egipćane u vrijeme Izlaska.

Prorok Amos prorokujući protiv Izraelskog naroda i Izakovih potomaka (Am 7,16) u svojoj četvrtoj viziji o trgovcima varalicama, naviješta dolazak Dana Gospodnjeg:

"Toga ću dana - riječ je Jahve Gospoda - učiniti da sunce zapadne u podne, i pomračit ću zemlju u po

bijela dana. Okrenut ću svetkovine vaše u kuknjavu i sve vaše pjevanje u tužaljku; obući ću u kostrijet svako bedro, očelavit ću svaku glavu. Bit će kao kad se tuži za jedincem, i što ostane, bit će kao dan gorčine" (Am 8,9-10).

Dan koji nadolazi dan je srdžbe Božje. Gospodin će doći kazniti tolike nepravde Izraelaca koje prorok Amos nabraja. Sve će se promijeniti u negativno, u žalost, u kuknjavu. Najjači simbol ovih promjena i Božjih prijetnji je zalazak sunca u podne. Sve izgleda kao povratak u prapočetni kaos prije stvaranja i sjećajući se toga upućuje na novo stvaranje.

U ovom Amosovom tekstu još je jedna veza s tamom u Egiptu. Spominje se tužbalica za izgubljenim jedincem (deseto zlo u Egiptu). Tako možemo ovaj tekst povezati sa smrću Isusa na križu koji je Božji jedinorođenac. Na ovaj način *tama* postaje također znakom žalosti, tuge za one koji su izgubili svoje sinove. Drugim riječima, nadolazeće tmine sjećaju nas mrtvih sinova i žalosti roditelja za njihovom djecom. No ne radi se o *tami* koja ubija, nego o *tami* koja je simbol prethodne opomene, znak koji prethodi smrti, upravo kao što se dogodilo na Kalvariji.

Tema Dana Gospodnjega kao *dana tame* posebno je naglašena kod proroka Amosa: "*Jao vama što žudite za danom Jahvinim! Što će vam biti dan Jahvin? Tama, a ne svjetlost. Neće li dan Jahvin biti tama, a ne svjetlost? Mrklina, a ne sunčan sjaj?"* (Am 5, 18.20.).

Najjači značaj ovih redaka je u nemogućnosti da se izbjegne ili pobjegne od srdžbe Božje, od njegova suda i od smrti koja se prikrađa sa svih strana (Am 5,19). Dakle, *tama* će sve pokriti. U tom smislu *tmīne* označavaju potpuni kraj, totalni krah – smrt koja dolazi zbog nepravdi i grijeha. Gospodin ipak ostaje potpuni gospodar situacije, ostaje Bog koji upravlja, vlada, ali se njegovo lice izmijenilo: od Boga svjetlosti i života u Boga koji šalje *tmīne* i smrt.

Još teže riječi optužbi i prijetnje možemo vidjeti kod proroka Sefonije (1,15), a značenje *tame* je jednako: fatalni kraj.

1.4. TAMA KOJA POGAĐA BEZBOŽNIKA

Tama koja pogađa bezbožnika i grešnika, tema je koja se može naći u mnogim tekstovima Biblije, kao u Job 15,22; 18,5; 20,26; 22,11; itd. Tmine ulaze u okvir eshatoloških slika, tj. neizostavno čini dio slike svršetka, kraja kojim Bog želi osuditi ljudske grijeha kako bi čovjeka pozvao na obraćenje i pokazao mu svoju prisutnost i svoje vrhovništvo (Ps 74,16; Iz 45,6-7)².

Po proroku Izaiji možemo spoznati još jednu karakteristiku tame. Izaija spominje tamu u odnosu s grijehom, kao sliku čovjeka u stanju grijeha:

«Noge njihove u zlo hitaju i brze su da krv nevinu proliju. Misli su im misli zločinačke, pustoš i propast na njihovim su putima. Put mira oni ne poznaju, na stazama njihovim nema pravice. Iskrivili su svoje putove, tko njima kreće mira ne poznaje. Stog' se pravo od nas udaljilo, zato pravda ne dopire do nas. Nadasmo se svjetlosti, a ono tama; i vidjelu, a ono u tmuni hodimo. Pipamo kao slijepci duž zida, tapkamo kao bez očiju. Spotičemo se u podne k'o u sumraku, sasvim zdravi, kao da smo mrtvi.» (Iz 59,7-10).

S jedne strane čovjek bira *tamu* kako bi činio grijeh nadajući se da Bog u mraku ne vidi. Tako se *tama* povezuje s grijehom i na određeni način ga simbolizira. S druge strane *tama* je slika grijeha kao što govori Izaija. Grešnik korača u *tami*, u mraku. Posrće iako je podne, za njega je sumrak. Eto ponovno *tame* koja se pojavljuje u podne i u zaključku ovih Izaijinih redaka snažna je slika: «kao da smo mrtvi». Dakle ovdje se *tama* pojavljuje kao slika grijeha, ona ga simbolizira i predstavlja. Drugim riječima, grešnik zato što griješi nosi u sebi *tamu* i njegov je život kao sama smrt. Slično značenje *tame*, kao opomene i prijetnje, te poziva na obraćenje od svojih grijeha, možemo vidjeti i kod proroka Jeremije (13, 15-16).

1.5. ODUPRIJETI SE I OPSTATI U TMINAMA

U knjizi Jobovoj otkrivamo novi aspekt *tmina*. *Tama* pogađa i pravednika, ali on ostaje vjeran Bogu u punoj svijesti da je Bog gospodar i da sve dolazi od Njega: «Zbog toga pred njime sav ustravljen ja sam, i što više mislim, jače strah me hvata. U komade Bog mi

2 «nek' se znade od istoka do zapada da izvan mene sve je ništavilo. Ja sam Jahve i nema drugoga; ja tvorim svjetlost i stvaram tamu. Ja stvaram sreću i dovodim nesreću, ja, Jahve, činim sve to.»

je srce smrvio, užasom me svega prožeo Svesilni, premda nisam ni u tminama propao, ni u mraku što je lice moje zastro.» (Job 23, 15-17).

Ovdje su tmine predstavljene kao sila koja napada i želi uništiti pravednika i njegov odnos prema Bogu. Pravednik prevladava veliku krizu i na kraju uspijeva podnijeti sva iskušenja te biva nagrađen od Boga za svoju vjernost.

2. TAMA U NOVOM ZAVJETU

2.1. TMINE KOJE POKAZUJU POČETAK KRAJA VREMENA – DAN JAGANJCA BOŽJEG I NOVOG STVARANJA

U Novom zavjetu nastavlja se profetsko-eschatološki rječnik, *tama* se pojavljuje kao znak koji prethodi koncu vremena. Ta je tema prisutna već u prvoj Petrovoj propovijedi kada citira

proroka Joela (Dj 2,20)³, kada kaže da će se sunce pretvoriti u *tamu* koja označava početak svršetka vremena. Prema piscu knjige Otkrivenja *tmine* prethode pobjedi Jaganjca Božjeg i predstavljaju silu protiv koje se vjernici moraju boriti. Kraj svijeta predstavljen je kao velika borba svjetla i tame koja se širi na čovjeka i cijeli kozmos. Radi se o odlučnim Božjim zahvatima kada jednom zauvijek Jaganjac Božji pobjeđuje *tamu*.

Slika koju nalazimo u Otkrivenju ponovno priziva u sjećanje početak Svetog pisma, knjigu Postanka: «Peti anđeo zatrubi. I vidjeh: zvijezda je s neba na zemlju pala i dani su joj

ključ zjala Bezdanova. Ona otvori zjalo Bezdanovo i vinu se iz zjala dim kao dim iz peći goleme te pomrča sunce i zrak od dima iz zjala.» (Otk 9,1-2). Čitatelj se ponovno nalazi pred bezdanima tame koji se šire na cijelu zemlju, cijelu atmosferu. Tmine koje proizlaze iz bezdana, kao i slika koja prethodi stvaranju, životu i svjetlosti, označavaju smrt, označavaju predegzistenciju. Ali kako svijet i vrijeme već postoje, sve se svodi na sliku novog stvaranja. Naime, Otkrivenje i govori o «novom nebu i novoj zemlji», jer «prvo nebo i prva zemlja uminuše» (Otk 21,1). Na ovaj način, Dan Gospodnji, Dan Jaganjca Božjeg je konačna pobjeda koja je predstavljena kao novo stvaranje i početak eshatološkog doba.

3 «Sunce će se prometnut u tminu, a mjesec u krv prije nego svane Dan Gospodnji velik i slavan.»

2.2. VJEČNE TMINE KAO KAZNA ZA GRIJEHE

Tmine imaju i drugo značenje jako rašireno u Novom zavjetu: označavaju stanje kazne i isključenosti iz Kraljevstva Božjeg čovjeka koji se slobodno suprotstavio i odbacio Božji poziv i spasenje. Ovu je temu na poseban način imao na pameti evanđelista Matej. U tri različita konteksta nalazimo tmine kao mjesto gdje će biti «plač i škrgut zubi», mjesto tjeskobe, muke i kazne za grijeh⁴.

Za sve one koji slijede put palih anđela zatvorenih u tami, radi njihove izdaje, putove lažnih proroka, koji žive nemoralno i slijede protuprirodne poroke, za njih je predviđena magluštna vječnih tama (usp. Jud r. 7. 13.; 2Pt 2,17). Dakle tko tako griješi ići će u vječnu *tamu*, jer su «grijesi djela tame» (Rim 13,12).

2.3. NE VJEROVATI ZNAČI OSTATI U TAMI

U Novom zavjetu Sin Božji, Isus Krist je svjetlost koja je došla na svijet, svjetlost koja «u tami svijetli i tama ga ne obuze» (Iv 1,5). Poziv da napustimo *tamu* (1Pt 2,9) i pobijedimo mrak Isus upućuje onima koji povjeruju u njega: «Ja - Svjetlost - dođoh na svijet da nijedan koji u mene vjeruje u tami ne ostane» (Iv 12,46).

Ne ostati u tami uvjetovano je vjerom u Krista, tj. za moći pobijediti djela zla i tame nužno je vjerovati u Krista. S druge strane, čovjek ima mogućnost izbora i može odbiti Krista – Svjetlo koje dolazi od Boga. Sloboda koju čovjek ima omogućava mu da odbaci svjetlost i da se prikloni djelima tame: «*Tko vjeruje u njega, ne osuđuje se; a tko ne vjeruje, već je osuđen što nije vjerovao u ime jedinorođenoga Sina Božjega. A ovo je taj sud: Svjetlost je došla na svijet, ali ljudi su više ljubili tamu nego svjetlost jer djela im bijahu zla. Uistinu, tko god čini zlo, mrzi svjetlost i ne dolazi k svjetlosti da se ne razotkriju djela njegova*» (Iv 3, 18-20). Tako je čovjekovo odbijanje svjetla opisano rječnikom tmina, i tmine postaju slika grijeha i čovjekove suprotstavljenosti Bogu i svega onoga što je skriveno i što će biti razotkriveno na sudnji dan (usp. 1Kor 4,5).

2.4. CARSTVO TMINA (Lk 22,53b)

Tekst koji se spominje više od bilo kojeg drugog kao tumačenje tame u retku Mt 27,45 je tekst koji donosi same Isusove riječi izrečene u Maslinskom vrtu kada Juda izdaje Isusa i dolazi sa svjetinom ugrabiti ga, a donosi ih evanđelista Luka: «No ovo je vaš čas i vlast Tmina.» (Lk 22,53b). Opisana zgoda neposredno prethodi Isusovoj mucij koja će uslijediti, ili bolje re-

čeno, koja je već počela. Juda izdajnik, svjetina i svi koji su poslije povrijedili Isusa predstavljaju sile *tame*. Po njihovim rukama djeluje carstvo tame koje se ovdje predstavlja borbom protiv Sina Božjega i svega što on

jest: svjetlost, Božja ljubav za čovjeka, obraćenje koje traži...

Ako je dolazak jedinorođenog Božjeg Sina kulminacija Božje objave čovjeku i vrhunsko približavanje Boga čovjeku, onda je borba protiv njega kulminacija suprotstavljenosti svim Božjim planovima i na taj način vrhunac pokazivanja sile suprotstavljene Bogu. Čini se da je sam Isus potvrdio da je došao čas *carstva tame* jer je započela njegova muka i doima se da tama pobjeđuje, ali samo za kratko.

3. INTERPRETACIJA

3.1. FENOMEN PODNEVNE TAME NA KALVARIJI – POVIJESNA ČINJENICA: DA ILI NE?

O spomenutoj činjenici iz retka Mt 27,45 o tami usred podneva kao povijesnom događaju puno je diskutirano. Postavlja se pitanje: da li se doista dogodio ovaj prirodni fenomen ili se zapravo radi o apokaliptičko-slikovitom govoru? Treba uvijek imati na pameti da Biblija nije povijesni dokument u modernom smislu povijesti, dokument koji bi registrirao povijesne činjenice bez razmišljanja o njihovoj dubljem značenju. Za Bibliju uvijek je na prvom mjestu značenje i poruka koja se želi prenijeti.

Neki znanstvenici pokušali su objasniti podnevnu tamu u času Isusove smrti kao pomrčinu sunca. Drugi su to opet zanijekali jer se događaj zbija za vrijeme punog mjeseca kada je taj fenomen nemoguć. Velika većina autora slaže se da se radilo o izvanrednom događaju, ali ne gube iz vida niti činjenicu da u opisu Isusove smrti ima apokaliptičko-simboličnog stila.

Apokaliptički tekstovi žele upotrijebiti ovaj fenomen tame kako bi izvijestili čitatelja o preobrazbi koja

4 "A kažem vam: Mnogi će s istoka i zapada doći i sjesti za stol s Abrahamom, Izakom i Jakovom u kraljevstvu nebeskom, a sinovi će kraljevstva biti izbačeni van u tamu. Ondje će biti plač i škrgut zubi." (Mt 8,11-12)

se treba dogoditi u svijetu, kao pripremu na Mesijin dolazak. Jedan takav događaj kao što je dolazak Mesije u slavi nije se mogao opisati jednostavnim rječnikom. Trebalo je upotrijebiti neuobičajeni rječnik i stil koji bi u taj dolazak uveo svu realnost zemlje i neba. Apokaliptički tekstovi i Starog i Novog zavjeta ne udaljavaju se od ovakvog stila. U potrazi za rješenjima ove zagonetke, pokušavajući taj fenomen što je moguće više racionalizirati, neki su ga pokušali objasniti fenomenom «tamnog neba» koje nije rijetkost na Istoku u proljeće zbog vjetrova - tzv. «crnog široka» - koji uzvrtla pijesak i stvori sliku «tamno sivog neba». Prvi su kršćani ovaj fenomen doživljavali kao navještaj Dana Božjega. Sigurno je da su evanđelisti prepoznali dan Isusove smrti kao Dan Božji s kojim na svijet dolazi i Božji sud, ali su ga razumjeli i kao početak novog eshatološkog vremena, nove ere spasenja. Zbog toga se čini razumljivo da su upotrijebili slikoviti profetski govor.

Postoji i mišljenje da se radi o čudesnom događaju i da riječ «skotos» ne predstavlja pravi «mrak», mrklinu noći, nego da predstavlja samo «simbol» časa tame prema Lukinu evanđelju (22,53). Ovo posljednje mišljenje izgleda jako neuvjerljivo jer uvelike umanjuje značenje tame u trenutku Isusove smrti.

Na posljertku može se reći da se sigurno radi o izuzetnom događaju. Tama u retku Mt 27,45 ne može se uzeti kao «neposredna fotografija», niti novinarski izvještaj s mjesta događaja, nego se mora shvatiti u biblijskom kontekstu kao profetsko-apokaliptičko-eschatološki govor. Čini se najprihvatljivijim tumačenje bibličara Pierre Benoit-a:

«Biblija, naime, govori o Danu Božjem, o velikom eshatološkom Danu, opisujući kozmičke fenomene, naglašavajući preokret u svijetu koji proizvodi tmine i poremećaje među zvijezdama. Sve je to tipično za istočnjački maštoviti mentalitet koji se služi figurama ne uzimajući ih doslovno, kako bi jače izrazio određenu ideju i dublju duhovnu stvarnost.»

Uvijek je puno važnije što se želi reći od toga kako je zapravo bilo izrečeno, tj. napisano. Zbog toga se ne čine prihvatljivim ova tumačenja koja zapravo žele racionalizirati problem.

3.2. ODAKLE DOLAZI TAMA? – TKO JE ŠALJE?

U knjizi Postanka i u drugim tekstovima već je potvrđeno da je Bog apsolutni gospodar svih stvari, pa tako i tmina (Post 1). Bog se također pokazuje i u tami,

te objavljuje svoju volju (Izl 10,21ss). Dakle, i u trenutku Isusove smrti tama je podčinjena Božjem gospodarstvu, On je šalje. Je li moguće da Bog šalje jednu tako strašnu i zastrašujuću pojavu kao što je mrak u podne? Da, moguće je ako pogledamo tekst iz knjige Tužaljki 2 gdje je Bog opisan kao neprijatelj svoga Izabranog naroda i samog svetog grada Jeruzalema zbog njihovih grijeha.

Matejev tekst ne precizira da je Bog pošiljatelj tame. Matej upotrebljava pasiv «*nasta* tama». Pasivni oblik ovog glagola nalazi se u Matejevju evanđelju 13 puta i nikada nije upotrijebljen za akciju koju čini čovjek. Od toga četiri puta glagol označava prirodne fenomene: nevrjeme, bonacu, *tamu* i potres. Može se reći da se Bog podrazumijeva kao subjekt ovih radnji jer je on apsolutni gospodar i stvoritelj prirode. Dakle, On je taj koji šalje tamu. Ovo potvrđuju i dva mjesta gdje se isti glagolski oblik izričito odnosi na Boga kao subjekt radnje:

Mt 11,26: «Da, Oče, tako se tebi svidjelo.»

Mt 21, 42d: «Gospodnje je to djelo.»

Autoritet i važnost ova dva retka još je veća ako uočimo da ih izgovara Isus.

Tmine, su dakle, prema biblijskom kontekstu poslane od Boga, iako je Bog na Kalvariji skriven. Na Kalvariji se pojavljuje tama, a Bog se skriva. Što je to Bog želio pokazati ovom tamom koja pokriva zemlju u doba najjačeg sunca? Što je želio izraziti? Ostaje otvoreno pitanje.

3.3. ISUS OBAVIJEN TAMOM

Tama koja se prostire, po prorocima, navještaj je konačnog suda Božjeg, simbol je osude, kazne za čovjekov grijeh protiv Boga i slika patnje koju čovjek mora podnijeti. Na Kalvariji samo je Isus nedužan trpio i dva razbojnika koji su pravedno osuđeni za svoja zlodjela. Na ovaj način srdžba Božja,

uprisutnjena po *tami* Dana Božjeg, pala je na Isusa koji ju nije zaslužio. Tako Kalvarijske tmine mogu označavati žrtvu jedinorođenog Sina koji je na sebe uzeo osudu koju su ljudi zaslužili. On sam podnosi patnju tame Dana Božjega namjesto svih ljudi – grešnika.

Za odnos između Isusa i *tame* u ovom konkretnom trenutku postoji još jedno objašnjenje. Nadošla *tama* predstavlja sliku boli, patnje, trpljenja koju Isus u sebi osjeća. Ova njegova bol proteže se na svu zemlju. Njegova patnja prostire se po čitavom svemiru i tako pokazuje puninu i veličinu njegove muke. S prostiranjem

tame prisutna je i ideja da je spasenje, darovano po Isusu njegovim trpljenjem, za cijelu zemlju i za sve ljude prema Božjem planu spasenja.

3.4. TAMA KAO OZRAČJE GRIJEHA

Ljudski promatrajući fenomen *tame* i sve vidne efekte, vidimo da ona označava spriječenost akcije i bilo kakvog pokreta a predstavlja objektivnu opasnost povrijediti se. K tome *tama* predstavlja strah i neizvjesnost. *Tama* predstavlja i priliku za skrivanje i djela koja se na vidjelu, pred drugima, ne bi činila, ili priliku činiti djela koja su zabranjena. U tom smislu *tama* je simbol grijeha, ozračje u kojem se grijeh čini.

Razapinjanje Isusa bilo je ljudsko djelo upereno protiv Boga. Tako je tama koja se spustila zapravo slika «vremena za zlo» - vrijeme zločina, vrijeme čovjekova grijeha. Tako *tama* postaje slikom čovjekova grijeha i na određen način obilježava okolnosti kada čovjek čini grijeh. Na Kalvariji čovjek izabire tamu, smrt se suprotstavlja svjetlu – životu, upravo kao što su to učinili Izraelci zavedeni od svojih vođa.

5.2.4. ISUS – SVJETLO SVJETA

Tmine simboliziraju Isusovu smrt. Isus predstavlja božansku svjetlost koja je došla na svijet (Iv 1,9). Sjetimo se mudraca s Istoka koje prilikom Isusova rođenja zvijezda vodi do Betlehema. Bog im svjetlošću pokazuje put. Isusovim rođenjem svjetlost je došla na svijet. Isusovom smrću svjetlost odlazi, a nastupa iznova tama. Bez Isusa više se ne vidi, ne može se ići naprijed

Literatura:

1. Nuovo Dizionario di Teologia Biblica, Milano 1991., Gironi P., «Luce/Tenebre»;
2. Grande Lessico del Nuovo Testamento, I-XV, Brescia 1965-1989. – Conzelmann H.: «skotos...»;
3. Benoit P., *Passione e risurrezione del Signore*, Torino, 1967.;
4. Da Spinteoli O., *Matteo*, Assisi, 1971.;
5. Bovati P. – Meynet R., *Il libro del profeta Amos*, Rim, 1995.

jer se ne razaznaje put. Za nazočne na Kalvariji Isus je samo čovjek koji umire na križu. Sva njegova veličina kao proroka, kao Mesije – nestaje. U tom času ne vidi se ni spasenje, ni nada.

5.2.5. SIN BOŽJI ZAŠAO JE U TMINE

U redcima koji prethode spomenu tame naglašena je veza Isusa s Ocem, on je – makar kroz rujanje – nazvan Sinom Božjim koji se u Boga uzda. U redcima koji slijede nakon «podnevne tame» stoji Isusov krik Ocu u trenutku najdublje agonije. U sredini stoji tama koja prekriva zemlju. Nastupilo je vrijeme tame (Lk 22,53) – «*Ovo je vaš čas i vlast Tmina*».

Ljudi su izrugivali Isusov odnos prema Bogu Ocu, njegovo pouzdanje, njegovo Božansko sinovstvo. Naizgled, kao da je Bog Otac napustio svoga Sina, ostavio ga bez pomoći, žrtvovao ga. U tom času sve je zavijeno tamom. Prisutni, i ne znajući, svrstavaju se svojim porugama i gestama na stranu tame, na stranu koja se opire Bogu. Čovjek se tako predstavio kao neprijatelj

Božji. Stav čovjekove suprotstavljenosti Bogu, Isus je sam poništio, anulirao svojim utjelovljenjem, žrtvujući svoj ljudski život na križu, dodirujući tako najdublju odijeljenost čovjeka od Boga.

Drugim riječima, raspeti Isus zavijen je u tamu, ušao je u tmine u kojima se nalaze nazočni na Kalvariji, da bi mogao izvesti čovjeka iz tame, iz njegove odijeljenosti od Boga, iz čovjekove suprotstavljenosti Bogu. Upravo tim silaskom u tamu Isus nam objavljuje koliko mu je do čovjeka stalo, kolika je Božja ljubav za čovjeka.

To što tmine stoje u centru ovog odlomka ne znači da je tama pobijedila, nego da su sile mraka pobijedene upravo u času kad je izgledalo da su one pobijedile. Jer Isus je zašao u njih, došao je na stranu koja se Bogu suprotstavlja kako bi čovjeku omogućio oslobođenje – izlazak iz vlasti tame.

Isus na križu poistovjećuje se, suputnik je, svakom čovjeku u trenucima njegovih najdubljih kriza, trpljenja i vodi ga prema Izlasku, prema Uskrsnuću, prema spasenju koje pobjeđuje i prevladava svaku moguću tamu u ljudskom životu.

Tomislav Rogić

TKO ĆE NAM DATI NOVE SVEĆENIKE, REDOVNIKE I REDOVNICE !?

Potrebni su nam, a nemamo ih dovoljno: ni svećenika, ni redovnika, ni redovnica. Tko će nam ih dati? Da li nas je Bog zaboravio ili nam uskraćuje duhovna zvanja? Bože sačuvaj i pomisliti ovako nešto. On kuca, zove, daje, odabire, ali zatvorena su mu vrata mnogih obitelji, mnogih srdaca. Roditelji i stariji mu stavljaju zapreke, a on ne će na silu, ne želi se svađati s nama, nego samo kaže: »Što ste odabrali, to i imate«. A mi smo odabrali da ih nemamo. Reći će mnogi ovo nije istina i oni svaki dan mole Boga da nam dadne svećenika, redovnika i redovnica i mnogo svećenika, redovnika i redovnica i svetih svećenika, redovnika i redovnica.

Nije baš tako: mnogi se mole, a ne žele roditi djecu ni za Boga, ni za Crkvu, ni za svoj narod. Djecu koja će biti svećenici, redovnici i redovnice, već samo za nastavak obiteljske loze. A svećenici, redovnici i redovnice neka budu oni drugi. I kad dječak ili mladić ili djevojka kaže da bi pošao u sjemenište, da bi pošla u samostan, onda čuđenje, podsmijeh, odgovaranje od toga, itd. A nekada su se kršćanske djevojke molile Bogu da se lijepo udaju, da imaju više djece, da im obitelj bude počašćena

Božjim pozivom njihova djeteta u duhovno zvanje. Molile su se svaki dan Bogu da on baci pogled na njihovu obitelj i žrtvovala su se na tu nakanu, dakako u tišini srca, da ne znaju bližnji, a kamoli daljnji. One su znale diskretno, povjerljivo i iskreno porazgovarati o tomu sa svojom djecom i odgajati ih za ideale svećeništva i redovništva. Ne nametanjem, nego da to bude slobodno, iskreno, s dobrim namjerama služiti Bogu, Crkvi i svomu narodu. Kršćanske žene osobito, a i muševci tako su stvarali ozračje u kojemu su mladi prepoznavali Božji poziv i imali potporu kad su se odlučivali za sjemenište i samostan. A kad su se mladi odlučili za duhovno zvanje, podupirali si ih molitvom, simpatijom i lijepom riječi.

I župne zajednice su se molile da Bog baš iz njihove župe pozove najbolje mladiće i djevojke u duhovni stalež. Prije nekoliko godina upitah u Zagrebu grupu mladića koji su zajedno ministrirali u crkvi, što kažu za svoga prijatelja iz ministrantskog zbora koji se odlučio za sjemenište, odgovoriše mi: «Ponosni smo!» Ovaj mladić ima njihovu ljubav potporu i molitvu.

O životu svećenika, redovnika i redovnica često se govori nerealno: ponekad kao o čudacima koji ne razumiju što je život, a ponekad kao o ljudima koji podnose prevelike žrtve. A trebalo bi govoriti o nezaobilaznoj ulozi svećenika, redovnika i redovnica u životu naših crkvenih zajednica i da smo mi dužni osigurati njihovo funkcioniranje. Što se tiče žrtva, podnose ih svi, neovisno u kojemu zvanju bili i bilo koji posao radili, ako hoćemo biti dosljedni i čestiti. Gledano općenito, svećenici, redovnici i redovnice nemaju veće žrtve od roditelja. U nečemu imaju veće, a u nečemu manje. A Bog je nagrada svakomu za njegov život i rad na zajedničkomu dobru.

Možemo li i mi danas imati nove svećenike, redovnike i redovnice i dovoljnom broju i možemo li išta učiniti da ih imamo? Možemo i trebali bismo! Jer nije dovoljno voljeti svećenike, redovnike i redovnice i čekati da nam ih biskup ili redovnički poglavari i poglavarice odnekuda pošalju: njih treba odgojiti u svojoj župnoj zajednici i dati ih na raspolaganje Crkvi, dati ih Bogu da on odredi gdje će raditi: kao župnici, kao profesori na crkvenim učilištima, u misijama, u odgoju, itd. Župna zajednica koja daje i sama će imati. Svaki član župe može pridonijeti obol dobivanju svećenika, redovnika i redovnica: jedni radanjem, kršćanskim odgojem svoje djece, a svi skupa molitvom, poticanjem i stvaranjem dobrog ozračja za svećenička i redovnička zvanja.

Nije Bog zaboravio Crkvu. A jesmo li možda mi zaboravili Crkvu i sebe u njoj sa svojim duhovnim potrebama, s potrebama da imamo svećenika, redovnika i redovnica koji će nam dijeliti sakramente, okupljati nas na euharistiju, tumačiti riječ Božju i stvarati od nas mnogih jednu široku i veliku duhovnu obitelj koja jednako vjeruje i nada se životu po Božju?!

Susret s Bogoslovima iz Splita

Početak godine, točnije 18. siječnja, našu župu posjetili su bogoslovi iz Splita. Srca naših župljana osvojili su prekrasno uvježbani glasovi mladih pjevača. Nastupili su kao dalmatinska klapa.

Naime, na susretu mladih Šibenske Biskupije u studenome prošle godine, također su održali mali koncert, a osim mene prisustvovali su tada Milan, Bartol i naravno naš župnik vlč. Rogić. Nakon divne noći posute zvijezdama provedenih s duhovnim pjesmama imate miran san i lijepe snove. Na povratku s Prvića upoznali su nas sa svojim životnim putovima i otkrili nam kako, kada, gdje i zašto su se odlučili za Teološki fakultet. Sa

svojim životnim pričama i iskustvima upoznali su i Ogulince. Neobična, ali istinita iskustva i mali koncert pripremljen samo za naše vjernike izazvali su velik pljesak i osmijeh na svakom licu. Mali, ali duhovno bogati koncert održan je u crkvi sv. Križa na večernjoj svetoj misi. U homiliji don Alojzije naglašava izričitu važnost duhovnih zvanja i podrške roditelja, a svatko bi trebao cijeniti sreću svog djeteta i poduprijeti ga u izboru svećeničkog zvanja.

Nakon kratkog razgovora s mladim bogoslovom Frankom doznajem da su zadovoljni kako su ih primili naši župljani. Sa sigurnošću mogu reći: neka bude žao svakome tko nije bio na večernjoj misi toga dana i čuo srca i glasove mladih nada koji pozivaju i ostale na svećeničko zvanje. Gajimo nadu u današnju mladež. Za kraj jedna poruka roditeljima: »Ne branite djeci izbor svećeničkog zvanja, jer nije li ljepše potaknuti ga i biti mu podrška. Vidjeti ga sretnoga ili odgovoriti ga, pa ga gledati kroz život nesretnoga?« Roditelji, razmislite!

Dida

Umro isusovac o. Vladimir Pribanić

U bolnici na Jordanovcu 8. veljače blago je u Gospodinu preminuo u 75. godini života, 56. redovništva i 46. svećeništva isusovac o. Vladimir Pribanić. Sprovod je bio u srijedu 14. veljače u 15 sati na Mirogoju.

O. Pribanić rođen je u Josipdolu, Skradnik, 11. svibnja 1932. godine. Nakon završena četiri razreda osnovne škole u rodnom mjestu dolazi u Zagreb gdje pohađa Klasičnu gimnaziju na kojoj je i maturirao. Godine 1951. stupio je u isusovački novicijat na Fratrovcu u Zagrebu. Nakon završetka novicijata studira filozofiju, a potom i teologiju na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove. Za svećenika je zaređen 1961. godine u svetištu Srca Isusova u Zagrebu. Budući da su mu komunističke vlasti odbile molbu za putovnicom, nije mogao poći na daljnje studije, pa je ostao pastoralno raditi u Domovini. U Hrvatskoj provinciji Družbe Isusove obavljao je razne službe u Splitu i Dubrovniku, a od 1985. nalazio se na Fratrovcu obavljajući službu vicepostulatora kauze za beatifikaciju Sluge Božjega Petra Barbarića i promicatelja Apostolata molitve. U tom svojstvu pater je obišao čitavu našu Domovinu promovirajući pobožnost prema tom Božjem ugodniku iz našeg naroda.

Tri tjedna pred smrt predvodio je svete mise u Oštarijama, Skradniku i Cerovniku, a prošlog došašća, predvodio je jednu zornicu u župi Sv. Križa, u Ogulinu.

KAKO SAM U SVOME ODRASTANJU I POSLIJE DOŽIVIO SVEĆENIKA

(Jeka iz Senja sa zborovanja katolika Riječke metropolije u povodu 200 godina senjske Bogoslovije u pastoralnoj Godini duhovnih zvanja 2006./2007.)

Ovo je priča o konkretnim svećenicima.

Kako je izgledao svećenik koji je ulazio u našu kuću?

Nisam zapamtio nijedan susret sa svećenikom u najranijem djetinjstvu – do polaska u školu. Poslije mi se usjeklo u sjećanje kako je izgledao svećenik koji je ulazio u našu kuću o blagoslovu kuća. Znam da mi je imponirao njegov izgled. Korak mu je bio siguran, ispod njegovog zimskog kaputa vidjela se bijela roketa i štola a nosio je i mantiju. Na glavi je imao biret. Lijepo mu je stajao. Ne stoji tako lijepo na glavi svakog rimokatoličkog svećenika iako rijetko koji danas nosi biret.

U odrastanju i poslije kao zreli kršćani sa svećenikom povezani. Ispred male crkve u Cerovniku sa župnikom Alojzijem Kunce 1959.

Nije mi se toliko usjeklo u sjećanje ono što se slušalo nego ono što se vidjelo, gledalo. Tako sam zapamtio križ koji je svećenik nosio i davao na ljubljenje. I kad bi kredom rukom školovanog čovjeka ispisivao godinu blagoslova kuće i imena svetih Triju kraljeva.

Svećeniku treba reći Hvaljen Isus i Marija!

Kada smo se jednom vraćali iz osnovne škole, ne znam u kojem sam to nižem razredu bio, svećenik nam je dolazio ususret i svi pozdraviše s «Hvaljen Isus i Marija», samo ja izustih «Zdravo». Do dana današnjeg je to ostalo zapisano u meni i mislim što je to meni bilo da nisam odmah shvatio kao drugi da smo drugarici učiteljici na odlasku iz škole svi u jedan glas rekli «Zdravo», ali da svećeniku treba reći «Hvaljen Isus i Marija». Iako smo svakoga dana vraćajući se iz škole

svima ljudima koji su bili čak i malo dalje od puta nazivali «Hvaljen Isus i Marija» (Faljnismarija!). Svećenik je sa smiješkom odgovorio na naš pozdrav i tako smo se mimoišli. Učiteljica nije nikada govorila protiv Crkve i vjere. Njezina je mama u crkvi sjedila do samog oltara oko kojega su inače sjedili ozbiljni ljudi. Učiteljicu bi o Božiću vidjeli u društvu s mještanima kod crkve gdje se igralo kolo-Alaj.

Svećenika u Prvoj ispovjedi zapamtio sam po smirenoj i blagoj besjedi

U petom sam se razredu, a koji sam pohađao u kraju kamo se udala moja sestra, prvi puta ispovjedio i pričestio. To je bio za mene svojevrsni susret s jednim starim svećenikom. Bila su poratna vremena, ne tako dugo nakon što je završio II. svjetski rat. Nismo još tada imali vjeronauk. Kod kuće sam naučio Kajanje. Tako sam zapamtio svoju prvu ispovijed. Zanimljivo, ne i pričest. Stari svećenik sjedio je u crkvi nedaleko od oltara na jednoj malo ljepšoj stolici a ja sam kleknuo. Nisam tu ispovijed zapamtio kao neko ispitivanje nego po smirenoj i blagoj svećenikovoju besjedi.

U tuđem svijetu misli su mi bile gotovo uvijek u rodnoj kući kojoj se po završetku te duge školske godine vraćam.

Prvi puta na vjeronauku

U maloj crkvi, veliku su crkvu partizani spalili 1943., ostale su samo zidine, spremali smo se za krizmu. Ostajali bi iza mise poldanice na vjeronauku. Župnik je tumačio katekizam. Nisu me zahvaćale katekizamske teme. No učio sam marno napamet sve molitve. I odgovore na neka pitanja uz krizmu. To je bilo posebno otisnuto. Nisam to previše razumio. Koliko mi se danas čini kao neki mali traktat o milosti. Bio sam veseo što toliko toga naizust-napamet znadem. Rodite-

lji me nisu morali tjerati da učim. Sam sam shvaćao da treba znati: Vjerovanje, Deset Božjih zapovijedi itd. Na vjeronauku nas je bilo puno i bilo nam je lijepo. Puno ih je dizalo ruku kad je svećenik provjeravao što smo napamet naučili. Manje je bilo dignutih ruku kad je htio provjeriti koliko smo svladali katekizam. Ne sjećam se da se svećenik ikada ljutio na nas. Krizmu sam doživio sav u strahu da će me biskup nešto pitati pa neću znati i tada će me biti sram. Na sreću mene nije pitao ništa. Poslije u Sjemeništu taj će mi biskup biti pojam-kako se to kaže za neku dragu i poštovanu osobu.

Svećenici svjedoci vjere i svojom uniformom

Vlakom sam putovao u osmoljetku i katkada viđao dva stara svećenika kako ulaze u vlak. Bili su u crnim odijelima i u kolaru. Katkada sam vidio pravoslavnog svećenika. On je putovao u mantiji. Svećenici su tada doživljavali razne neugodnosti. Jedan od ove dvoji-

ce katoličkih svećenika, pričalo se, znao je na uvrede "odbrusiti" - baš kako je trebalo. Doživljavao sam ove svećenike kao svjedoke vjere. Svjedočili su i svojom uniformom. Ne smijem ih šablonski kititi. Umrtvio bih njihove dobrote i zasluge. Oni su trpjeli za vjeru i bili svjedoci vjere u vrijeme njenog progona. Pišem ovo u vrijeme demokracije. Već smo sedmu godinu u trećem tisućljeću poslije Krista. U Hrvatskoj je progon vjere. Ne onaj iz vremena rimskih imperatora. Ali pravi progon. Naše vrijeme treba svjedoke vjere.

Svećenik koji upravlja župom ali ne bez ljudi

Župnik je prilikom nekih zahvata na crkvenim objektima nakon mise razgovarao sa starijim muškarcima. Rekao bi na misi neka ljudi ostanu nakon mise malo pred crkvom da se s njima porazgovori o tome. Ljudi su to cijenili i doživljavali svećenika kao onoga koji upravlja župom, ali ne bez ljudi. Jednom su prepričavali kako je župnik pred svima u tren napravio skicu nekog građevinskog zahvata. I kako je mudro odgovorio onima iz vlasti koji su mu prigovarali što se on toliko zalaže za crkve. Rekao im je nek' mu pismeno dostave od Maršala da to ne smije raditi.

Svećenik i po kiši dolazio – pješice služiti misu. Narod izazivao osmjeh na licu

Ljudi su vidjeli kako župnik i po kiši, iz daljine, pješice dolazi služiti misu u njihovo selo. Tako velečasni, priča stariji čovjek, sav moker ulazi u crkvicu i vidjevši da je prepuna blaženo se nasmiješio i dok se

pred oltarom oblačio u misno ruho iz njega se parilo, a onda i sve osušilo. Ne jednom.

Svećenik prijatelj svih ljudi

Pružila mi se prilika da okušam svoje mladenačke snage. Bio je ipak pravi podvig biciklom prevaliti 150 km. Prvi dan 50, drugi dan 50 i treći dan 50 km-makadamom. Prolazeći kroz jedno mjesto tadašnje senjsko-modruške biskupije imao sam potrebu svratiti svećeniku koji je tu bio župnik. Znao sam da mu neću biti težak. Dapače, da ću ga obradovati. Svećenik prijatelj ljudi. Svih ljudi. U ispovjedaonici je djelovao na ljude tako da su se oni blaženo osjećali.

Traže se neki drugi svećenici

Mladost traži uzore. Župnika je jedne nedjelje zamijenio jedan redovnik. Pjesnička duša. Došao je vlakom. Ma kako je lijepo propovijedao. Tražeći svjedočanstva vjere u vrijeme kada sam studirao teologiju želio sam izbliza vidjeti vjeru drugih studenata koji su se okupljali u crkvi koju su zvali studenskom crkvom. Mnoštvo studentske mladeži. Slušam glasovitog propovjednika i oči bacam na prisutne da vidim da li i njima to nešto znači. Bilo je znakovito da su mnogi došli da čuju propovijed. Misa kao da je bila u drugom planu, bez obzira što je propovijed sastavni dio Božje riječi u svetoj misi. Vjera se osporavala, napadala. Mladi su tražili odgovore. Studentima je tada odgovarao propovjednik- visoki intelektualac. Prošlo je od tada dosta vremena. Nešto se je dogodilo novo. Traže se neki drugi svećenici.

Kako je biskup pripremao radnike za njivu Gospodnju i kako ih je na toj njivi bodrio?

U vremenu odrastanja istinski smo bili obradovani kada bi nas u Sjemeništu posjetio naš biskup – biskupije u kojoj ćemo sutra biti svećenici. Donio bi nam ponajprije sebe, donio bi lijepu priču o svećenicima u biskupiji, o događajima. Bilo je očito da nas biskup vidi sutra tamo negdje na jednoj župi. Davao nam je krila. Imponiralo nam je kada je i naš biskup bio prisutan na našim ispitima – da nas čuje.

Jedan naš čovjek slušao našeg biskupa na misi. U to vrijeme ni biskup nije vozio automobil. Nijedan svećenik nije imao auto. Biskup je rekao kako će uskoro i časna sestra morati sjesti za volan, da će i časne sestre voziti traktore. Tako je Biskup vidio radnike na njivi Gospodnjoj kojima će ovo biti sredstva a ne cilj.

Biskup je znao kada nam je imendan pa nam je čestitao; kada nam se dogodila smrt najmilijih primili bismo njegovu sućut. Navratio bi svećeniku na prolazu. Sve je to «nosilo» svećenika na župi.

Najveća čast za svećenika kada ga posjete braća svećenici, redovnici i redovnice

Ostadoše mi trajno neki svećenici u sjećanju: biskupijski i redovnički. Časnim sestrama na župama na kojima sam bio znao sam reći da je za nas najveći događaj kada nas posjeti neki svećenik, redovnik i redovnica. Tako obogaćujemo jedni druge.

Bog koji se očituje kao «Bog koji misli na nas» kako čitamo u ps. 95. – i u našim slabostima

Postoji i druga strana priče kako sam u svome odrastanju i poslije doživljavao svećenika. No neću o našim slabostima. Istina, Bog se očituje kao Bog koji misli na nas (ps. 95.) i u našim slabostima. Znamo da je iza naše grešne ruke u ispovijedi prisutna nevidljiva ruka Isusova koji otpušta grijeh. Svi sakramenti koje dijelimo, jer je svećenik prema Pavlu djelatelj Božjih tajni, imaju snagu iz Spasiteljevog djela spasenja, njegove smrti i uskrsnuća, od Duha Posvetitelja. To je najviše razumjela Isusova i naša Majka Marija. Katolička je Crkva marijanska Crkva. Mi joj zato govorimo: Kraljice apostola, tj. svećenika, moli za nas!

Post scriptum

Posvećujem ove retke svećenicima: Alojziju Kunceu, Antunu Medvenu, Matiji Horvatu, Matiji Marušiću, o. Rajku Kraljevu, nadbiskupima Viktoru Buriću i Josipu Pavlišiću, o. Alojziju Novaku, Petru Glavašu, Ivici Hršaku, Petru Rajkoviću a oni koji još žive na zemlji, njihova imena neka budu skrta u srcu.

M. P. Cerovnički

Misa na 480. obljetnicu Cetinskog sabora

Na prvi dan kalendarske godine, na blagdan Bogorodice Marije održano je u Cetingradu svečano misno slavlje kojim je obilježena 480. obljetnica Cetinskog sabora. «Pred 480 godina okrenuli smo se Europi tražeći pomoć u teškoj situaciji za Hrvatsku. Razmislimo dobro i danas nad našom poviješću da učinimo dobar korak za sadašnjost i budućnost.» poručio je na početku mise u župnoj crkvi Uznesenja BDM gospićko-senjski biskup Mile Bogović koji je misu predslavio u suslavlju župnika Cetingrada mons. Marijana Ožure, župnika Rakovice preč. Pere Boguta, gvardijana samostana franjevac trećoredaca iz Ogulina mr. fra Petra Runje i tajnika biskupije mr. fra Draženka Tomića.

U velebnj, obnovljenoj crkvi čija obnova doživljava završne korake okupilo se mnoštvo vjernika među kojima predsjednik Hrvatskog kulturnog vijeća Hrvoje

Hitrec, saborski zastupnik u više mandata Ante Beljo, načelnik Cetingrada Nikola Paulić i Saborskog Luka Hodak. Biskup Bogović je u propovijedi podsjetio na povijesne okolnosti i činjeničnu faktografiju pred 480 godina kada je Hrvatska u velikoj opasnosti pred osmanlijskim osvajačima nakon bitke na Mohačkom polju ostala bez kralja. «U franjevačkom samostanu i crkvi Pohoda BDM podno Cetina misu je 1. siječnja predvodio kninski biskup Andrija Tuškanić u vrijeme kada su hrvatski sabornici nakon usuglašavanja stavova dviju pregovaračkih struja donijeli dalekovidnu odluku i izabrali Ferdinanda za hrvatskog kralja. U težnji da ostanu Hrvatima i kršćanima, sabornici su detaljno analizirali situaciju i izabrali Ferdinanda I Habsburškog za hrvatskog kralja i ženu mu Anu za kraljicu,» istaknuo je između ostalog biskup Bogović, a Ante Beljo je na kraju mise u cijelosti pročitao svečanu odluku, odnosno ispravu, koja se čuva u Austrijskom državnom arhivu. Zatim je biskup Bogović iznio ideju koju će načelnik općine Nikola Paulić uputiti u Hrvatski sabor da se jedna sjednica sabora održi upravo na Cetinu u čast sudbonosnih odluka koje su tu donesene.

Nakon mise većina se uputila na drevni grad Cetin gdje je riječi dobrodošlice uputio predsjednik udruge Cetin 1527, Milan Bogović i njezin tajnik Ivan Mateša. U čast svih palih kroz povijest, na zidine Cetina stavljen je vijenac, a biskup Bogović je izmolio molitvu odrješenja. Tajnik Mateša je iznio brojne ideje kako oživjeti stari Cetin i dati mu primjereno mjesto u promišljanju hrvatske državne povijesti, a brojni mještani u narodnim nošnjama na kraju su zaplesali kolo.

Biskup Bogović posvetio novi oltar u crkvi Presvetog Trojstva u Otočcu

U subotu 20. siječnja proslavljen je u Otočcu blagdan zaštitnika Gacke doline i suzaštitnika župe Presvetog Trojstva sv. Sebastijan i Fabijan, a tom prilikom posvećen je novi oltar u župnoj crkvi Presvetog Trojstva. Misno slavlje predslavio je u župnoj crkvi Presvetog Trojstva u Otočcu gospićko-senjski biskup mons. dr. Mile Bogović a suslavili su župnik Otočca i generalni vikar gospićko-senjske biskupije mons. mr. Tomislav Šporčić, dekan otočki i župnik Brinja Jure Tutek, tajnik biskupije mr. fra. Draženko Tomić i svećenici Otočkog dekanata.

Uz čestitke Gradu Otočcu na njegovom danu i rezultatima koje postiže centar Gacke doline, biskup

Bogović se zapitao kako uzvratiti za sve darove koje smo dobili. Najbolji pokazatelj za to je oltar čija glavna misao je zahvaljivanje. «Ovaj novi oltar temeljni je

simbol Krista i Božje prisutnosti ovdje u Otočcu. Od kada je svijeta, ljudi pokazuju osjećaj zahvalnosti prema Božjim darovima. No, kao u žitu tako i u kršćanstvu zna biti kukolja, pa tako niti sve žrtve nisu iskrene. Oltar je izvor i znak istine i vjere koju je Krist donio na svijet, odnosno preko njegove žrtve, Bog je u svijet usadio svoju sve-mogućnost. Najsavršenija žrtva bila je Isusovo prikazanje samoga sebe. Takvi su bili i zaštitnici Gacke doline sv. Fabijan i Sebastijan», poručio je biskup Bogović.

U nastavku je obavljen obred posvete oltara u crkvi Presvetog Trojstva koja je tijekom Domovinskog rata bila u potpunosti uništena i devastirana. Protekle godine župnik Otočca mons. Šporčić završio je obnovu unutrašnjosti crkve prema najzahtjevnijim liturgijskim i konzervatorskim uvjetima, uz postavljanje podnog grijanja. Time je otočka crkva Presvetog Trojstva postala vjerojatno najuređeniji sakralni objekt

u biskupiji. Za ovu godinu župnik Šporčić predviđa postavljanje novih klupa i ispovjedaonica.

Nakon mise DVD Otočac izveo je nekoliko skladbi ispred crkve. Tijekom tjedna uoči Fabijanova održane su večernje mise na kojima su se od ponedjeljka do petka okupljali Otočani iz pojedinih naselja sa šireg prostora Gacke doline.

Drugi biskupijski susret djelatnika u zdravstvu i domovima socijalne skrbi Gospičko-senjske biskupije

U subotu 3. veljače održan je u župi bl. Alojzija Stepinca u Ogulinu u osnovnoj školi u Kučinićima drugi biskupijski susret djelatnika u domovima za stare i nemoćne kao i bolničkog osoblja. Susret kojeg je organizirao generalni vikar Gospičko-senjske biskupije mons. mr. Tomislav Šporčić u suradnji sa župnikom župe bl. A. Stepinca fra Marijanom Jelušićem i tajnikom biskupije fra Draženkom Tomićem, okupio je pedesetak djelatnika caritasovih i privatnih domova za starije i nemoćne kao i onih u zdravstvu. Na susretu su sudjelovali ravnatelji Caritasovih domova iz Ogulina Ružica Salopek i iz Odre kod Zagreba fra Drago Mikula kao i ravnateljica Opće bolnice iz Ogulina dr. Jadranka Francetić. Susret koji je

u godišnjem pastoralnom planu gospičko-senjske biskupije otvorio je generalni vikar biskupije mons. mr. Tomislav Šporčić. «Ponajbolja priprava za Dan života kao i Dan bolesnika nadolazeće nedjelje upravo je ovaj susret da uočimo prave kršćanske vrijednosti. Tada ćemo svoje poslove raditi bolje i potpunije u slobodnom iskazivanju svoje iskrene, otvorene ljubavi.

Molitveni uvod susreta predvodio je fra Vice Blekić a središnje predavanje na temu «Čuvanje i njegovanje života od začete do prirodne smrti» održao je profesor na Teologiji u Rijeci i nacionalni ravnatelj za papinska misijska djela dr. Milan Špehar.

Dr. Špehar je ukazao na boljku suvremene civilizacije u kojoj se sve jači tehnološki napredak ima sve iskrivljeniji odnos prema životu. Pobačaj i eutanazija i dalje su aktualni, djeca se sve više zlostavljaju, klasično ropstvo zamijenjeno je modernim, a čovjek se ne mjeri po onome koliko može stvoriti nego po onome koliko ima. Socijalna radnica u Domu za stare i nemoćne sv. Franjo u Odri, Marija Penava predstavila je svoju ustanovu koju drže franjevci trećoredci kao ponajbolji primjer pravog kršćanskog odnosa prema ljudima treće životne dobi. U nastavku je održan rad po grupama nakon čega su podnesena izvješća i doneseni zaključci. Zajednički je stav svih diskutanata da treba zauzeti što zreliji, kršćanski stav prema životu.

Godišnji susret djelatnika Caritasa Gospićko-senjske biskupije

U prostorijama Caritasa Gospićko-senjske biskupije održan je u subotu, 18. veljače godišnji susret djelatnika Caritasa ove biskupije. Okupilo se oko 60 djelatnika Caritasa iz župa, redom novoizabranih nakon nedavnih izbora za župna pastoralna vijeća, kao i dio župnika. Susret je otvorio ravnatelj Caritasa biskupije vlč. Luka Blažević, a sve je u ime gospićko-senjskog biskupa Mile Bogovića pozdravio generalni vikar mons. mr. Tomislav Šporčić koji je predvodio i molitveni uvod.

Središnje predavanje na temu «Caritativno služenje - bitna dimenzija i temeljna zadaća Crkve.» održao je profesor dogmatske teologije na KBF-u u Zagrebu dr. Živko Zalar, i od 1990. do 1992. godine direktor Caritasa Biskupske konferencije Jugoslavije. Predavač je Crkvu okarakterizirao kao ikonu Trojstva u kojoj se ostvaruje zajedništvu u ljubavi, odnosno Crkva se doživljava kao sakrament ili znak Božjeg spasenja svijeta. Enciklika pape Benedikta XVI «Deus caritas est» odnosno «Bog je ljubav» ukazuje na povezanost ljubavi prema Bogu ali i prema bližnjemu u čemu je čak važnija ljubav prema bližnjemu, jer bez čovjeka, ne može se doći do Boga. Caritativno je služenje temeljna zadaća Crkve a vjera se živi i oživotvoruje unutar zajednice vjernika-župe. Djelotvorna ljubav Crkve se ostvaruje kroz navještenje, liturgiju ali i kroz *dijakoniju* = služenje,» poručio je dr. Zalar u svom predavanju, nakon čega je održana rasprava.

Tajnica Caritasa Gospićko-senjske biskupije Ivana Bilen podnijela je izvješće o radu Caritasa u 2006. godini koji je bio vrlo plodan. Caritas je skrbio o prehrani 380 obitelji, a uz povremenu pomoć za čak 570 obitelji. Tijekom prošle godine podijeljeno je preko tisuću komada obuće, 840 komada namještaja, 40 paketa poljoprivrednih proizvoda, 4 steone junice, 1600 komada pilića. Caritas je pomagao ustanove s prostora biskupije, Opće bolnice u Gospiću i Ogulinu kao i Domete za stare i nemoćne u Gospiću, Otočcu i Lovincu, udruhu Drvo života u Ogulinu kao i Caritasov dom Biskup Srećko Badurina u Ogulinu. Sudjelovalo se kod zapošljavanja ljudi bilo sezonskog, bilo stalnog s prostora biskupije. Organizirao se odlazak 80 djece u Belgiju na ljetovanje. Surađivalo se s Centrima za socijalnu skrb u Gospiću i Ogulinu kao i u provođenju akcija Hrvatskog Caritasa. Posebno je bila uspješna akcija *Ugrijmo domove*. Sve te akcije uspjele su se provesti uz samo 3 zaposlena.

Sastanak zbora konzultora Gospićko-senjske biskupije

U toj zgradi od 21. do 23. travnja održati proslava 200. obljetnice od osnutka Senjskog sjemeništa, kao i jesensko zasjedanje HBK. Biskup je izvijestio konzultore o stanju radova na Crkvi hrvatskih mučenika na Udbini. Uskoro se šalju ponude nekolicini izvođača za koje se misli da mogu odgovoriti visini zadatka gradnje objekta. Dogovoreno je da se duhovne vježbe za svećenike održe koncem kolovoza i početkom rujna na Krasnom, a svećenički dan na prijedlog riječkog nadbiskupa Devčića u Novom Vinodolskom 22. lipnja za svećenike Riječke nadbiskupije i Gospićko-senjske biskupije.

Vjeroučitelji o komunikaciji i terenskoj nastavi vjeronauka

U subotu, 3. ožujka, u Otočcu, u zgradi Srednje škole održano je treće ovogodišnje stručno vijeće vjeroučitelja osnovnih i srednjih škola Gospičko-senjske biskupije. Na susretu je nazočilo preko 40 vjeroučitelja, a glavne teme su bile komunikacijski aspekti nastave vjeronauka kao i terenska nastava vjeronauka o kojima su govorili viši savjetnik u Agenciji za odgoj i obrazovanje iz Rijeke Tomislav Tomasić, kateheta Pavle Šimović iz Zagreba i mr. s. Amabilis Jurić iz Nacionalnog katehetskog ureda HBK. Susret je otvorio predstojnik Katehetskog ureda Gospičko-senjske biskupije vlč. Nikola Turkalj, a dobar rad vjeroučiteljima poželio je generalni vikar biskupije i župnik Otočca mons. mr. Tomislav Šporčić. Viši savjetnik Tomislav Tomasić je

kao preduvjet uspješnosti rada vjeroučitelja označio uspješnu komunikaciju. Bitno je postaviti pravilan odnos sa sugovornikom odnosno vjeroučenikom više nego sam sadržaj kojeg treba realizirati. Preduvjeti uspješnosti su da ono što govorimo iskreno govorimo, da živimo u skladu s onim što naučavamo te da imamo pozitivan odnos prema sugovorniku. Vjeroučitelj iz OŠ Lučko, Pavo Šimović govorio je o svojim iskustvima u izvanučioničnoj i izvanškolskoj nastavi na primjeru obrade cjeline *Religija u životu čovjeka*. Vijesti iz Katehetskog ureda iznio je predstojnik vlč. Nikola Turkalj, dok je na kraju o ulozi vjeroučitelja mentora u ostvarivanju programa pripravničkog staža, pripravnicima i mentorima, govorila s. mr. Amabilis Jurić.

U Slunju održana vjeronaučna olimpijada za učenike osnovnih škola Gospičko-senjske biskupije

Osnovna škola Slunj, 22. ožujka, bila je domaćin vjeronaučne olimpijade za vjeroučenike osnovnih škola s prostora Gospičko-senjske biskupije. Sudionike natjecanja koje je ove godine održano pod tematskim nazivom «Bog nam govori po prorocima» iz 16 škola zajedno s mentorima i sudionicima biskupijskog povjerenstva pozdravio je predstojnik katehetskog ureda Gospičko-senjske biskupije vlč. Nikola Turkalj, zatim župnik i dekan slunjski mons. Mile Pecić, a u ime biskupa gospičko-senjskog Mile Bogovića generalni vikar gospičko-senjske biskupije mons. mr. Tomislav Šporčić.

Natjecanjem je rukovodio predsjednik biskupijskog izbornog povjerenstva vjeroučitelj Dario Koščak. Nakon održanog prvog dijela natjecanja, najboljih osam škola se plasiralo u drugi krug. To su bile od osmog prema prvom mjestu škole Gračac, Donji

Lapac, Pazarište-Klanac, Perušić, Plaški, Rakovica, Krasno, Ogulin i Slunj. Isti poredak ostao je i nakon *milijunka* i tombole u kojoj je održano do samog kraja neizvjesno nadmetanje između Prve osnovne škole Ogulin i OŠ Senj, PŠ Krasno. Na kraju je naslov pobjednika osvojila Prva osnovna škola Ogulin - 373 boda ispred Krasnog - 359, treće Rakovice - 297 bodova i četvrtoplasiranog Plaškog - 279 bodova. Tako će Gospičko-senjsku biskupiju na državnom natjecanju iz vjeronauka predstavljati Prva osnovna škola Ogulin u sastavu: Dino Paušić, Inka Salopek, Helena Kaurić i Sara Bekavac, s mentoricom vjeroučiteljicom Ivonom Puškarić.

Uspješan domaćin bila je osnovna škola Slunj na čelu s ravnateljem Tomom Cvitkovićem koji su za sudionike pripremili bogat kulturno-umjetnički program.

Vjeronaučna olimpijada za srednje škole Gospićko-senjske biskupije

U Gimnaziji Gospić održana je u srijedu, 21. ožujka, vjeronaučna olimpijada za učenike srednjih škola s prostora Gospićko-senjske biskupije. Okupilo se pet škola (dvije iz Gospića, dvije iz Ogulina i jedna iz Slunja). Sve sudionike na početku su pozdravili ravnateljica prof. Ana Lemić, župnik i dekan gospićki vlč. Antun Luketić, a susret je otvorila tajnica Katehetskog ureda Gospićko-senjske biskupije s. Robertina Medven, dok je na čelu biskupijskog povjerenstva bila vjeroučiteljica Ana Stipetić.

Nakon riješenih testova te dodatne provjere u tomboli i *milijunku* prvo mjesto osvojila je Gimnazija Bernardina Frankopana iz Ogulina - 108 bodova ispred Srednje škole Slunj - 95 bodova i Gimnazije Gospić - 74 boda. Četvrta je bila Strukovna škola Gospić, a peta Obrtnička i tehnička škola Ogulin. Pobjedničku ekipu u sastavu: Ines Salopek, Dajana Rebrović, Ivona Prebeg i Jasmina Paher vodila je mentorica Vesna Žilić. Kao i prošle godine ogulinska gimnazija branići će boje Gospićko-senjske biskupije na državnom natjecanju, ove godine u Vinkovcima od 10. do 11. svibnja.

Misa posvete ulja i molitva za žrtve rata

Biskupi na Veliki četvrtak okupljaju oko sebe svoje svećenike. S njima dijele zajedništvo vjere i solidarnosti u nošenju križa. Zbog praktičnih razloga neki biskupi to čine na Veliku srijedu. Gospićko-senjski biskup mons. Mile Bogović okupio je na Veleliku srijedu 4. travnja 2007. u 10.30 sati svećenike na misi posvete ulja. Gotovo svi svećenici, njih pedesetak, u Gospićko-senjskoj biskupiji okupili su se u gospićkoj prvostolnici: biskupijski i redovnički, mlađi i oni stariji, te pomladak (bogoslavi). Na misi je blagoslovljeno bolesničko i posvećeno krizmano ulje. Predstavnici župnih ekonomskih vijeća ili sami župnici u prikaznoj povorci darovali su svoje priloge iz akcije Misereor za uzdržavanje centralnih biskupijskih ustanova i Caritasa.

U svojoj propovijedi biskup je podsjetio da se nalazimo u Godini duhovnih zvanja. Vrhunac proslave bit će 22. i 23. travnja u Senju. Svećenike je pozvao da u svojoj svećeničkoj službi budu spremni i na žrtvu vlastitog života. Primjer je učitelj Isus Krist, ali primjeri su i postradali svećenici iz Drugog svjetskog

rata kojih se sjećamo upravo na današnji dan koji se do devedesetih nazivalo «danom oslobođenja Gospića». Pročitao je imena i kratke biografske podatke o svakom od 20 svećenika koji su djelovali na ovom području, a stradali su u vrijeme Drugog svjetskog rata ili neposredno poslije njega: Fran Binički, Mate Burić, Dragutin Fifka, Stjepan Gabrić, Vjekoslav Gržanić, Ivan Juraić, Vladimir Kargačin, Ladislav Kolarić, Bogumil Krušić, Dragutin Kukulj, Juraj Matijević, Juraj Mihić, Zvonko Milinović, Mate Moguš, Ivan Nikšić, Vladimir Stuparić, Ladislav Šporer, Dragutin Štimac, Blaž Tolmljenović, Bruno Vernazza, Antun Žilavec. Posebnu je pažnju posvetio vlč. Dragutinu Kukulju koji je upravo na ovaj dan 1945. strijeljan u Gospiću bez suda i obrane, kao i mnogi Gospićani.

Nakon mise Biskup, svi svećenici i vjernici otišli su u gospićku Kanižu u staru vojarnu do mjesta Tratina ili tzv. Kloštar. Ovdje su se sjetili ubijenog svećenika Dragutina Kukulj i ostalih strijeljanih civila. Naime, tu su bili bunkeri i jarci u koje su partizani masovno bacali strijeljane. Gospićki vjernici s tugom se sjećaju svojih

dragih pomorenih na zvjerski način. "Oni koji poštuju i pamte svoje mučenike" - istakao je biskup - "imaju budućnost". Okupljeni su se pomolili za postradale čije se kosti još uvijek nalaze tu u masovnoj grobnici, te upalili svijeće na mjestu stratišta. Svijeću su upalili Biskup, aktualni i donedavni župnici u Gospiću, predstavnici županijske i gradske uprave, vojske, te udruga proizišlih iz Domovinskoga rata i drugih institucija u gradu Gospiću, ali i brojni civili. Prigodnim riječima nazočnima se obratio župnik i dekan gospički vlč. Ante Luketić koji se založio da se barem ovo mjesto stradanja

(a takvih je mjesta više u Gospiću i njegovoj okolini) dostojno obilježi. Dolaskom partizana u Gospić, u vrlo kratkom vremenu, ubijeno je više od 2.000 ljudi. Za to nitko nikada nije odgovarao.

Nakon molitve svećenici su se okupili u blagovaonici nove zgrade Ordinarijata. Obaviješteni su o Uskrsnom koncertu u Ciboni 12. 4. 2007., proslavi u Senju 21. i 22. 4. 2007., susretu mladih na Udbini 28. 4. 2007., te drugim aktualnostima. Svećenici su dobili i biskupovu pastirsku poslanicu *Pravi putokazi u vjerničkom hodu*.

Uskrs u Ciboni za Crkvu hrvatskih mučenika na Udbini

U četvrtak 13. travnja u dvorani Dražena Petrovića, popularnoj Ciboni, u Zagrebu održan je prvi koncert «Uskrs u Ciboni» pod nazivom «Gradimo Crkvu hrvatskih mučenika na Udbini». U organizaciji Košarkaškog kluba Cibone i Gospićko-senjske biskupije održan je dvosatni koncert pred više od pet tisuća posjetitelja. Uz mnoštvo Zagrepčana podrijetlom iz Like kao i preko 500 pristiglih iz Gospića, Otočca, Senja, Slunja i Ogulina, koncertu su nazočili mnogi uglednici među kojima nuncij u Hrvatskoj mons. Francisco Javier Lozano, vojni ordinarij Juraj Jezerinac kao i predstavnici Ličko-senjske županije na čelu sa županom Milanom Jurkovićem. Koncert koji je vodio Branko Uvodić, otvorio je Zbor Baščina i s. Cecilija

Pleša, a u nastavku su se izmjenjivali ponajbolji predstavnici klapskog pjevanja i predstavnici slavonske škole tamburica. Cibonom su prodefilirali klapa Maslina iz Šibenika, Intrade iz Zadra, Vinko Coce, Slavonija Band, Najbolji hrvatski tamburaši, Slavonske lole, Čiro Čašparac i na kraju Miroslav Škoro. Svi su na kraju zapjevali Vilu Velebita.

Na kraju koncerta publici su se obratili ispred grada Zagreba Ivo Jelušić, a zatim i biskup gospićko-senjski mons. dr. Mile Bogović. Biskup je bio, s razlogom, pun hvale za održani koncert jer se te večeri dogodilo nešto izuzetno lijepo. Podsjetio je i na početak ideje oko gradnje Crkve na Udbini koju je prihvatio tadašnji predsjednik Hrvatskog sabora Zlatko Tomčić, a pogotovo sadašnji Vladimir Šeks. Preko crkve koja se gradi na Udbini želimo dati jasnu poruku sadašnjim i budućim generacijama da ćemo opstati, poručio je biskup Bogović, dok je predsjednik HBK kardinal Josip Bozanić istaknuo da gradnja Crkve hrvatskih mučenika okuplja, povezuje i pokreće mnoge. Na kraju je predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks čestitao biskupu Bogoviću na ideji gradnje CHM, a kardinalu Bozaniću uputio zahvalu što je ideju objeručke prihvatio.

U ime gradonačelnika grada Zagreba Milana Bandića ček na 100 tisuća biskupu Bogoviću uručio je dogradonačelnik Zagreba Ivo Jelušić. On je poručio da je do sada održano 18 koncerata *Božić u Ciboni* za potrebe obnove zagrebačke prvostolnice, a sada smo na tragu nove tradicije Uskrsa u Ciboni za gradnju CHM koja bi trebala postati trajnom.

Održan znanstveni skup o značenju Senjskog sjemeništa (1806. – 1940.)

U subotu 21. travnja održan je u Senju, u organizaciji Teologije u Rijeci, Gradskog muzeja Senj i Državnog arhiva u Gospiću, a pod pokroviteljstvom Grada Senja i Ličko-senjske županije znanstveni simpozij o značenju Senjskog sjemeništa. Na otvaranju simpozija nazočio je Ličko-senjski župan Milan Jurković i domaćin, gradonačelnik Senja Darko Nekić, nakon čega su u dopodnevnom dijelu izlaganja održali brojni sudionici.

Darko Nekić je govorio o gradu Senju u vremenu osnivanja sjemeništa nakon čega je dr. Mile Bogović istaknuo značaj osnivača sjemeništa, biskupa Ivana Krstitelja Ježića: «Osim što je osnovao Senjsko sjemenište, biskup Ježić još je 1824. godine izdao Ščavet, crkvenu knjigu na čakavštini, te u liturgiji počeo uz latinski sve više koristiti hrvatski jezik. Biskup Ježić je definirao i granice Senjske i Modruške biskupije, a koristeći jozefinistička polazišta širio je među narodom naobrazbu i kulturu, baš kao i biskup Maksimilijan Vrhovac, u to vrijeme u Zagrebačkoj biskupiji». Enver Ljubović predstavio je tri grba biskupa Ježića, dok je dr. Emanuel Hoško govorio o konkretizaciji jozefinskih načela kod biskupa Ježića koji je u dva navrata osnovao nove župe, 1789. 24, a 1807. godine 52 nove župe. To je bio poseban razlog da se za njih školuju svećenici zbog čega je otvoreno Senjsko sjemenište 1806. godine.

Ravnateljica Gradskog muzeja Senj Blaženka Ljubović otvorila je izložbu o povijesti Senjskog sjemeništa i Filozofsko-teološkog učilišta nakon čega je skup u ime riječke Teologije pozdravio dr. Ivan Šporčić. Filka Lokmer Bekavac predstavila je tadašnju knjižnicu Senjskog sjemeništa dok je dr. Mirko Raguž govorio o Senjskom sjemeništu i školstvu u Senju i okolici. Dr. Milan Šimunović je predstavio riječku Teologiju kao baštinicu crkvenog školstva i Senjskog sjemeništa, a dr. Dijana Stolac predstavila je najznačajnije književne domete senjskih studenata i profesora. O vezama Like i Senjskog sjemeništa govorio je Ivica Mataija nakon čega je održana rasprava.

U popodnevnom dijelu dr. Ivan Devčić je istaknuo mjesto i ulogu Senjskog sjemeništa na području današnje Riječke metropolije dok je dr. Franjo Velčić ukazao na veze Senjskog sjemeništa i Krčke biskupije. Jure Lokmer je podsjetio na sudbinu inventara Senjskog sjemeništa, a Milena Rogić govorila je o Zboru duhovne mladeži u Senju koje je djelovalo uz Senjsko sjemenište. Mr. Marko Medved prenio je izvješća senjskih biskupa «Ad limina» o Senjskom sjemeništu, dok je Blaženka Ljubović na kraju predstavila neke od znamenitih ljudi Senjskog sjemeništa, od Ante Starčevića i Eugena Kvaternika, preko Emanuela Sladovića i Franje Račkog pa do senjskih biskupa i znamenitih svećenika. Skup je završnom riječju zaključio, u ime Gospičko-senjske biskupije, dr. Mile Bogović i u ime Državnog arhiva Gospić Ivica Mataija.

Metropolijskim susretom ministranata i svečanim misnim slavljem zaključena Godina duhovnih zvanja u Riječkoj metropoliji

Središnja proslava Godine duhovnih zvanja za Riječku metropoliju održana je u nedjelju 22. travnja u Senju. Događanja su započela metropolijskim susretom ministranata koji su u ranim popodnevним satima posjetili tvrđavu Nehaj. U nastavku je za njih u Domu kulture održana

prigodna akademija, a riječki bogoslovi su dramskim programom približili brojnim ministrantima svećenički poziv.

U popodnevним satima više od 700 ministranata okupilo se na trgu Cilnici te su se u procesiji uz ostale hodočasnike, svećenike i biskupe metropolije uputili u senjsku

katedralu Uznesenja BDM. Svečano misno slavlje, u kojem je sudjelovalo više od 2000 hodočasnika iz Porečko-pulske, Krčke, Gospičko-senjske biskupije i Riječke nadbiskupije, predvodio je riječki metropolit i nadbiskup Ivan Devčić u koncelebraciji biskupa domaćina Mile Bogovića, krčkog biskupa Valtera Župana i porečko-pulskog biskupa Ivana Milovana.

Nadbiskup Devčić u pozdravu je istaknuo ponos zbog svih Božjih djela ostvarenih putem Senjskog sjemeništa i svih dobrih poticaja koji su došli iz grada Senja te pozvao nazočne da se gledajući u prošlost nadahnjuju za budućnost koja vapi za redovničkim i svećeničkim zvanjima.

Biskup Župan u propovijedi je ukazao na značaj Crkve kao stožernog tijela u opstojnosti hrvatskog naroda i države. "Dok posljednjih 15 godina u vremenu demokracije svi javno ističu da je neprocjenjiva uloga Crkve u očuvanju nacionalnog identiteta i podizanja kulture i narodne svijesti, u čemu je velika uloga i Senjskog sjemeništa, od godine 1945. se to nije smjelo niti spominjati. Poslijeratna vremena bila su čak gorča od onih ratnih, a na svojoj koži to je najbolje osjetio nadbiskup zagrebački Alojzije Stepinac. Danas možemo otvoreno reći da je bio osuđen od tadašnjih vlasti jer nije htio odbiti poslušnost Rimu, a da je to uradio doživio bi velike počasti i povlastice tadašnjeg režima. Svojim nepokolebljivim stavom na liniji obrane pravde i istine, bio je stup na kojem je očuvan identitet naroda. Da je Crkva 1945. popustila, događaji 1991. ne bi krenuli u korist naroda", istaknuo je biskup Župan te poručio: "Danas se želi potkopati autoritet Crkve u zapadnoj Eu-

ropi u pitanjima nepovredivosti ljudskog života i svetosti obitelji. Istu sudbinu Crkva doživljava i u Hrvatskoj. Ako se izgubi duhovna dimenzija, nestaju narodi. U Godini duhovnih zvanja zapitajmo se ima li u našem narodu osoba koje će čuti Božji poziv i ljudima ukazati na istinu. Isus i danas prolazi našim krajevima i poziva, a mi se zapitajmo ima li onih koji te pozive čuju? Jesmo li doista tvrdo tlo gdje se ne razvija sjeme Božje? Pogledajmo čudo dvanaestorice koje i dalje živi među ljudima, omekšajmo svoja srca, a Bog će nam dati potrebnu snagu".

U prinošenju darova, na oltar su prinisene slike četiri svećenika mučenika: iz Riječke nadbiskupije Vjekoslav Gržanić, Gospičko-senjske Dragutin Kukalj, Krčke Placido Cortez i Porečko-pulske Miroslav Bulešić. Na misi je pjevao katedralni zbor pod ravnanjem Ivana Prpića i uz orguljašku pratnju Milana Dučića. Prigodnim riječima metropolijsku proslavu Godine duhovnih zvanja zaključio je biskup Bogović.

Vojni ordinarij blagoslovio spomen-kapelicu za 343 žrtve Domovinskog rata slunjskog kraja

Na blagdan sv. Josipa radnika vojni ordinarij Juraj Jezerinac predvodio je svečano misno slavlje u Cetingradu i blagoslovio spomen-kapelicu s 343 imena žrtava širega slunjskog kraja. Na misi je sudjelovalo više stotina hodočasnika, među kojima i oni iz Kastva i Rijeke, a s biskupom su misu suslavili mjesni župnik mons. Marijan Ožura, te više svećenika slunjskog i drugih dekanata. Misno slavlje uvećao je župni zbor iz Kastva pod ravnanjem i uz orguljašku pratnju Ivana Paulića. Na misi su u narodnim nošnjama bili članovi KUD Cetingradska tamburica.

Moli i radi - bio je temelj života sv. Josipa, a to je pokretačka snaga obitelji i naroda, poručio je biskup Jezerinac te podsjetio na 10. lipanja 1687. godine kada je Hrvatski sabor izabrao sv. Josipa za zaštitnika domovine. «Danas je u Hrvatskoj ugrožena obitelj, a upravo zagovor sv. Josipa daje snagu koja može očuvati zdrave i Bogu posvećene obitelji. U današnjim vremenima zamislimo se kamo idemo, a ako ćemo nasljeđovati sv. Josipa ne moramo se brinuti za budućnost», zaključio je biskup Jezerinac. U nastavku je biskup Jezerinac blagoslovio spomen kapelicu sagrađenu podno crkve Uznesenja Marijina, inače najveće crkve u Slunjskom dekanatu. Crkva, kao i kapelica, podignuta je u velikoj mjeri zahvaljujući inicijatoru gradnje i donatoru, župniku iz Kastva, rođenom u Cetingra-

du, dr. Franji Jurčeviću. Na 14 ploča na nehrđajućem čeliku upisana su 343 imena žrtava Domovinskog rata iz župa Slunj, Drežnik Grad, Cetingrad, Rakovica, Vaganac, Plitvice, Saborsko, Zavalje, Lađevac i Hrvatski Blagaj. Najmlađa žrtva imala je 3 mjeseca, a najstarija 96 godina. Zahvaljujući župnicima, koji su vrijedno bilježili podatke, ideja se realizirala. Susret je završen polaganjem vijenaca kod središnjeg spomenika gdje su se vjernicima obratili, uz biskupa Jezerinca i dr. Jurčevića, načelnik općine Cetingrad Nikola Paulić i predstavnik udruga branitelja Milan Capan. Susret je završen posjetom ostacima drevnog grada Cetina.

Primopredaja gradilišta Crkve hrvatskih mučenika na Udbini

na donjoj razini gdje će se nalaziti vodosprema i muzejski prostor, na što dolazi druga razina gdje će biti crkva i konačno župni stan.

Mnogi hodočasnici i slučajni namjernici koji se zateknu na Udbini već uočavaju goleme konture buduće Crkve hrvatskih mučenika. Od svečanog polaganja kamena temeljca i blagoslova gradilišta 9. rujna 2005. godine do sada je obavljen velik dio zemljanih radova i gradnje temelja koje je izvodila tvrtka Palir. U svibnju susreli su se na Udbini predstavnici investitora (Gospićko-senjske biskupije) predstavnici nadzora i kontrole (Institut građevinarstva Hrvatske), kao i izvođača radova, tvrtke Palir, oko primopredaje gradilišta i pripreme za uvođenje u posao izvođača radova koji se uskoro treba odabrati.

Ekonom Gospićko-senjske biskupije vlč. Nikola Turkalj istakao je skori odabir izvođača radova čije ime treba biti obznanjeno do konca svibnja. Tvrtka Palir završila je prvi dio radova

Velika devetnica Prvih petaka

U petak 5. siječnja u župi sv. Križa u Ogulinu započela je pobožnost Presvetom Srcu Isusovu. Vjernici su se okupili u župnoj crkvi u 17 sati uz mogućnost svete ispovijedi, a u nastavku je održana sveta misa. Pobožnost će se tako nastavljati svaki prvi petak u sljedećih devet mjeseci, a završetak će imati uoči župnog patrona Uzvišenja sv. Križa.

U homiliji je župnik ogulinski Tomislav Rogić govorio o povijesti pobožnosti Presvetom Srcu Isusovu koja se proširila u 12. stoljeću po sv. Mariji Alacoque koja je primila objavu da će svi oni koji se ispovjedeni pričeste u prvi petak u devet uzastopnih mjeseci biti obdareni obiljem milosrđa iz Srca Isusova. Kada slavimo Srce Isusovo, slavimo ustvari ljubav jer je on za nas rođen, umro i uskrsnuo. Drugo ime za Boga je ljubav, a njegovo srce je najveći izraz te ljubavi za sve nas, poručio je mr. Rogić. Vjernici iz najveće župe Gospičko-senjske biskupije ozbiljno su se priključili Velikoj devetnici Prvih petaka.

Prisega župnog pastoralnog vijeća

U nedjelju 28. siječnja na središnjoj nedjeljnoj misi u 10.30 sati, prisegu su položili novoizabrani članovi župnog pastoralnog vijeća njih 23.

Uz ispovijest vjere, koju su potpisali na oltaru, posebnu prisegu su položila tri člana župnog ekonomskog vijeća. Od članova novog saziva župnog pastoralnog vijeća, njih 12 izabrano je na izborima 3. prosinca, troje ih je imenovao župnik, a osam ih je izabrano po službi. Prema novom Statutu Vijeća na čelu je, uz župnika i župnog vikara, Poslovni odbor u koji su jednoglasno izabrani Tomica Bertović, Željko Zima i Sanja Drenšek koja će vršiti funkciju tajnice. Župno ekonomsko vijeće će sačinjavati Zdravko Paušić, Milan Prpić i Tomica Bertović. Formirano je i 7 različitih odbora: za evangelizaciju i katehizaciju, za liturgiju, za obitelj, za mlade, za Caritas, za medije i odbor za gradnju i obnovu.

Prikazanje Gospodinovo

Blagdan Prikazanja Gospodinovog svečano je obilježen u župnoj crkvi sv. Križa u Ogulinu, a tom misom ujedno je nastavljena pobožnost Velike Devetnice Prvih petaka posvećenih Srcu Isusovu. Misu je predslavio župnik Tomislav Rogić u suslavlju župnog vikara Petra Šporčića, a misno slavlje pratio je veliki župni zbor pod vodstvom s. Pankracije.

Na početku je obavljen blagoslov svijeća i ophod po crkvi uz sudjelovanje ministranata i ovogodišnjih krizmanika. U prigodnoj homiliji propovjednik je čin prikazanja Isusova u hramu, 40 dana nakon njegova rođenja, nazvao potvrdom Isusovog čovještva. Time je Isus uzdignuo ljudsko dostojanstvo i sam postao čovjekom, a svojim kasnijim uskrsnućem dao nam je vječnost. Na blagdan Svijećnice postavimo si pitanje koja svjetla slijedimo u svom životu, zapitao se propovjednik. Na kraju je, vezano za Dan posvećenog života, pročitano cirkularno pismo fra Slavka Antunovića o značaju redovnika i redovnica.

Dan života u znaku predstavljanja Udruga Oda prijateljstvu i koncerta klape Mareta

Dan života, 4. veljače, obilježen je večernjom sv. misom, predstavljanjem Udruga Oda prijateljstvu i koncertom ženske klape Mareta iz Bakra.

Misu je u 18 sati predslavio župnik Tomislav Rogić uz nastup zbora mladih Emanuel. Osvrnuvši se na nedjeljna čitanja, propovjednik je poručio da se ispitamo što smo pojedinačno učinili u našem životu, a da je to na temelju Božje volje. Koliko mi nešto činimo čestito i s pouzdanjem u Gospodina? U nastavku je pročitao naglaske pisma biskupa Valtera Župana povodom Dana života.

U nastavku se župljanima, po prvi puta od osnivanja krajem prosinca, predstavila Udruga *Oda prijateljstvu*. Udrugu su osnovali pretežito članovi Križarske organizacije, a o udruzi koja pomaže obiteljima, djeci i mladima koji imaju poteškoće zbog bolesti, govorio je prof. Hrvoje Magdić. Udruzi je pri-

stupilo blizu stotinu Ogulinaca. Vodstvo će, uz pomoć radionica, aukcija slika, organiziranju koncerata i slično prikupljati sredstva i pomagati novčano, ali i moralno svima koji su u potrebi zbog bolesti. Udruga je osnovana u spomen na prošle godine preminulu članicu Križarske organizacije Antoniju Turković koja je, iako je bila bolesna, sam zračila optimizmom i životnom nadom, koju njezini prijatelji nastavljaju širiti u svojoj Udruzi. Nakon mise, prodavala se njezina zbirka pjesama Oda životu, a prihod je išao u korist Udruge za pomoći bolesnoj djeci.

U nastavku je vrlo uspješni koncert održala ženska klapa Mareta iz Bakra koja je ogulinsku brojnu publiku oduševila svojim majstorskim izvođenjem klapskih pjesama i upoznala ih sa specifičnim vokalnim izričajem primorskog dijela Hrvatske.

Gospa Lurdska i Dan bolesnika

U nedjelju 11. veljače obilježen je blagdan Gospe Lurdske i Dan bolesnika kojeg je predvodio gvardijan samostana franjevac trećoredaca iz Ogulina fra Petar Runje. On je zadnjih desetljeća najistaknutiji u pastoralu bolesnih i redoviti duhovni skrbnik u Općoj bolnici Ogulin i Caritasovu domu za stare i nemoćne Biskup Srećko Badurina.

«Kada vidimo bolesnog brata to odmah smatramo Božjom kaznom, zanemarujući trpljenje Krista na križu. Sam Krist izliječio je mnoge slijepce i gluhojeme i nikoga nije odbacivao. Zato su danas bolnice, domovi za stare i nemoćne i udomiteljske ustanove hvalevrijedna mjesta u kojima se vrši Božansko djelo liječenja. No, suvremeno društvo ima često razvijen antihumani instinkt prema bolesnima. Djecu često

ne puštamo u blizinu bolesnima, kao da to nije Božje djelo.» istaknuo je fra Petar te se zapitao, dajemo li se u svom životu dovoljno bratu čovjeku. Liječimo ljude, a ne bolesti, poručio je gvardijan Runje i na kraju ukazao na značaj sakramenta bolesničkog pomazanja.

Predstavili se članovi zajednice «Mondo nuovo»

U nedjelju 18. veljače vjernicima se na nedjeljnim misama predstavila zajednica Mondo nuovo iz Kistanja. Nakon misa, brojne vjernike, potresnim svjedočanstvima o svojim životnim patnjama u paklu droge te odvikavanju, upoznali su pripadnici ove komune. Riječ je o zajednici koja 25 godina djeluje u Italiji gdje se nalazi osam podružnica, a jedna je i u Hrvatskoj, u Kistanjama. Svjedočanstva su govorila o obiteljskim poremećajima nastalima uslijed korištenja droge i pakla u kojem su se našli konzumenti. Radom i životom u zajednici (izrada sakralnih predmeta i slika od drva, proizvodnja meda i propolisa), članovi su se uz vjeru i zajedništvo othrali od ovisnosti. Pošto se zajednica financira isključivo svojim radom, mnogi vjernici su nakon mise s radošću kupili njihove proizvode te im time direktno pomogli u razvoju osjećaja ponosa i vjere u svoje sposobnosti, čime još više jača njihova vjera i ozdravljenje.

Pepelnica

U srijedu 21. veljače, ušli smo u Korizmu, četrdesetodnevno vrijeme pripreve za najveći katolički blagdan uskrsnuća Gospodinova. Misu je predslavio župnik i dekan Tomislav Rogić u koncelebraciji župnog vikara Petar Šporčića, a korizmene napjeve izvodio je veliki župni zbor pod ravnanjem s. Pankracije i uz orguljašku pratnju prof. Slavka Barčića.

«Ulazimo u sveto vrijeme odricanja i žrtve koje je nažalost u zadnje vrijeme iskomercijalizirano, što nije u duhu Isusovih riječi. Odricanja su između nas i Gospodina, a ne nas i okoline. To je vrijeme intenzivne pobožnosti i molitve,

vrijeme pokore i vježbanja volje. Pokorom uzvratimo Božju ljubav i vježbajmo skromnost», poručio je propovjednik, nakon čega je obavljen obred blagoslova pepela i pepeljenja nazočnih vjernika. Misa je zaključena klanjanjem pred Presvetim oltarskim sakramentom.

Prof. Šuljić o značaju korizme

Večernju nedjeljnu misu na prvu korizmenu nedjelju, 24. veljače, predvodio je u župnoj crkvi sv. Križa u Ogulinu prof. Anton Šuljić. U prepunoj crkvi korizmene napjeve predvodio je zbor mladih Emanuel pod ravnanjem Sanija Francetića.

«Korizma je vrijeme u crkvenoj godini u kojem Bog otvara nas same i pokazuje kakvi možemo biti. Naš je život prepun kušnji kojima smo izloženi više puta dnevno. Na kušnji je naša vjera, dobrotu, poštenje, a čovjek je iskušavano biće. Bog nam to otvara

u slici svoga Sina i time nam pokazuje jedini pravi put na kraju kojeg nas netko čeka.

Kada smo u napasti odustati i ne htjeti se boriti, Božji program nam govori da je potrebno posegnuti za riječju Božjom», istaknuo je vlč. Šuljić te kao glavna iskušenja istaknuo napasti vlasti i moći. Čovjekova iskušanosn traje vječno, a kada nam je u tome najteže, trebamo se predati i pouzdati u Božje ruke. Upravo je korizma vrijeme kada Bog postaje izuzetno blizak našoj duši.

Korizmeno hodočašće u gospićku katedralu

Na 4. korizmenu nedjelju u gospićku katedralu hodočastio je ogulinski dekanat. Više od 600 hodočasnika, sa svojih 12 župnika, okupilo se na početku u Perušiću u velebnj crkvi Uzvišenja sv. Križa, gdje je pokorničko bogoslužje predvodio župnik Plaškog i Saborskog fra Slavko Antunović, dok je križni put vodio župnik župe bl. A. Stepinca iz Ogulina fra Marijan Jelušić. U 17 sati hodočasnici su ispunili katedralu Navještenja BDM na misnom slavlju koje je pratio veliki župni zbor župe sv. Križa iz Ogulina pod ravnanjem s. Pankracije Žižić uz orguljašku pratnju prof. Slavka Barčića.

Ogulinski dekanat predstavio je ogulinski dekan Tomislav Rogić. Povodom Godine duhovnih zvanja, dekan se prisjetio svećenika, redovnika i redovnica koji su potekli s prostora župa ogulinskog dekanata, a koji su djelovali ili djeluju u drugim biskupijama te poželio da njihova imena odjekuju u molitvenim nakanama svih okupljenih.

Gospićko-senjski biskup Mile Bogović pohvalio je plodonosne živote spomenutih svećenika i redovnica

koji su u svom životu prenosili radosnu vijest. Pohvalio je i ogulinske hodočasnike koji su svojim dolaskom pridonijeli biskupijskom zajedništvu u sedmoj godini postojanja biskupije. U nastavku je biskup ukazao na napast koja uvijek vreba na ljude i odvraća ih od Boga. "Kada se nađemo u raznim kušnjama gdje nas napast hoće pridobiti za sebe, nastojmo iskrene duše prići nebeskom Ocu. Za to su nam najbolji uzori mučenički svjedoci, ubijeni svećenici Dragutin Kukulj i Dragutin Fifka, kao i modruški biskupi, posebno Šimun Kožičić Benja, pa posljednji među njima, blagopokojni nadbiskup Josip Pavlišić. Sve njih slaviti ćemo na Udbini u Crkvi hrvatskih mučenika koja će pridonijeti jačem okupljanju hrvatskog naroda", zaključio je biskup Bogović.

Hodočasnici su zatim u zgradi Ordinarijata razgledali izložbu posvećenu crkvama otočkog dekanata koju je uz pomoć Senjskog muzeja pripremio bogoslov Josip Šimatović, a koju je otvorio tajnik biskupa Bogovića fra Draženko Tomić. U razgovoru s hodočasnicima zadržao se i biskup Bogović, pozvavši ih da jačaju međusobno zajedništvo.

Drveni reljefi s motivima Isusovog života

Uoči cvjetnice u Domu Dobrotvornog podupirajućeg društva Sv. Rok održana je izložba reljefa na drvu ogulinskog umjetnika Josipa Cindrića Frajta. Nakon premijerne izložbe u Karlovcu, umjetnik u drvetu Josip Cindrić Frajt predstavio se i ogulinskoj publici. Frajt je na drvetu majstorski sačinio osam reljefa od Isusova rođenja, križnog puta, do raspeća.

Izložba je otvorena u subotu 7. travnja u nazočnosti članova DPD-a Sveti Rok i brojnih uzvanika koje je pozdravio predsjednik društva Željko Stipetić. Prigodno predavanje o križnom putu i njegovom značaju u životu Crkve i vjernika održao je župnik mr. Tomislav Rogić dok je o umjetniku Josipu Cindriću i njegovim drvenim skulpturama govorila prof. Marija Magdić. Izložbu je otvorio gradonačelnik Ogulina Nikola Magdić. Otvaranje izložbe je uzveličao tamburaški sastav Društva naša djeca iz Josipdola.

Križni put na ogulinskoj Golgoti

U nedjelju, na blagdan Cvjetnice, više od dvije stotine vjernika župe Sv. Križa iz Ogulina sudjelovalo je na pobožnosti križnog puta koji je održan na obronci-

ma Krpela iznad Žegara. Križni put, koji se molio i na korizmenim hodočašćima gospičkoj katedrali, sastavio je Matej Glavica iz Đakovačkog sjemeništa, a predvodio ga je župnik Tomislav Rogić.

Bio je to najbrojniji odaziv na križni put koji je postavljen početkom stoljeća. Uz pomoć Obrtničke i tehničke škole, članova Vijeća mjesnog odbora Žegar-Podvrh i lovaca križni put je uređen i markiran. Tako je na ovogodišnju Cvjetnicu križni put bio veoma posjećen čime se u Ogulinu, koji do sada nije imao svoje Golgote, stvara nova tradicija.

Na kraju križnog puta izmoljena je molitva za duhovna zvanja jer je tekuća pastoralna godina u čitavoj Riječkoj metropoliji u znaku duhovnih zvanja.

Blagoslovljen katolički odjeljak knjižare

Na Uskrsni ponedjeljak, 9. travnja, u Ogulinu svečano je otvoren katolički odjeljak Kršćanske sadašnjosti u knjižari TP Ogulin, u ulici Bernardina Frankopana. Uz direktora TP Ogulin Peru Mihelčića, otvaranju su nazočili ogulinski župnik Tomislav Rogić i gospičko-senjski biskup Mile Bogović koji je i blagoslovio katolički kutak u najpoznatijoj ogulinskoj knjižari. Istaknuo je: "Crkva oduvijek vjeruje knjizi jer se poruke zapisane u njoj ne mogu mijenjati. Želja mi je da uspijete u poslu, odnosno da riječ Božju proširite među čitateljstvom, te neka se kroz ovu kuću širi riječ Božja". U knjižari se mogu nabaviti sva novija izdanja Kršćanske sadašnjosti, među kojima je najpoznatija Jeruzalemska Biblija kao i 70-ak naslova drugih pisaca.

Biskup Bogović na Uskrsni ponedjeljak u Ogulinu

Po tradiciji dugoj više desetljeća, večernju misu na Uskrsni ponedjeljak u Ogulinu predvode biskupi. Uz gospičko-senjskog biskupa Milu Bogovića koncelebrirali su župnik i dekan Tomislav Rogić, župnik Plaškog i Saborskog fra Slavko Antunović, župnik Zagorja o. dr. Željko Blagus i župni vikar Ogulina vlč. Petar Šporčić. Svečanu liturgiju dostojno je uvećao župni zbor pod ravnanjem s. Pankracije i uz orguljašku pratnju prof. Slavka Barčića.

Biskup Bogović je u homiliji pojasnio što znači uskrsna čestitka. Kada danas nekome nešto čestitamo, to radimo zbog nečijih priznanja, stečevine ili postignute slave. Kod Isusa nije bilo ničeg od toga, apostolima nije ostavio nikakvog materijalnog bogatstva, niti se sam popeo na ljestvici vlasti, iako mu je đavao nudio puno toga. To odbijanje je platio kao i izdaju, no znao je da će samo tako pomoći drugome. «Radi nas i

našega spasenja sišao s nebesa» stoji u molitvi. Nitko kao Isus nije nikada išao čista srca da spasi druge. Kada ih je prosvijetlio Duh Sveti, apostoli su nakon Isusovog uskrsnuća nastavili njegov posao veseli i radosni. Zbog toga i mi danas s veseljem čestitamo jedni drugima i slavimo Kristovo uskrsnuće, poručio je biskup Bogović te zaključio riječima: «Kao i Isus, i mi se danas nalazimo pred mnogo dilema, no to je sudbina kršćana. Ipak, ne bojmo se, Krist je uskrsnuo za sve nas!».

Nakon mise, župnik Rogić upriličio je tradicionalno uskrsno

primanje za predstavnike vlasti i javnog života grada Ogulina. Uz ravnatelje i direktore svih ustanova nazočili su gradonačelnik Ogulina Nikola Magdić, njegov zamjenik Tone Radočaj, predsjednik Gradskog vijeća Jure Turković kao i saborski zastupnik Ivan Vučić. Primanje je organizirano u restoranu Mliječni.

Humanitarni koncert Fidesa

Udruga *Oda prijateljstvu* organizirala je 11. travnja humanitarni koncert grupe Fides u kino sali u Ogulinu čiji je prihod išao u korist oboljelog mladića Marka Luketića. Na koncert se odazvalo više stotina Ogulinaca među kojima gradonačelnik Ogulina Nikola Magdić s najbližim suradnicima, župnici Ogulina Tomislav Rogić i fra Marijan Jelušić. Predsjednik Ode prijateljstva Hrvoje Magdić započeo je suradnju s grupom Fides još kao čelnik ogulinskih križara organizirajući pomoć tada oboljeloj križarici Antoniji Turković na što su se članovi grupe Fides bespogovorno odazvali. Antonia je nažalost izgubila bitku sa opakom bolešću, no mladih s malignim bolestima uvijek ima tako da je prihod od ovog koncerta namijenjen mladom Marku Luketiću. Fidesi su održali izvrstan koncert u trajanju 100 mi-

nuta pokazavši da su prva imena hrvatskog gospela, a ujedno su predstavili skladbe s novog albuma.

Iz župe Bl. Alojzija Stepinca – Ogulin

Sredinom studenog 2006. nastavljani su radovi na crkvi i kroz 20-tak dana završen je toplinski obzid kripte i crkve, zahvaljujući lijepom vremenu i marljivosti radnika.

Za sv. Nikolu djeca su pripremila mali igrokaz poslije mise, a potom je sv. Nikola podijelio darove. Na prvu nedjelju došašća u našoj župi, kao i u cijeloj našoj biskupiji provedeni su izbori za novo pastoralno i ekonomsko vijeće. Nakon potvrde od strane biskupa dr. Mile Bogovića, novo župsko pastoralno i ekonomsko vijeće je ustoličeno u nedjelju, 28. siječnja 2007. godine, na župskoj misi u 10 sati.

I ovog došašća na mise zornice dolazio je lijepi broj i odraslih i kao i djece. Za dječju polnoćku djeca su pripremila igrokaz iz života mladog Alojzija Stepinca kao sjemeništara. Uoči Božića, u pomoć je došao bogoslov fra Danijel Gornik. Na blagdan sv. Ivana krenuli smo s blagoslovom obitelji, pomagali su: fra Petar i fra Vice.

Dana 28. prosinca 2006. grupa mladih naše župe sudjelovala je s mladima iz župe sv. Križa na jednodnevnom europskom molitvenom susretu u Zagrebu, koji je organizirala zajednica iz Taizea.

Koncem siječnja 2007. opet su krenuli radovi na crkvi, počelo je postavljanje alu-bravarije u kriпти, te kasnije i na crkvi. Do Uskrsa je postavljeno staklo na sve prozore, a na Veliki četvrtak postavljena su glavna vrata na crkvu.

U subotu, 3. veljače 2007. na području naše župe, u prostorijama područne škole u Kućinićima, održao se godišnji susret udomitelja i bolničkog osoblja iz cijele naše biskupije.

I ove godine hodočastili smo na Stepinčeno, 10. veljače 2007., u Krašić s jednim autobusom, a misno slavlje predvodio je naš biskup dr. Mile Bogović, koji nam je približio lik mučenika blaženog Alojzija. Prelijepi dan okupio je velik broj hodočasnika i svećenika. U našoj župi spremali

smo se trodnevnicom za blagdan bl. Alojzija, a predvodio ju je fra Vice Blekić. Bl. Alojzija slavili smo u nedjelju, 11. veljače. Misno slavlje je predvodio fra Draženko Tomić, biskupov tajnik, uz sudjelovanje dekana Tomislava Rogića, fra Vicu Blekića i fra Marijana. Nakon mise bio je prigodni agape kao i svake godine.

U Korizmi, petkom i nedjeljom, molili smo pobožnost Križnog puta: djeca, krizmanici kao i roditelji. Hodočastili smo, 18. ožujka, s ostalim župama u katedralu, povodom godine zvanja, s postajom u Perušiću, gdje su vjernici imali mogućnost za ispovijed, a

molili smo i prigodni križni put. Nakon mise u katedrali, biskup dr. Mile Bogović pozvao je sve hodočasnike da posjete novu biskupsku zgradu u kojoj su razgledali izložbu crkava otočkog dekanata.

U nedjelju, 25. ožujka molili smo pobožnost Križnog puta od doma do Križa u Salopekima. Bilo je oko 100 vjernika. Ove Korizme imali smo akciju skupljanja hrane za potrebne u našoj župi, pa smo za Uskrs obrađovali nekoliko obitelji i starijih domaćinstava.

Za Uskrs je u pomoć došao fra Kristijan Kuhar koji je pomogao oko obreda u vazmenom trodnevju.

U vrijeme praznika, 13. i 14. travnja odigrano je prvo kolo malonogometne lige ministranata našeg dekanata, za starije i mlade. Domaćin je bila župa Tounj. Važno je bilo sudjelovati.

U nedjelju, 22. travnja, hodočastili smo udruženo s ostalim župama u Senj, povodom 200. objelnice Senjskog sjemeništa. Hodočašće je okupilo preko 600 ministranata i ministrantica iz cijele Metropolije, kao i odrasle. Posjetili smo kulu Nehaj, a onda smo «okupirali» grad Senj. U procesiji smo se uputili od zgrade sjemeništa prema katedrali.

U subotu, 28. travnja, grupa mladih iz župe sudjelovala je na biskupijskom susretu mladih na Udbini.

U subotu, 5. svibnja, hodočastili smo u Krašić, rodno mjesto našeg nebeskog zaštitnika bl. Alojzija Stepinca, uoči 109. rođendana. Na povratku smo posjetili rodno mjesto i župu blagopokojnog kardinala Franje

Kuharića – Pribić. U našoj župi posebno ćemo se sjetiti 109. rođendana našeg Blaženika 8. svibnja 2007.

U nedjelju, 13. svibnja prvopričesničko je slavlje za 21 dijete. To je i lijepa čestitka za Majčin dan svim majkama. Za samo slavlje pripremali smo se trodnevnicom.

U subotu, 19. svibnja, mali pjevači i ministranti sudjelovali su na susretu ministranata i malih zborova na Ksaveru, u Zagrebu, iz naših trećoredskih župa.

U subotu, 2. lipnja bit će krizmeno slavlje za 19 krizmanika koje će predvoditi naš biskup dr. Mile Bogović.

Zahvaljući donaciji grada Ogulina, krenuli smo u izradu triju zvona koja bi trebala biti gotova do rujna. To uključuje i elektrifikaciju kao i postavljanje vanjskog sata. Nadamo se da će nas naši donatori i nadalje pratiti svojom podrškom i donacijom, da mogemo podmiriti dug za izvršene radove, a nastaviti dalje s radovima. A vama dragi župljani i prijatelji, preporučam pratite nas svojom podrškom i darom prema svojim mogućnostima. Dobri Bog neka nagradi svaki vaš dar i doprinos.

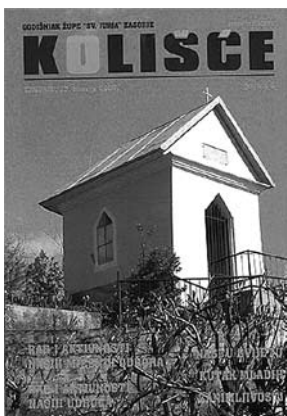
Posebno molimo, neka nas sve prati svojim nebeskim zagovorom blaženi Alojzije Stepinac da mogemo ubrzo ući u nove prostore, tj. novu crkvu, te započeti gradnju samostana i župnog prostora.

Fra Marijan Jelušić, župnik

Iz župe Sv. Jurja – Zagorje

Dragi čitatelji ZOV-a!

Od posljednjeg broja ZOV-a u župi sv. Jurja u Zagorju imali smo mnogo značajnih događanja. O prvim dojmovima župnika u novoj župi možete detaljnije pročitati u njegovom pismu objavljenom u župnom listu Kolišće koji jednom godišnje izlazi za župni blagdan sv. Jurja, u drugoj polovici travnja. Vrijedi ponoviti da je, uspoređujući s općim stanjem u Crkvi u našoj domovini, duhovna, sakramentalna i crkvena situacija u Zagorju vrlo dobra. Vjerski je život bolji od hrvatskog prosjeka u mnogim stvarima. Nedjeljom je na misi više vjernika nego što je to u prosječnoj izvangradskoj sredini. Odnos prema vjerskim institucijama je većinom dobar. Sva djeca rođena u našoj

župi ujedno su i krštena u Katoličkoj crkvi, građanskih brakova gotovo da i nema, sve sprovode vodi svećenik, djeca u školi izabiru konfesionalni vjeronauk, pohadanje župnog vjeronauka kao pripreve za prvu pričest i bermu je vrlo dobro, postoji i vjeronauk za odrasle u vidu biblijskih susreta. U župi djeluju tri pjevačka zbora: u filijalnoj crkvi u Kaševarima, a u župnoj crkvi dječji i župni zbor. Imamo kvalificirane orguljaše, odgovorne meznare i razne dobre župne suradnike. Na kraju, postoji i župni godišnjak «Kolišće» koji je kvalitetno uređivan. Naći će se za svakoga ponešto. Od pisama biskupa, dekana i župnika, preko javljanja bivšeg župnika, vlč. Richarda, koji je sad na studiju u Rimu, do pisama čitatelja, putopisa po Svetoj zemlji i članaka koji iznose aktivnosti raznih ustanova koje djeluju na području župe. Tu je i kutak za mlade, za humor i tako redom.

Od dolaska novog župnika do izlaska ovog broja ZOV-a učinilo se nešto i na materijalnom planu župe: poboljšana je razglas u župnoj crkvi, postavljeni su novi prozori na plovaniji, obnovljena je fasada župne kuće i cvjetnjak pred njom, završena je fasada župne crkve, počelo je postavljanje centralnog grijanja u plovaniji, izrada drenaže oko župne crkve i popravak krova župne crkve. Izgradnja kapelice sv. Ivana Krstitelja u Desmericama izvršno napreduje uglavnom zahvaljujući dragovoljnom radu i doprinosu samih župljana.

Od naših iseljenika koji žive u Kanadi dobili smo na dar krasan kalež s patenom. Koristit ćemo ga za svečana euharistijska slavlja, a jedno od njih bit će i u nedjelju 17. lipnja, na dan sv. Vida, kad će pod misom u 11 sati šesnaestero naših mališana primiti prvu svetu pričest. Ove godine u našoj župi nema sv. krizme, ali se radujemo lijepom broju krizmanika u susjednim župama.

Nakon ljetne stanke bit ćemo spremni za novu pastoralnu godinu i izazove koje postavlja pred nas.

Željko Blagus, župnik

Iz župe Uznesenja Bl. Dj. Marije – Oštarije

U vremenu od prošlog izlaska ZOV-a u našoj župi su se dogodile mnoge lijepe i zanimljive stvari od kojih su neke vrijedne spomena. Kao što je poznato ove godine se u Gospićko senjskoj biskupiji slavi «godina duhovnih zvanja» te smo uz molitvu nagovore i poticaje za tu nakanu posvetili i naša redovita župska klanjanja subotom, nakon večernje mise. Crkva je trajno, a posebno u ovo naše vrijeme, opterećena mnogim brigama pojedinaca i obitelji za budućnost, osjeća potrebu za novim zvanjima, mladićima i djevojkama koje bi potpuno posvetile svoj život na službu Bogu i narodu.

Korizma i proslava Uskrsa

Lijepo vrijeme, aktivno sudjelovanje mnogih, poglavito mladih tamburaša i pjevača, pomogli su nam da se dostojno pripravimo za proslavu Velikog tjedna i uskrasnih blagdana. Ove godine smo korizmu pripremu obilježili i sudjelovanjem u hodočašću ogulinskog dekanata u Gospić koji je bio zamišljen kao izraz i znak jedinstva naše mlade biskupije. Bilo je lijepo vidjeti mnoštvo hodočasnika iz svih župa ogulinskog dekanata kako skupa mole i slave Boga u Perušiću i Gospiću. Kao što se i moglo očekivati u godini duhovnih zvanja, biskup je toj temi posvetio propovijed u gospićkoj katedrali.

Proslava Marijanskih blagdana u svetištu

Jednostavno i svečano proslavili smo blagdan Prikazanja Isusova u hramu, Svijećnicu. Gospa do čudesa je oko sebe okupila lijepi broj hodočasnika iz svih okolnih mjesta. Svečano misno slavlje predvodio je fra Vice Blekić i sve nas pozvao na vjeru i očuvanje svjetla koje nam je donio Isus Krist. Ove godine svetkovina Blagovijesti ili Navještenja Gospodinova bila je u nedjelju pa je zbog obaveza okolnih svećenika sam župnik predvodio misno slavlje, a vlč. Zdenko Skender je bio na raspolaganju za isповijed.

Pred nama su ljetni praznici i proslava Velike Gospe te se nadamo, kao i prošle godine dostojno proslaviti taj najveći Marijin blagdan kada se mnoštvo hodočasnika iz cijele regije okupi u svetištu. Unaprijed zahvaljujemo svima koji redovito sudjeluju u organizaciji te velike svetkovine u Oštarijama.

Prva pričest i hodočašće u Senj

Prvu pričest ove godine slavimo u našoj župi u nedjelju 20. svibnja, u 10.30 sati. Osim školskog vjeronauka, oni koji će pristupiti sakramentima su se tijekom godine, pripremali za proslavu tog važnog događaja ne samo u njihovu životu nego i za župu i obitelj. Pozivamo očeve i majke da budu primjer svojoj djeci u življenju vjere kako bi im i na taj način pomogli na putu sazrijevanja.

U sklopu godine duhovnih zvanja naša župa je sudjelovala na hodočašće u Senj na središnju proslavu cijele metropolije povezanu uz 200-tu godišnjicu Senjskog sjemeništa kroz koje su prošli brojni svećenici kao i ugledne osobe koje su obilježile našu lokalnu i nacionalnu povijest.

Spomen obilježje žrtvama Drugog svjetskog rata, poraća i Domovinskog rata

Još prošle godine smo pisali o počecima inicijative za postavljanje spomen obilježja za sve stradalnika iz župe Oštarije u Drugom svjetskom ratu, poraću i Domovinskom ratu kojih je uistinu puno. U raznim ratnim vrtlozima, oni su dali najviše što su mogli, svoj život iz želje za slobodom i boljitkom svih koji žive u Lijepoj našoj. Mi smo dočekali slobodnu i neovisnu Hrvatsku, pa sada po uzoru na sve europske narode imamo mogućnost iskazati pijetet i poštovanje svim žrtvama rata ostavljajući Bogu i povijesti prosudbe.

U tu svrhu na sastanku župnog pastoralnog vijeća odlučili smo da se krene u realizaciju projekata i to na slobodnom prostoru uz željezničku prugu pored mrtvane na groblju kako bi oni koji ne znaju za grobove svojih pokojnih mogli se na tom mjestu za njih pomoliti i prigodom posjeta i molitve zapaliti svijeću. Inženjer P. Šarušić je izradio elaborat za postavljanje spomen obilježja. Mi smo elaborat prosljedili u Općinu s molbom da spomenik bude uvršten u prostorni plan.

Iz župe Uzašašća Isusova – Cerovnik

Dragi župljani, iza nas je još jedan period zajedničkog druženja. I naša župa je sudjelovala u korizmenom hodočašću u Gospiću na susret s biskupom. Skupa s drugim hodočasnicima putem smo posjetili Perušić gdje smo zajedno molili i imali mogućnost za svetu ispovijed. Biskup je radosno u Gospiću naglasio važnost duhovnih zvanja za život Crkve sjećajući se svećenika mučenika koji su pastoralno radili na području naše biskupije.

Sa župom Oštarije sudjelovali smo u hodočašću u Senj gdje smo imali središnju proslavu godine duhovnih zvanja. Pred nama je proslava Uzašašća Isusova, zaštitnika naše župe te unaprijed zahvaljujemo svima koji će sudjelovati u proslavi i organizaciji slavlja.

Ove godine u našoj župi 27. svibnja imamo prvu pričest. U življenju vjere, djeci i mladima, puno pomaže obiteljsko svjedočanstvo. Zato i na ovaj način poziva-

vamo sve članove obitelji da im budu potpora na putu kršćanskog i vjerskog sazrijevanja.

Na susretu s pastoralnim i ekonomskim vijećem, dogovorili smo se da u skladu s mogućnostima započnemo s nekim inicijativama. Prvo smo morali popravljati krovšte crkve zbog puštanja vlage, a nabavili smo i Prosystem za sprječavanje kapilarne vlage koja se podiže iz temelja crkve zbog slabe izolacije tijekom same gradnje crkve. Sistem je već u funkciji i pokazuje dobre rezultate.

Nakon dužeg niza godina govora i djelomičnih inicijativa odlučili smo u ovoj godini duhovnih zvanja dostojno urediti grob župnika mučenika Dragutina Fifke. Na tome je puno radio vlč. Mate Pavlić rodnom iz Cerovnika. On je dao ideju za natpis na spomeniku: *U spomen svećeniku mučeniku, zaklanom od četnika, DAGUTINU FIFKI, upravitelju župe Cerovnik i Plaški*

r. 27.3. 1890 + 24. 5. 1943. Narod postavi. Svet večni da svetit jemu Gospodi (Staroslavenski iz rimokatoličke liturgije). Radimo na projektu trajnog obilježavanja

projekata bit ćete naknadno obaviješteni.

žrtava Drugog svjetskog rata, poraća i Domovinskog rata. Prema dogovoru svih okupljenih župljana, nakon nedjeljne mise, 11 ožujka, spomenik će biti postavljen u blizini župne Crkve. U tu svrhu smo već poduzeli konkretne korake. Inženjer Šarušić je napravio nacrt spomenika kojeg smo poslali Općini da bude uvršten u prostorni plan.

Četvrta inicijativa je vezana uz elektrifikaciju zvona župne crkve koja je u tijeku. O daljnjem odvijanju realizacije spomenutih

p. Miljenko Sušac s.m.m.

– misionar monfortanac - župnik

Blagdan Uzašašća Gospodinova u Cerovniku

U župi Cerovnik u ogulinskom dekanatu svečano je proslavljen blagdan nebeskog zaštitnika župe Uzašašće Gospodinovo. Proslavi patrona župe nazočilo je blizu 200 vjernika a misno slavlje je predvodio gvardijan samostana franjevac trećoredaca u Ogulinu fra Petar Runje, a suslavilo je više svećenika ogulinskog dekanata na čelu sa župnikom Cerovnika o. Miljenkom Sušcem, bivšim župnikom Cerovnika Zdenkom Skenderom, župnikom Lipe i rođenim Cerovničaninom Matom Pavličem te župnikom župe Ogulin II (Bl. A. Stepinac) Marijanom Jelušićem. Na misi su nazočili i hodočasnici iz susjedne župe Oštarije s novim barjakom Dobrotvornog podupirajućeg društva Sv. Marko iz Skradnika, kao i načelnik općine Josipdol Zlatko Mihaljević.

Na početku mise, po tradiciji je održan ophod oko crkve pa do kapelice Srca Marijinog gdje je obavljen blagoslov polja. Propovjednik fra Petar je vjernicima prenio više teološki jasnih misli vezanih za kraj najvećeg događaja u povijesti kada je Sin Božji 40 dana nakon svoje smrti uzašao Ocu na nebo u novom tijelu. Tom prilikom je postavio pitanje svima ljubimo li dovoljno jedni druge, idemo li dovoljno na izvor istine i preuzimamo li ulogu navjestitelja riječi Božje? Naveo je rezultate anketa u jednoj katoličkoj zemlji u kojoj 50 posto vjernika ne zna prvu Božju zapovijed, a preko 70 posto mladih nije nikada razmišljalo o tajni Presvetog Trojstva. Na kraju je svima poručio da nađu nekoliko časaka za sebe te u miru razmisle o sebi kako se mijenjati.

Na kraju mise, gvardijan Runje je blagoslovio novu zastavu DPD Sv. Marko iz Skradnika, društva koje djeluje u susjednoj župi Oštarije i koje se obnovilo pred dvije godine.

Zvonko Ranogajec

Iz župe Sv. Nikole biskupa - Lipa

KORIZMENO HODOČAŠĆE ŽUPE LIPA U GOSPIĆKU KATEDRALU 18. ožujka 2007.

Katedrala – biskupovo službeno «sjedište»

Bilo je to pokorničko korizmeno hodočašće u našu katedralu. Katedrala je središnja crkva biskupije. Ona se naziva tako jer je biskupovo službeno «sjedište» (latinski cathedra = stolica).

Naš pravac: Lipa – Vodena Draga – Bosiljevo – Odmorište Brinje – Perušić – Gospić

Polazak iz Lipe bio je u 13 sati. U Bosiljevu smo ušli na autocestu. S nama putuje s. Imelda Čurić koja vodi pjevački zbor «Sv. Cecilija» u Lipi, a koji broji petnaestak žena i djevojaka. To je ponukalo vođu puta popa Matu Pavlića da podsjeti hodočasnike da je stari grad Bosiljevo u XX. stoljeću bio u posjedu obitelji Cosulich (Kozulić) iz koje potječe utemeljiteljica Družbe sestara Srca Isusova u Rijeci – majka Krucifiksa Kozulić, umrla na glasu svetosti, a kojoj Družbi pripada naša sestra. Nastavljamo vožnju autocestom prema Gospiću.

Perušić: Pokorničko bogoslužje s Križnim putem.

Gospić: Biskup predsjedava misi u suslavlju 12 svećenika iz dekanata ogulinskog. Hodočasnici s Biskupom u zgradi Ordinarijata.

Kratak odmor na odmorištu Brinje, krećemo dalje. Divan pogled na dolinu Gacke. Izlazimo s autoceste i evo nas u Perušiću. U 15 sati u župnoj crkvi sv. Križa bilo je pokorničko bogoslužje s Križnim putem. Ispo-

vijedalo je desetak svećenika. Prosljeđujemo starom cestom prema Gospiću. Tamo, u katedrali Marijina navještenja, u 17 sati biskup gospićko-senjski dr. Mile Bogović predsjedava svetoj misi. S Biskupom je suslavilo

Popu Mati Pavliću i časnoj sestri Imeldi Čurić bilo je divno putovati s ovim divnim ljudima.

12 svećenika iz našeg, ogulinskog dekanata, jer je ovo hodočašće župa ogulinskog dekanata. Potom je Biskup pozvao hodočasnike u Biskupiju – zgradu Ordinarijata odakle upravlja ovom mjesnom Crkvom Gospićko-senjskom, gdje je dekanat Otočac pripremio jednu skromnu izložbu o crkvama koje sačinjavaju taj jedan, od pet dekanata naše biskupije.

U rijeci naroda bliskog po dekanatskoj pripadnosti

Svatko je dakako na svoj način doživio ovo hodočašće. Pamtiće ćemo ga po prelijepom vremenu iako je sutradan na sv. Josipa padao snijeg. Mogla se doživjeti ljepota krajeva kroz koje smo prolazili, ljepota duhovnih sadržaja u crkvi sv. Križa u Perušiću i u katedrali u Gospiću kao i u Biskupskom ordinarijatu. Naći se u rijeci naroda koji nam je blizak po našoj dekanatskoj pripadnosti, u zajednici s glavom Crkve na ovom području, a to je Biskup, kao i s našim svećenicima – bio je lijep doživljaj.

Božji narod – Crkva hodočasnica

U svakom je autobusu sigurno vladalo ozračje zajedništva. U našem autobusu to možemo ocijeniti visokom ocjenom 5.

Uspeli smo se do crkve sv. Križa u Perušiću. To je prva postaja našeg pokorničkog hodočašća.

Svatko od pedeset i dvoje hodočasnika je tome doprinio. Bilo je lijepo molitve i pjesme, crkvene i narodne. S nama starijima išlo je i 11 đaka od 1. do 6. razreda i 11 djevojaka i mladića. Tridesetero starijih i dvadeset i dvoje mlađih. Još dakle jedno iskustvo i svjedočanstvo vjere. Živjet ćemo od ovoga dana. U 21 sat (nešto poslije) našli smo se opet kod dvora (dvorca) – autobusnog stajališta Lipa odakle smo pred osam sati krenuli kao hodočasnici (iako smo se vozili) znajući da smo Crkva hodočasnica na ovoj zemlji koja se kreće prema nebeskoj domovini.

Pop Mate Pavlič, župnik
Prenosimo iz Lipskog listića, Uskrs 2007.

Znamo da smo Crkva hodočasnica na ovoj zemlji koja se kreće prema nebeskoj domovini. Na povratku iz Gospića na katedrali sat je otkucavao 20 sati.

HODOČAŠĆE ŽUPE LIPA U SENJSKU KATEDRALU 22. travnja 2007.

Senjski kairos – naš pravi trenutak. - Svi smo mi Senj.

Biskupi Riječke metropolije, koju uz riječku tvore biskupije: Porečko-pulska, Krčka i Gospićko-senjska, spoznali su pravi trenutak da vjerničkom narodu

giju u biskupskom gradu Senju kao srcu ove mjesne Crkve?

Tako sam govorio svojim malobrojnim vjernicima u Lipi i oni se oduševiše. Nas samih bilo je za jedan autobus.

u zapadnoj Hrvatskoj dozovu u svijest ulogu visokog crkvenog školstva na ovom području osnivanjem Bogoslovnog sjemeništa i Teologije u Senju pred 200 godina (1807.-2007.). Ta se proslava događala u godini duhovnih zvanja 2006./2007. koju su biskupi Riječke metropolije proglasili za ovo područje.

Okupismo se 22. travnja 2007. u gradu Senju. Doista je trebalo obilježiti 200 godina od osnutka ovog visokog učilišta u zapadnoj Hrvatskoj, a to je bila Senjska bogoslovija. Bio je to senjski kairos – naš pravi trenutak. Svi smo mi tog 22. travnja bili Senj. Je li moguće da je jedna sirota Senjska i modruška biskupija, nakon što smo izagnali turske okupatore s ovog područja Hrvatske, imala vlastito Bogoslovno sjemenište i Teolo-

Sjećanje na Metodovu godinu 1985. u Senju

U sjećanju mi je proslava Metodove godine u Senju 1985. kada sam tamo hodočastio s Gospićanima. Ponosni smo tada bili zbog neponovljivog trenutka misnog slavlja koje je u suslavlju naših biskupa i svećenika u zajednici mnoštva vjerničkog naroda predvodio na hrvatskom jeziku Papin nuncij Francesco Colassuono. To je onaj Colassuono kojeg nam je kao diplomata Svete Stolice poslao Ivan Pavao II. kojeg poslije zbog svojih uspjeha vidimo u tadašnjem Sovjetskom Savezu, a za kojim su katolici sa svojim biskupima s područja komunističke

Jugoslavije žalili jer su ga zavoljeli. Nakon 22 godine opet na jednom velikom slavlju u Senju na kojem

susretih Gospićanke i zapitaše me sjećam li se Senja 1985? One se pojavile u prekrasnoj ličkoj narodnoj nošnji koje se tamo u ona komunistička vremena nisam previše nagledao jer je i to bio za velikosrpsku politiku nacionalizam s negativnim prizvukom.

Lipa – Lešće na Dobri – Bosiljevo – Senj: pedeset manje jedan hodočasnik.

Nedjelja, 22. travnja 2007. Završila je sveta misa poldanica u Lipi. Ispred dvora (dvorca), autobusnog stajališta u Lipi, krećemo prema Bosiljevu i dalje autocestom prema Senju. Idemo najprije u Lešće na Dobri. Tamo trebamo uzeti devet hodočasnika. Od Generalskog Stola preko Erdelja dođemo u Lešće – Toplice. Svih nas je u prelijepom autobusu 49, tj. 39 iz Lipe i 9 iz Lešća na Dobri i Trošmarije, a 49. je vozač.

Kako će izgledati naš hodočasnički dan?

Tumačim hodočasnicima kako će po prilici izgledati naš hodočasnički dan. Svi se okupljamo kod utvrde Nehaj ponad Senja. Spuštamo se u grad. Ministranti u 15 sati u Domu kulture Milutin Cihlar Nehajev imaju svoj program, a ostali, stariji vjernici, kroz to vrijeme mogu se odmoriti, razgledati Senj, posebice Sakralnu baštinu kod katedrale Uznesenja Marijina. U 17 sati s trga Cilnice, ispred nekadašnje Senjske bogoslovije u procesiji se kreće prema katedrali gdje misu predvodi u konceleciji biskupa metropolije i svećenika riječki nadbiskup metropolit dr. Ivan Devčić. U procesiji ministranti obučeni u ministranska odjela i misnici obučeni za svetu misu. Mame su oprale ministranska odjela svoje djece ministranata i ministrantica. Dio naroda će sigurno biti već u katedrali, a dio u procesiji.

Pozdrav Majci Božjoj Trošmarskoj - Molili smo krunicu za svećenička i redovnička zvanja.

Dan je prelijep. Divno je putovati ovom autocestom. Bacamo pogled na svetište Majke Božje u Trošmariji i pjevamo onu hodočasničku «Majko Božja Trošmarska, moli se za nas!» Razmatramo u Krunici slavna otajstva našega spasenja.

Marjane, Marjane ča barjak ne viješ i Pod kojim su pali Zrinski, Frankopani

I ovog puta smo izabrali odmorište Brinje da malo predahnemo. Kao kad smo 18. ožujka hodočastili u gospićku katedralu. Nastavljamo put. Neki hodočasnici iz našeg ogulinskog dekanata su pred nama, a neki za nama. Svi predvođeni svojim svećenicima.

Tumačim hodočasnicima što to vidimo na lijevoj strani: Sokolac, grad Frankopana Brinjskih, sačuvana je dvorska kapela Presvetog Trojstva. To se želi restaurirati i rekonstruirati čega više nema, što je veliki posao Ureda za zaštitu spomenika kulture. Puno toga ima u Hrvatskoj što bi trebalo zaštititi, restaurirati i otkriti toliko toga što kriju njedra zemlje. Mislim da to u Hrvatskoj ide jako sporo... Pisati ćemo u ovom listu kako se tretira kulturna baština u našoj župi. Za sada ću reći samo ovo: tko ima, dati će mu se. Uvrijeđeni smo. Pišemo molbe svake godine Republici, Županiji, Općini... Znat ćete kako smo ove godine prošli... No, vratit ću se Frankopanima. Pjevamo Marjane, Marjane ča barjak ne viješ... Pod kojima su pali Zrinski, Frankopani...

Pjevali smo Oj ti Vilo, Oj more duboko, Ribar plete mrižu svoju....

Pravo je Gospić, a mi skrećemo desno, prema Senju. Odavde pa do Zadra pruža se Velebit. Mjesto Vratnik – znači vrata u Hrvatsko primorje. Kad se budemo vraćali biti će to vrata u Liku. Spuštamo se vijugavom ali lijepom cestom. Kao da čujemo senjanina Silvija Strahimira Kranjčevića:

*Tiho leži, moje more sinje...
Tiho leži, tiho bezdan neizmjerni,
Gladak kao u snu nevinašca čelo –
Na obzorju c'jelu tek se točka crni,
A nad točkom lebdi, kao jedro b'jelo;
Polako se skliže i sve raste bliže;
I pjena, ga rubi, složna vesla stenju,
Evo pred grad stižu, most se na kraj diže:
Zdravo ste nam, braćo, u kamenu Senju!*

Na Nehaju ponad Senja

Autobus je stao sasvim blizu Nehaja. Slikanje, susrećemo poznate. Neki su već na vrhu utvrde...

Utvrdu Nehaj dao je sagraditi 1558. godine vrhovni zapovjednik Vojne granice i senjski kapetan Ivan Lenković za obranu od Turaka s kopna i Mlečana s mora. Sagrađena je od kamena napuštenih samostana i crkava izvan gradskih zidina. Nehaj je remek djelo graditeljstva, najljepši primjer kamene gradnje snažnih utvrda na hrvatskom krševitom priobalnom području.

Program za ministrante i ministrantice u Domu kulture Milutin Cihlar Nehajev u Senju

Spuštamo se u grad. U Domu kulture prigodnu su akademiju priredili za ministrante riječki bogoslovi. Ima 400 sjedećih mjesta a došlo je

600 ministranata. Ne možemo unutra. Lijepo nam je i vani. Netko reče da ministranti i ministrantice mogu gore dobiti sendviče. Uspinjanje stepenicama, gužva, vraćaju se sa sendvičima, slikamo se za uspomenu. Jure iz 3. razreda želi stajati s većima, gledam da se tako namjesti da se može na slici vidjeti. Vraćamo se našima koji su zasjeli tamo bliže rive i krijepe se pićem. Marina sve časti. U autobusu su častile Ankica i Marica. Župnik literaturom.

Senj – naselje iz rimskih vremena. Tko su pravi Senjani?

Senj – matica prometa. Po vodu u kablicama od teškog srebra.

Senj je iza Dubrovnika najosebujni grad. Obično ga poznaju upravo po Nehajgradu, početku graničarske ere. Senj je bio naselje senonskih Gala iz rimskih republičkih vremena. Pravi Senj nije onaj uskočki jer i uskoci su došljaci, vojnici Granice, prebjezi iz Turske koji u njemu postaju mornari.

Otprilike 1500. godine Senj ima svoju upravu nalik republikanskoj upravi talijanskih gradova. Tu su Frankopani senjski i krčki. To su stari Senjani. Grad imućnog plemstva s višom kulturom.

Austrijski car otimlje Frankopanima Senj i postavlja svoga kapetana – Kružića. Uskoke raseliše. Senj, plemićka republika, postaje početkom 19. stoljeća gradom trgovaca. Senj je matica prometa. Bosanski kukuruz ide sav preko senjske luke. Još sedamdesetih 19. stoljeća bilo je u gradu bogatih trgovaca. Služavke ne zaboraviše starodrevne običaje da nose vodu s "fontane" (zdenca) na Cilnici u kablicama od teškog srebra.

Senj za vojničke ere.

Senj potpada pod Granicu. To je vojnička era, vrijeme njemačke gimnazije (prof. Seeberger netom iza objavljenog originala prevodi na njemački Mažuranićev "Smail – agu Čengića").

Parobrod pobijedi jedrenjaka. U Senju nikada nije propao građanski ponos i čast. U gradu goleme kulturne predaje. Senjski književnici.

Parobrod pobijedi jedrenjake, Rijeka nadvlada Senj, ostatak prometa s Bosnom i Likom hrani građane Senja koji postadoše ubogari. Sve je propalo osim građanskog ponosa i časti. Tu je gimnazija, svećenstvo, činovništvo, golema je kulturna predaja. Šenoa objavljuje pretplatnike svoga lista "Vijenac" i Senj je na najodličnijem mjestu što govori o razini prosvjete u gradu. Senj je dao književnosti jake umove: Pavao Ritter Vitezović, Josip Draženović, Vjenceslav Novak, Silvije Strahimir Kranjčević, Mateša Kuhačev, Julije Roauer, Vinko Krušković, Zvonimir Vukelić, Milan Ogrizović. To je Senj Krste Frankopana. Grad, kamen s trijumfal-

nim vratima, s crkvom – uskoka, sa svojim kronicama i procesijama, sa svojom burom koja ljudima daje pola značaja, ljudima kojima kulturni Senj nadari Hrvatsku, kako napisao hrvatski književnik senjanin Milutin Cihlar Nehajev (1880 – 1931), grad u kojem danas slavi zapadna Hrvatska, Riječka metropolija.

Ovome danu prethodio je znanstveni skup Značajne senjskog Sjemeništa u našoj Crkvi i narodu, svečana Večernja i prigodna akademija.

Biskupsko Bogoslovno sjemenište i Bogoslovija u Senju koja je Crkvi dala 700 svećenika. Znameniti ljudi koji su se odgajali u senjskom Sjemeništu. "Ličke župe" o Bogosloviji u Senju.

U zgradi bivšeg franjevačkog samostana u Senju djelovalo je od godine 1807. do 1940. s većim ili manjim prekidima Biskupsko bogoslovno sjemenište i Filozofsko–teološko učilište za odgoj i školovanje svećenika. Tridentinski crkveni sabor g. 1563. određuje da se u svakoj biskupiji imaju osnovati sjemeništa za mladiće koji se žele posvetiti svećeničkom zvanju. Biskup Braj-

ković oko 1700. g. bavi se mišlju da otvori sjemenište. To će uspjeti senjsko–modruškom biskupu Ježiću koji je preuredio franjevački samostan u Senju u Bogoslovno sjemenište i Teologiju. Svečano otvorenje bilo je 1. studenoga 1806. Iz senjskog Bogoslovnog sjemeništa i Teologije izišlo je mnogo vrsnih svećenika, osobito u prvoj polovici 19. stoljeća, a do zatvaranja 1940. g. ono je dalo 700 svećenika. U senjskom su se Sjemeništu odgajali neki veliki ljudi kao dr. Ante Starčević, dr. Eugen Kvaternik, dr. Franjo Rački, dr. Martin Štiglić, dr. Ivan Starčević, dr. Fran Binički, Šime Starčević, Franjo Dominez, Nikola Matasić, Stjepan Sabljak, Tomo Matić, dr. Petar Matković, Ivan Fiamin, Ljudevit Slamnik, Ivan Radetić te toliki drugi katehete, učitelji, osnivači škola, revni župnici i uzorni gospodari.

Sve sam ovo iz senjske Župne spomenice za 1946. godinu objavio u "Ličkim župama", ličkom katoličkom godišnjaku, Gospić 1985., koji sam tamo uređivao i spremajući se na ovo hodočašće to ponovno čitam, nakon 22 godine.

Razgledanje Sakralne baštine i prigodne izložbe iz života i rada u Bogoslovnom sjemeništu i Bogosloviji u Senju.

Krećemo u Sakralnu baštinu pokraj senjske katedrale gdje nas dočekuje ljubazna Milena Rogić, kustosica ove crkvene zbirke vrijednih izložaka čak iz 14. stoljeća. Tu je i biskupski štap modruškog ili krbavskog biskupa Kristofora koji se 1492. iz Modruša povlači pred Turcima u Novi u Vinodol. Tu je i prigodna izložba iz života i rada u Bogoslovnom sjemeništu i Bogosloviji u Senju.

Velika procesija ispred bivše Bogoslovije u kojoj je preko 600 ministranata i ministrantica, brojno svećenstvo i biskupi kreće prema senjskoj katedrali gdje će biti misno slavlje.

Skoro će 17 sati. Tu će se naši ministranti i ministrantice obući u ministrantska odjela (njih 12): iz Lipe 9 i iz Trošmarije 3. I ja stavljam na sebe albu i štolu.

Skoro svi hodočasnici iz našeg autobusa su na okupu (samo nekih nema) i krećemo prema nekadašnjoj Bogosloviji, na trg Cilnicu otkuda je krenula velika procesija gradom prema katedrali. Prisutna su sva četvorica naših biskupa. Misu će predvoditi nadbiskup metropolita riječki ili zapadno-hrvatski dr. Ivan Devčić u suslavlju biskupa Metropolije: porečko-pulskog Ivana Milovana;

krčkog Valtera Župana; gospičko-senjskog dr. Mile Bogovića. Tu su u koncelecijaciji brojni svećenici iz sve četiri biskupije, oko 600 ministranata i mnogo naroda koji nije sav mogao stati u katedralu.

Nebeska liturgija dijelom na jeziku obljubljenih od puka hrvatskih popova glagoljaša - staroslavenskom. Crkva u Hrvata sve više otkriva kandidata oltara, istarskog hrvatskog svećenika mučenika Miroslava Bulešića. Narod zapljeskao ministrantima i ministranticama.

Gospodine smiluj se, Slava, Svet i Jaganjče Božji na staroslavenskom. Netko reče: nebeska liturgija. Senjski katedralni zbor na visini. Krčki biskup Valter Župan razumljiv i dojmljiv. Istarski biskup toplim riječima poziva narod na 60. obljetnicu mučeničke smrti svećenika mučenika Miroslava Bulešića. Naš Biskup

ne krije da smo nesavršeni u organizaciji današnjega dana, ali nadasve je važno kakvim smo srcem ovdje, a sasvim sigurno svim srcem, i radostan što smo se sabrali na kraju mise zaželio svima sretan put svojim kućama. Nadbiskup Devčić uz sve ono što je rekao na početku, dok je uvodio u misno slavlje nije zaboravio na kraju da je ovo i Metropolijski susret ministranata i ministrantica pri završetku Godine duhovnih zvanja za Riječku metropoliju pa je pozvao da im svi zapljeskamo. Lijep ugođaj pred završetak mise.

"Prave putokaze u vjerničkom hodu" biskupa Bogovića hodočasnici ponijeli svojim kućama.

Krećemo kući s rive nešto prije 20 sati. U autobusu vrlo živo. Ponio sam iz Lipe Pastirsku poslanicu gospičko-senjskog biskupa mons. dr. Mile Bogovića: «Pravi putokazi u vjerničkom hodu». Sada na povratku je najzgodnije da svakom hodočasniku to uručim. Pisana riječ je sila. Tko zna u čije će ruke dospjeti. Na ovoj zemlji ima istinskih bogotražitelja. Boga, dakle, tražeći nalaze.

Najmlađi u autobusu uzeli mikrofon u svoje ruke

Najmlađi drže mikrofon. Oni imaju natjecanje za najbolji glas dana. Spontano se podijeliše u 4 skupine. Časna sestra i ja se ne miješamo. Djeca nas zapravo odmaraju.

Suzana-Marija-Matija.

Martina-Marija Magdalena- Danijela.

Nikola-Jure.

Toni-Melani.

Odrasli ih nagrađuju pljeskom. Teško bi bilo reći tko je najbolji. Žiri je ovaj put odlučio sve jednako nagraditi. Ta samo smo se igrali.

Večernji uskrсни pozdrav Majci Božjoj. Raspjevano i na kraju puta.

Nismo zaboravili pozdraviti Blaženu Gospu uskrsnom antifonom Kraljice neba. Bilo je raspjevano i na povratku.

Pop Mate Pavlić, župnik

Iz župa sv. Ane - Plaški i sv. Ivana Nepomuka – Saborsko

Priprava za Božić i proslava Božića

Svetog smo Nikolu proslavili u subotu, 2. prosinca, kad su nas posjetili mladi iz Frame Franjevačkog samostana Dubrava-Zagreb koju vodi fra Miljenko Šteko. Donijeli su darove za svu školsku djecu i sami ih nakon priredbe podijelili. Ravnatelj Osnovne škole Plaški Vlatko Kulić mladima je uručio zahvalnicu za njihovu akciju, a zahvalio im je i župnik fra Slavko Antunović jer već drugi put dolaze u Plaški. Prije priredbe s njima su se naši mladi družili u prostorijama župe, a poslije u školi.

I ove godine smo u pripremi za Božić imali mise zornice koje su bile vrlo dobro posjećene. Zahvaljujući lijepom vremenu održavale su se u crkvi. Misu smo redovito slavili u 7 sati ujutro, a pučko pjevanje adventskih pjesama nazočnih vjernika došlo je do izražaja. U godini duhovnih zvanja osobito smo tijekom Došašća molili na tu nakanu. Najbliža duhovna priprema za Božić svakako je božićna ispovijed, koja se ove godine u obje župe održala 18. prosinca. Vjernici su se ispovijedali u prostorijama nekadašnjeg dječjeg vrtića

jer je mjesna kuglana, gdje se ispovijed do sada održavala, bila zauzeta, a pričešćivalo se u crkvi. Možemo, kao i dosadašnjih godina, potvrditi kako se i u Saborskom i u Plaškom uoči Božića ispovijedi lijep broj vjernika. Župnik je prije toga obišao stare i bolesne u župi i ispovijedio ih. U Plaškom ih je bilo 24, a u Saborskom 52.

Božićno slavlje počeli smo misama polnoćkama, u Saborskom u 22 sata, a u Plaškom u ponoć. I lijepo vrijeme i božićno ozračje okupili su na polnoćkama velik broj vjernika. Na misi je u Plaškom svirao i pjevanje predvodio Mario Lovnički, a u Saborskom Mario Matovina. Drugog i trećeg dana Božića mise su bile kao nedjeljom. Na Mladence je pod misom u podne bio blagoslov predškolske djece i podjela darova koje su ponovno omogućili Frama iz Zagreba i djeca iz župe Frhonleiten iz Austrije koju vodi fra Šime Oreč. Tom je prigodom župi darovao sliku sv. Ante.

Tom je prigodom župi darovao sliku sv. Ante.

Najnoviji statistički podaci o župama Plaški i Saborsko

Drugoga dana nove godine župnik je počeo posjećivati obitelji, najprije u Saborskom, a potom i u Plaškom. Tom je prigodom ponovno popisivao sve obitelji obje župe. U župi Plaški posjetio je 305 obitelji u kojima živi 986 članova, a u župi Saborsko 198 obitelji u kojima žive 482 člana. Neki od ovih su samo za vikend u Saborskom.

Izbor župnog pastoralnog vijeća

Kao i u svim drugim župama biskupije, 3. prosinca 2006. birali smo novo župno pastoralno vijeće u obje župe. Vjernici su nakon misa od 12 ponuđenih kandidata izabrali 6. Nakon što su izborne komisije (u sastavu Boris Slišković, Josip Anušić i Ivica Klečina u Plaškom i Zvonko Conjar, Zorka Vuković i Sanja Špehar u Saborskom) prebrojale glasove, župnik je liste od po 6 kandidata s najvećim brojem glasova poslao u Ordinarijat na potvrdu. Preuzvišeni biskup mons. dr. Mile Bogović potvrdio je 10. prosinca nove članove kako slijedi:

Saborsko: Marko Bičanić, Đurđica Špehar, Dražena Galović, Ivan Matovina, Ivan Žagrović (centar) i Nikola Sertić.

Plaški: po službi: Josip Anušić, Ivica Klečina (vjeroučitelji)

izabrane: Miroslav Mačić, Tomislav Ganić, Anto Josipović, Mira Aleksić, Ivo Radman, Jela Josipović,

imenovane: Branislav Majdandžić, Mirjana Parić, Petar Jurković.

Prva sjednica ŽPV-a Plaški na kojoj su određene službe održana je 20. siječnja 2007., a ŽPV-a Saborsko 21. siječnja.

Priprava za Uskrs i proslava Uskrsa

U korizmenom vremenu, petkom i nedjeljom, imali smo pobožnost Križnoga puta u obje crkve; nedjeljom pola sata prije mise, a petkom poslijepodne. Redovito su razmatranja postaja križnoga puta čitali učenici po razredima.

Četvrte korizmene nedjelje smo, već drugu godinu zaredom, hodočastili u gospićku katedralu. Iz naših je župa hodočastilo 32 župljana. Pokorničko bogoslužje, koje je predvodio župnik fra Slavko, i ispovijed imali smo u crkvi Sv. Križa u Perušiću, a nakon toga sudjelovali smo na misi u gospićkoj katedrali koji je predvodio gospićko-senjski biskup mons. Mile Bogović.

U petom korizmenom tjednu bila je uskrsna ispovijed za sve župljane, a župnik je po kućama obišao stare, bolesne i nemoćne. Misa je na Cvjetnu nedjelju počela procesijom u Plaškom od župne kuće do crkve, u Saborskom iz sakristije oko crkve prema glavnim vratima gdje se obavio blagoslov grančica. Toga smo dana molili i mislili i na druge ljude, osobito potrebite, pa su tako učenici donijeli svoje kutijice s prikupljenim darovima za biskupijski Caritas, odrasli svoje kuverte za akciju "Misereor", a davali su se i prilozima za maslinove grančice koji idu za misije.

Izvješće Muke Gospodnje čitali smo po ulogama. Liturgijsko pjevanje je predvodio i na misi svirao u Plaškom Mario Lovnički, a u Saborskom Mario Matovina.

Sveto trodnevlje u Velikom tjednu slavilo se u obje crkve. Misu Gospodnje Večere slavili smo u Saborskom u 16 sati, a u Plaškom u 18. Kućna kape-

lica nije mogla primiti sve prisutne koji su došli na svetu uru klanjanja od 23 sata do ponoći gdje smo pobožno i skrušeno molili i pjevali sjećajući se Gospodina našega Isusa Krista koji je molio i krvlju se znojio u vrtu Getsemani.

Obredi Velikog petka su bili u isto vrijeme kao i dan ranije. Izvješće Muke po Ivanu čitali smo po ulogama, ljubili smo i klanjali se križu, znaku našeg spasenja. Toga se dana, ipak, na oba mjesta očekivao veći broj vjernika. Na Veliku subotu u 11 sati blagoslovili smo uskrsno jelo u Plaškom. Jelo su donijela djeca i odrasli koji su ispunili i crkvu i dvorište

ispred nje. Uskrsno bdijenje započeli smo u Saborskom u 18 sati, u Plaškom u 20. U vazmenoj je noći u Plaškom bilo i krštenje jednog djeteta. Na sam dan Uskrsa mise su bile redovito u 10 i 12 sati, a u Saborskom je poslije mise održan blagoslov uskrsnih jela.

Naši ministranti

Ove godine započeli smo s malonogometnim turnirima ministranata na dekanatskoj razini. Prvi je takav turnir održan u Tounju 13. travnja za veće, a 14. travnja za manje ministrante. Na turniru su sudjelovale dvije naše ekipe, jedna iz Saborskog i jedna iz Plaškog. Za njih je to bio lijepi izlet, druženje i osvježanje. Vjerujemo da će se ovakvi susreti nastaviti.

Dana 22. travnja održan je metropoljski susret u Godini duhovnih zvanja. Iz naših župa sudjelovale su dvije skupine ministranata i desetak odraslih osoba. Vratili smo se s lijepim dojmovima, iznenađeni velikim brojem okupljenih ministranata i ostalih vjernika u Senju.

Fra Slavko Antunović i Željko Mačić

Iz župe Presv. Trojstva – Modruš

Župno pastoralno vijeće župe Modruš

U nedjelju, 3. prosinca 2006. godine, birali smo članove pastoralnog vijeća župe Modruš. Razdijelili smo biračke listiće koje smo dobili iz biskupije. Biračka lista bila je sastavljena od 14 kandidata (iz svakog sela po dva kandidata), a sela je sedam. Sedam kandidata koji su imali najviše glasova ušlo je u župno pastoralno vijeće. Ja sam dodao još tri svoja kandidata. Tako župno pastoralno vijeće broji 10 članova: Tomo Antončić, Ivan Stošić, Olga Gašparović, Josip Jagnjić, Marija Šikman, Marko Pavličić, Milan Gašparović, Jure Vuković, Dragan Rendulić i Marija Antončić.

Članovi Župnog pastoralnog vijeća župe Modruš položili su zakletvu vjernosti na Božić 2006. godine.

Prvi sastanak imali smo 28. siječnja 2007., poslije sv. mise. Pročitali smo statut ŽPV i izabrali članove župnog ekonomskog vijeća. To su: Tomo Antončić, Marko Pavličić, Milan Gašparović.

Kresanje lipa oko crkve

Početak prosinca organizirali smo radnu akciju kresanja lipa. U zimi je opasno kad snijeg savije grane po kolištu i cesti koja vodi do kolišta i crkve. Auti ne mogu prolaziti, pa ljudi nedjeljom ne mogu doći na misu. Akciji su se odazvali Gojko i Mara Šikman, Milka Žanić i Pero Matovina.

Mijenjamo 62 godine stari ternitni krov

Partizani su 1942., prilikom zauzeća Modruša, zapalili župnu crkvu Presvetog Trojstva i župni stan. Župnik Alojzije Kunc je već 1944. obnovio crkvu i pokrio ju ternitnim pločicama koje su još i danas na crkvi, iako već propale i trule. Zadnji je čas da ih zamijenimo pocinčanim limom. Zato smo na sve strane pisali molbe za pomoć. Dobili smo od Franje i Mirjane Bertović iz Kanade 140 dolara, iz Australije od Josipa i Marije Žanić 150 dolara. Od Karlovačke županije 10.000

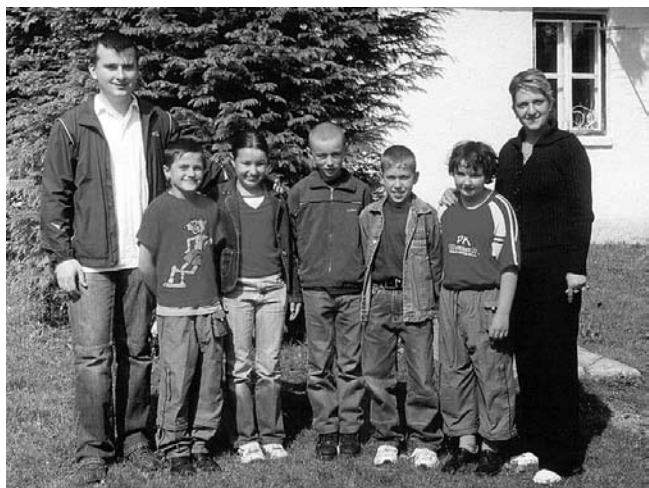
kuna, od Gospićko-senjske biskupije 40.000 kuna i od Ministarstva kulture 100.000 kuna.

Svim donatorima od srca zahvaljujem! Nešto imamo i svojih novaca pa mislimo ove godine prekriti krov crkve Presvetog Trojstva u Modrušu. Nadamo se da će nam Presveto Trojstvo pomoći da to ostvarimo. Molimo za to sve Modrušane po svijetu i domovini i sve ostale ljude dobre volje da nam u tom plemenitom djelu pomognu.

Proslava sv. Nikole

Na blagdan sv. Nikole, 6. prosinca, imali smo misu u crkvi sv. Nikole u Modrušu. Ta je kapela sagrađena od kamena crkve sv. Mikule koja je postojala u samostanu pavlina na Kapeli. Po toj kapeli ovaj planinski masiv nosi ime Mala i Velika Kapela. Na misu se skupilo prilično ljudi a pjevao je muški zbor KUD Gradina. Poslije sv. mise počastili smo se kolačima i pićem uz pjesmu KUD – a.

Crkva Duha Svetog u Modrušu

Osim tolikih crkava i samostana, u Modrušu je u prošlosti postojala i crkva sv. Duha. Postojanje te crkve na Modrušu je sačuvano u povijesnim dokumentima, a nije sporno ni mjesto njezina smještaja. Crkva je bila oko 300 metara izvan gradskih zidina, istočno i ispod crkve svetog Marka. Crkva je imala brod, svetište i sakristiju smještenu uz južnu stranu svetišta. Je li uz sjevernu stranu svetišta stajao neki objekt, ne može se točno utvrditi. Brod te crkve također vrlo vjerojatno nije bio svoden. Svetište je imalo dva svodna polja i poligonalni završetak. Podupirali su ga kontrafori, od kojih su neki djelomično očuvani. Na unutrašnjoj strani ostatka južnog zida vide se okomiti žljebovi nastali vađenjem klesanaca. Na zidu postoji i otučeni ostatak konzole. Čini se da je polustup bio presjeka oko 1' kružnice, a takva je, tlocrtno gledano, i konzola. Konzola se prema dolje završava u dva stupnja, konkavama.

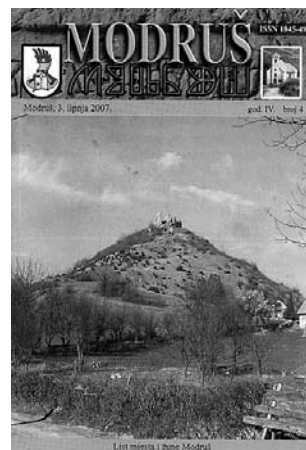
Na crtežu L. F. Marsilija, iz vremena oko godine 1700, naznačen je položaj i te crkve, te kao da nam ta skica pokazuje crkvu još pod krovom. Na tlocrtu pak, iz nešto kasnijeg vremena, samo shematski ucrtanim pravokutnikom naznačen je položaj neke građevine, a pod njim je zapisano «Monasterium».

Naša istraživanja prostora uokolo neznatnih ostataka spomenute crkve nisu nam dala baš nikakve indicije iz kojih bismo mogli utvrditi postojanje kakvih drugih građevina. Recentne gromače i suhozid prate obod djelomično zašumljene parcele na kojoj su ostaci crkve. Nigdje nismo mogli naći neke ostatke bilo kakve građevne plastike ili bar kakvih klesanaca. Upravo je čudno, a to je slučaj i kod drugih sakralnih objekata

na Modrušu, kao su te lokacije temeljito očišćene od građevnog materijala.

U literaturi postoji mišljenje da je crkva svetog Duha bila samostanska crkva. Kojega samostana? Nakon utvrđenih podataka u dokumentima i literaturi i vlastitih zapažanja na osnovi istraživanja same lokacije i ostataka spomenute crkve, možemo iznijeti i svoje zaključke.

Ta crkva naizgled ima tlocrt tipičnih srednjoeuropskih crkava tzv. prosjačko – propovjedničkih redova, ali i običnih župnih crkava. Veličina crkve, međutim, odstupa od uobičajenih primjera na našem prostoru. Pogledamo li danas poznate nam i sačuvane srednjovjekovne crkve Krbavsko–modruške biskupije, možemo reći da je ova treća po veličini crkva na tom području, odmah iza oštarijske crkve i crkve svete Marije, dakle katedralne crkve u Modrušu. Čini se da je i katedrala sv. Jakova u Krbavi bila nešto manja, ali je bila posve istovjetne koncepcije i tlocrta. Zanimljiva je i druga usporedba. Ukupna dužina crkve svetog Duha istovjetna je dužini crkve sv. Marka, odnosno katedralne crkve svete Marije, samo je brod crkve svetog Duha nešto kraći, a svetište nešto duže. Je li to slučajnost?

Postavljamo novu moguću tezu, potaknuti na nju idejom iznesenom u kanonskoj vizitaciji biskupa Vuka Čolića godine 1700. Tamo je on pribilježio, očito opet kao vijest iz postojeće tradicije: «Čuje se pače da je katedrala bila sveti Duh a poslije crkva svete Marije gdje se vidi i zvonik».

Nije li upravo ta crkva bila zamišljena, pa tako i građena, kao buduća katedrala modruških biskupa, možda još u vrijeme moćnoga kneza Nikole IV.? Nisu li već tada knezovi krčki Frankopani snovali kako da na Modruš dovedu biskupa iz Krbave? Nova se crkva počinje graditi na slobodnome prostoru, dakle izvan gradskih zidina. I nju je kasnije bilo moguće utvrditi i osigurati joj obranu dogradnjom sustava zidova i graba. No, budući da se turska opasnost proširila brže nego su se tome nadali gospodari Modruša, ta crkva možda

nije bila ni dovršena, niti bi bila sigurna za katedralnu crkvu. S druge strane upravo je turska opasnost bila dovoljan razlog za zahtjev upućen papi, da se konačno biskupska stolica iz Krbave premjesti u Modruš. Tako je došlo do brze adaptacije župne crkve svetog Marka u katedralnu crkvu, a crkva svetog Duha, ne ispunivši namijenjenu joj povijesnu ulogu, ostala je zapravo neiskorištena. Čemu inače toliko daleko od grada, graditi tako veliku crkvu, kraj tolikih već postojećih crkava u Modrušu?!

Treba na kraju i ovdje pripomenuti da nikakvih arheoloških istraživanja na položaju crkve svetog Duha nikada nije bilo, a takva bi nam istraživanja i ovdje objasnila još neka pitanja.

Zdenko Skender, župnik

Iz župa sv. Juraj - Lešće na Dobri i Bl. Dj. Marije od utjehe – Trošmarija

Od svibnja do rujna 2007. godine

Svaka župa, ako želi biti živa zajednica vjernika, mora rasti, napredovati ponajprije u duhovnom, a onda i u svakom drugom pogledu. Želimo li "izmjeriti" duhovnu sastavnicu župe, moramo iskreno odgovoriti na neka važna pitanja. Kako se odnosimo prema nedjeljnim i blagdanskim misnim slavljinama? Sudjelujemo li u njima ili

samo puki promatrači? Uključujemo li se u čitanja, pjevanja, ministriranje? Kako se odnosimo prema vjeronauku? Uključujemo li se u pastoralne i karitativne djelatnosti župe? Osjećamo li župu kao dio sebe ili nam je to nešto nametnuto običajima?

Osim svega ovoga još je jedan važan pokazatelj duhovnog stanja župe, a to su svakovrsna događanja tijekom čitave godine. Blagdani, proštenja, sakramenti, hodočašća, proslave – sve su to elementi koji obogaćuju i unapređuju duhovnost župe. Na nama je da se, što je više moguće,

uključimo u ta događanja. Često se čuju razmišljanja "pa ja tu ne mogu ništa, nisam sposoban za ovo ili ono". Nije točno. Svaki od nas sigurno je sposoban barem za nešto. Drugo je pitanje želimo li te darove (jer to jesu darovi Božji) upotrijebiti na korist župe ili ih zakopati.

Stoga bi vas, dragi čitatelji ZOV-a, u nastavku željeli upoznati sa nekim događanjima u našim dvjema župama koji su pred nama u drugoj polovici godine. Nešto je već postalo tradicijom, a nešto je i novo. Koliko uspijevamo, procijenite vi. Mi samo nastojimo svakom mjestu podariti neki događaj i tako potaknuti duhovnost njegovih žitelja. Vi ste, dakako, pozvani na svaki od njih.

Mjesec posvećen Majci Božjoj i našim majkama

Već dugo, dugo vremena svibanj je posvećen Majci Božjoj. Od najmanjih seoskih kapelica do velikih nacionalnih svetišta narod Mariji "na pozdrav svibanj stavlja". I mi smo se tijekom svibnja tome pridružili molitvom krunice i pjevanjem litanija. A 6. svibnja, osim

naše nebeske Majke, prisjetili smo se i svih naših majki proslavom Majčinog dana i tako im zahvalili za svu njihovu skrbnost i brigu, jer kažu: "Bog nam mnoge stvari u životu daje više puta, ali majku – samo jednom!".

Blagdan Našašća Sv. Križa u Grabrku i blagdan Duhova

Kad smo prošle godine slavili 525. obljetnicu pisanog spomena imena Grabrk, odlučeno je, u dogovoru s Biskupom, da se taj spomen (a to je Našašće sv. Križa) slavi početkom svibnja. Ove će godine to biti 13. svibnja. Očekujemo doličan odaziv jer je to u našem kalendaru ipak novi događaj.

"Seriju" misnih slavlja na otvorenom počinjemo u Radočajima 20. svibnja, a tjedan kasnije, 27. svibnja, proslavit ćemo blagdan Duhova – treće Božanske osobe, a ujedno i završetak Uskrasnog ciklusa ove godine. Naši vjeroučenici znaju kako se treba moliti Duhu Svetom da nam podari sedam svojih darova.

Procesija Radočaji-Gorinci, misno slavlje u Tonkovićima i misa kod sv. Ivana na Umolu

Početkom mjeseca, 3. lipnja slavimo blagdan Presvetog Trojstva: Boga Oca i Sina i Duha Svetoga, kojega spominjemo svaki puta kada se prekrizimo (a to bi trebali činiti više puta dnevno), kao i u molitvi "Slava Ocu". Veliki blagdan, svetkovina presvetog Tijela i Krvi Kristove – Tijelovo, očekuje nas 7. lipnja. Proslavit ćemo ga, kao i prethodne godine, procesijom od Radočaja do Gorinaca i svetom misom. Već sada pozivamo župljane da se u što većem broju priključe procesiji. Na misno slavlje pred raspelo u Tonkovićima uputit ćemo se 10. lipnja, a 15. lipnja nam stiže blagdan Presvetog Srca Isusova koji je zavjetni blagdan župe Lešće. Potom ćemo, u nedjelju 17. lipnja, malo u brdo, slaviti misu na Umolu povodom blagdana sv. Ivana Krstitelja. Našim najmlađima posvećena je nedjelja 24. lipnja, jer će oni tada prvi put pristupiti stolu Gospodnjem, blagovati njegovo Tijelo i tako postati punopravnim članovima župe.

Proštenje u Trošmariji i susret kod križa u Tomašićima

Subota 30. lipnja i nedjelja 1. srpnja tradicionalno su posvećene proštenju u Trošmariji. Ove godine imamo i slavlje više: 200. godišnjicu postojanja samostalne župe Otok (Trošmarija). Kako vidimo, iz godine u godinu tamo se okuplja sve više naroda, pa se nadamo da se taj trend ni ove godine neće prekinuti.

Pred križem u Tomašićima naći ćemo se 8. srpnja. I to je lijepo prihvaćeno i posjećeno mjesto kada se, unatoč vrućini koja vlada u to doba, tamo okupi lijepi broj vjernika.

Velika Gospa i Sv. Rok, a na Maliku sjećanje na pale u II. svjetskom ratu

U kolovozu ćemo proslavit blagdan Uznesenja Marijina na nebo ili Veliku Gospu. Bit će to 15. kolovoza, a samo dan poslije na vrata nam kuca stari poznanik, suzaštitnik ove župe – Sveti Rok. Vanjsku proslavu, "proštenje sv. Roka", imamo u nedjelju 19. kolovoza.

Krajem mjeseca obilježiti ćemo drugo obnovljeno proštenje sv. Bartola. Okupimo se, dakle, 26. kolovoza pred križem na Maliku kada ćemo se, u okviru misnog slavlja, prisjetiti i svih poginulih i nestalih župljana u vihoru Drugog svjetskog rata.

Gostoljublje Duge Gore

Sve što smo do sada nabrojili događati će se na lijevoj obali Dobre. No, da bi zaokružili sva događanja, morat ćemo preći i na desnu obalu (ove godine još ovako, a idućih - tko zna kako?).

Vrijeme je to da dođemo u goste i župljanima Duge Gore koji nas uvijek s nestrpljenjem očekuju, ali i dolično ugoste. Misno ćemo slavlje tamo imati 2. rujna.

Eto, to bi bilo sve za ovaj dio godine. Od ove godine imamo i novo slavlje – proštenje u Grabrku. Hvala Bogu! Neka ih bude što više. Mjesta u kalendaru će se uvijek naći. Volje također. Na kraju, valjda će to nešto govoriti i o onom duhovnom rastu i napretku župe s početka teksta.

Zlatko

Iz župe sv. Josipa – Josipdol

Vrijeme od Božića pa do ovih zadnjih dana prošlo je ispunjeno mnogim zanimljivostima koje su obogatile uobičajeni vjerski život u župi.

Krajem 2006. godine osnovano je novo župno pastoralno vijeće (ŽPV) sa svim svojim odborima i pododborima. Početkom 2007. godine održana je druga sjednica ŽPV na kojoj su svi odbori i pododbori izvijestili o onome što su do tada učinili i dobili nova zaduženja. Nakon božićnih blagdana i ulaska u 2007. godinu, uslijedio je blagoslov kuća i pripreme za sakrament prve sv. pričesti na župnom vjeronaku. Briga oko priprema za ovaj sakrament preuzelo je na sebe, uz župnika, ŽPV (odnosno odbor za evangelizaciju i katehizaciju i odbor za obitelj) koji su pozvali i roditelje

prvopričesnika da se aktivno uključe u pripremu i tako vlastitim primjerom odgajaju svoju djecu. Osim navedena dva, potrebno je istaknuti odbor za karitativni rad koji je obišao sve članove župe kojima je pomoć neophodna iz različitih razloga (bolest, starost, nemoć i sl.). Odbor za medije postavio je i uređuje župni pano koji se nalazi kod ulaznih vrata crkve pa ga može pogledati i pročitati svaki vjernik i tim se putem ne samo informirati o župskim događajima nego i saznati različite zanimljivosti i možda naučiti nešto novo.

Hvale vrijedne su i aktivnosti mladih naše župe, a naročito križara društva «Dragutin Fifka» koji su uvijek spremni pomoći oko organizacije života u župi. Troje njih završava tečaj škole za animatora, a njihova uloga bit će da predvode mlade u njihovim aktivnostima, organiziraju susrete, izrađuju programe i sve ostalo što će bogatiti život mladim.

Na drugoj sjednici ŽPV najavljene su i neke nove aktivnosti koje su se realizirale ili je njihova realizacija u tijeku kao što su npr. služba čitača, župno glasilo koje će izlaziti nekoliko puta godišnje (već je objavljen prvi broj za Uskrs), pokretanje škole glagoljice, osnivanje fonda «treće dijete» za pomoć obiteljima koje imaju troje i više djece itd. Nadamo se da će ova naša inicijativa naići na razumijevanje i odaziv župljana, a naročito onih koji svojim prilozima i donacijama mogu biti od velike pomoći, u prvom redu onih koji su nositelji gospodarskog života župe.

Dana 14. veljače svečano je obilježen blagdan sv. Valentina, suzaštitnika naše župe, a proslavu su uveličali vjernici i svećenici iz cijelog dekanata. Misno slavlje predvodio je vlč. Stjepan Zeba, župnik korenički.

Dana 24. veljače u Slunju je održan 24. sabor mladeži Gospićko-senjske biskupije na kojem je sudjelovao i veći broj mladih naše župe.

Moramo istaknuti molitvenu skupinu vjernika koja predvodi gotovo sve pobožnosti tijekom čitave godine pa su tako predvodili svakodnevno i križni put u korizmi, a župnik samo petkom. Radi obogaćivanja vjerskog života i postojanja takvih molitelja, uvedeno je klanjanje Presvetom euharistijskom sakramentu svakog zadnjeg četvrtka u mjesecu, a oni također predvode i svibanjske i listopadske pobožnosti koje se redovito mole u župi.

Članovi križarskog društva «Dragutin Fifka» sudjelovali su 10. ožujka na Glavnoj godišnjoj skupštini Križarske organizacije u Zagrebu na kojoj je izabrano novo vodstvo Križarske organizacije na razini države i donesen plan djelovanja u budućnosti.

Dana 15. travnja 2007. godine sedam novih članova položilo je svečanu križarsku prisegu pred župnom zajednicom. Koliko su mladi aktivni svjedoči i njihov angažman na Trećem biskupijskom susretu katoličke mladeži održanom na Udbini 28. travnja gdje su izveli zapaženu točku s igrokazom i skečevima.

Za vrijeme korizme svi dekanati organiziraju hodočašće u gospićku katedralu. Vjernici našeg dekanata hodočastili su 18. ožujka, s tim da su križni put i ispovijed imali u crkvi u Perušiću, a u Gospiću, poslije mise, posjetili su izložbu slika svih crkava otočkog dekanata. Vjernici naše župe odazvali su se u velikom broju i usput posjetili svog bivšeg župnika Zlatana Sušića u Bilaju.

Kako se 19. ožujka proslavlja blagdan sv. Josipa, zaštitnika župe, općine i škole u Josipdolu, blagdan je svečano proslavljen u cijelom mjestu, a euharistijsko slavlje predvodio je don Slavo Grčić, ravnatelj Katoličke gimnazije u Bihaću.

Ove godine obnovljena je pobožnost križnog puta na Viničici koja je organizirana na Cvjetnicu, 1. travnja. Nadajmo se da će postati tradicija.

Zadnje tri godine obnovili smo i drevni običaj župe na Veliki petak kada su čuvanje i štovanje Božjeg groba iskazivali članovi raznih društava i organizacija župe u prvom redu članovi DVD-a Josipdol, a onda i ostali.

Veliki odaziv vjernika bio je i na svim ostalim vazmenim slavljinama.

Vjernici i ministranti naše župe sudjelovali su i na ministrantskom susretu i hodočašću vjernika naše metropolije u Senju.

U sklopu ciklusa «Orguljaške večeri u Gospićkoj biskupiji», 27. travnja u našoj crkvi održan je koncert orguljaša maestra Martina Völlingera na orguljama koje potječu iz 1906. godine, a izradio ih je majstor Ferdo Heferer (Op. 192).

Dana 4. svibnja proslavljen je sv. Florijan, zaštitnik vatrogasaca, a proslavi su prisustvovali osim DVD-a Josipdol i članovi DVD-a Oštarije, Tounj i Plaški.

Svečanost sakramenta prve sv. pričesti održana je 20. svibnja, a sakrament je primilo 18-ero prvopričesnika.

Na kraju, želim se zahvaliti članovima ŽPV-a, župnom zboru, mladima i mnogim drugim vjernicima na njihovom angažmanu, dobroj volji i spremnosti da svojim radom i trudom svjedoče svoju vjeru. Zahvaljujem se također i nositeljima javnog i kulturnog života naše župe i općine, na čelu s načelnikom gosp. Zlatkom Mihaljevićem te DVD-u Josipdol, Lovачkom društvu «Vepar», KUD-u «Gradina» i svim ostalima.

U želji i nadi da će život naše župe napredovati u svakom smislu i da ćemo i dalje uspješno surađivati, srdačno pozdravljam sve svoje vjernike i čitatelje ZOV-a.

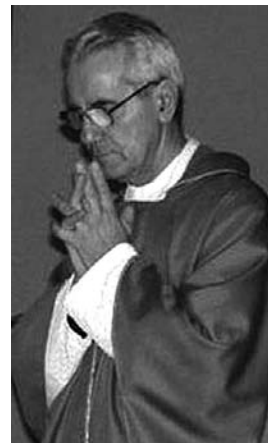
Bariša Dejanović, župnik

Stric fra Mile i sinovac otac Petar Turkalj, franjevci trećoredci¹

Fra Mile Turkalj

Krajem 19. i u prvoj polovici 20. stoljeća znamo za dvojicu franjevaca trećoredaca: fra Milu Turkalja i oca fra Petra Turkalja, iz okolice Slunja. Pred sam odlazak u samostan fra Mile je zasadio nešto jela i borova od kojih su kasnije djeca Milina brata Petra dogradili kuću, a koja je za vrijeme Domovinskog rata potpuno uništena.²

Fra Mile Turkalj iz Slunja bio je redovnik franjevac trećoredac, radišni brat pomoćnik u zajednici (samostanu). Brinuo se za materijalno blagostanje zajednice. Vodio je brigu o kuhinji. Posluživao i pazio, s ljubavlju njegovao starije redovnike. Jednom riječju služio je drugima prožet živom vjerom u Isusa Krista Raspetoga i Uskrsloga Otkupitelja. Umro je 26. veljače 1935. godine u 67. godini života u samostanu sv. Franje u Krku.

Otac fra Petar Turkalj

Jure Turkalj (redovničko ime pod kojim ga poznajemo je fra Petar, rođen je 28. svibnja 1891. od oca Ivana i majke Kate rođene Lukač u Slunju.³ Fra Petrov otac Ivan imao je dva brata, Petra i Milu, i jednu sestru Moniku. Fra Petrov stric Mile je bio redovnik franjevac trećoredac. Fra Petar imao je dvije sestre Anku i Zoru. Anka je postala časna sestra milosrdnica Laokondija i radila kao instrumentarka u bolnici. Umrula je u Zagrebu 1977. godine u Frankopanskoj ulici u samostanu časnih sestara.⁴

Jure Turkalj ulazi u novicijat 25. kolovoza 1906. godine i uzima ime fra Petar. Nakon četiri godine, 28. kolovoza 1910., fra Petar polaže svečane zavjete. U Krku je započeo 1910. i dovršio 1915. teološki studij. Među povremenim predavačima bio je i biskup Mahnić. Biskup je bio redovito prisutan na ispitima i pratio teološki studij u maloj, bliskoj mu, samostanskoj zajednici. Biskup Mahnić podijelio mu je svećenički red 28. studenoga 1913. godine u crkvi sv. Franje, gdje malo iza toga slavi i mladu misu.

Fra Petar je od 1915. do kraja 1917. godine član samostana sv. Mihovila u Zadru i ekonom zajednice te vodi brigu o bogoslovima. Od godine 1918. do 1922. ekonom je, a posljednje dvije godine gvardijan u samostanu sv.

Pavla na Školjiću. Na provincijalnoj kongregaciji u svibnju 1922., fra Petar je imenovan ekonomom provincije i samostana sv. Franje u Krku. Neko vrijeme službeni je propovjednik u krčkoj katedrali. Godine 1925. gvardijan je samostana sv. Marije na Prvić Luci pokraj Šibenika. Biskup Josip Srebrenić 21. srpnja 1926. u Krku imenuje oca Petra Turkalja zamjenikom župnika sa svim pravima upravitelja župe u Krku u odsutnosti župnika mons. dr. Josipa Palčića. Godine 1927. na kapitulu je određeno da fra Petar ide u Hercegnovi. Neko vrijeme, 1927. godine, zamjenjuje župnika u Lađevcu, a onda je za vrijeme okupacije bio u sv. Mihovilu u Zadru. Iz Zadra je od gradskih vlasti protjeran 1937. godine zajedno s ocem Marijanom Sorićem kao nepoželjni građani. Opet je upravitelj župe u Prvić Luci. Vršio je službu župnika i gvardijana u Zaglavu. Godine 1942. premješten je u Split gdje je nesebično pomagao svima. U samostanu je za vrijeme rata skrivao dvije židovske obitelji. Svima je bio na usluzi i nesebično se davao potrebnima.

U Splitu je 31. listopada 1945. odveden u zatvor, a 8. siječnja 1946. osuđen je na sedam godina zatvora. Na žalbu odvjetnika, kazna mu je produžena na dvanaest godina strogog zatvora. Zatvorsku kaznu je izdržavao u Trogiru, Sisku i konačno u Staroj Gradiški u Kazneno-popravnom domu, gdje je 17. srpnja 1948. podlegao strašnim mučenjima. Svjedoci (očevici) koji su bili s njim u zatvoru svjedoče o njegovoj hrabrosti i dosljednosti svojim vjerskim uvjerenjima. Bili su ponosni da su s njim drugovali, istina u kratkim momentima jer je vrlo često kažnjavan dugovremenom samicom.

¹ Ovo je tekst iz pripremane monografije o samostanu Krista Kralja u Ogulinu.

² Ovaj sitni podatak kao i za mnoge druge podatke o obitelji Turkalj i ocu Petru Turkalj, zahvaljujem pokojnom Josi Markoviću koji je sve marno bilježio što je doznao o obitelji Turkalj iz koje je bila njegova pokojna žena. Mnoge podatke je zabilježio i provjerio i ustupio mi ih prigodom 50. godišnjice smrti oca Petra Turkalja.

³ ARHIV SAMOSTANA SV. MARIJE – GLAVOTOK, Spisi 4 1931 do 1940. Br. 36. 4. srpnja 1938. godine na Glavotoku odslužena sv. misa za pokojnu Katu Trukalj koja je preminula u 76. godini života 18. lipnja 1938. godine.

⁴ Podatke o obitelji donosim prema informacijama koje mi je dao pokojni Joso Marković. Ostale podatke prenosim iz samostanskih kronika, protokola i drugih službenih samostanskih i provincijskih dokumenata.

bav prema bližnjima oznaka je njegova života i rada. Bezkompromisna odanost i slava Bogu izbijala je iz svih njegovih riječi i djela. Mučenik je vjere i kršćanske ljubavi.

Fra Petar Runje

Uklapanje vitraja u crkvi u Oštarijama u duhovnu poruku već postojećih zdanja

Kao što je poznato, a i lako uočljivo kad se posjeti crkva u Oštarijama, već nekoliko godina glavni radovi u svetištu su postavljanje vitraja, a Bogu hvala i Gospi od čudesa, taj veliki posao je priveden kraju. Umjetnik Ivo Juroš – Mili, koji uz to što je i sam praktični vjernik, završio je Institut za teološku kulturu laika u Zagrebu, što je uočljivo iz njegova umjetničkog rada.

Naime, u crkvi u Oštarijama dominira glavi oltar s kipovima Marije na nebo uznesene – Gospe od čudesa – koja na rukama drži dijete Isus, okružena je anđelima, a pod plašt se skupljaju vjernici koji u molitvi traže njen zagovor. Oko nje su mali kipovi četvorice evanđelista i pored njih scene iz Marijina i Isusova života opisane u evanđelju. Visoko iznad je kip presvetog Trojstva. Marija kao da nosi i donosi Isusa svijetu, a još neposrednije u svetohranište u podnožju i na oltar, koji je žrtvenik simbol Isusove žrtve za naše spasenje.

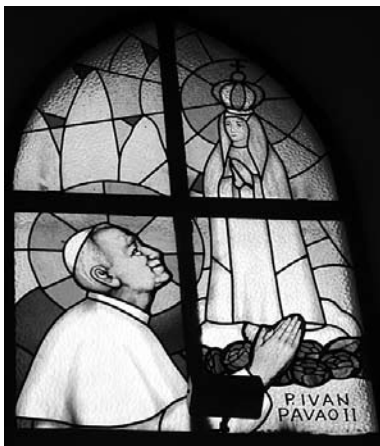

U ovu duhovnu poruku glavnog oltara umjetnik Juroš je dubokom intuicijom znalca uklopio svetačke likove i raspored vitraja u crkvi. Neposredno iza glavnog oltara imamo dva vitraja na kojima su postavljeni sv. Joakim i sv. Ana. Oni su, prema tradiciji crkve, bili Marijini roditelji, a u zamisli umjetnika predstavljaju i uosobljuju Stari Zavjet i židovski narod od kojeg dolaze Isus i Marija. Gospa proizlazi iz svoje obitelji i Izraelske tradicije donoseći Isusa na žrtvenik oltara.

Iz Isusove otkupiteljske žrtve rađa se novi Božji narod, Crkva, predstavljena i uosobljenja u svetačkim likovima na vitrajima koji počinju, prostorno gledano, neposredno nakon oltara. Katolička je sveopća Crkva koja obuhvaća sve narode na zemlji. Pa ipak, ta Kristova Crkva se ukorjenjuje u svaki narod pojedinačno, prožimlje i na svoj način izgrađuje njegovu povijest. Tako je bilo i s Katoličkom crkvom u Hrvata u našoj nacionalnoj povijesti.

Umjetnik Juroš je to htio izraziti na takav način da je na vitraje u središnjoj lađi crkve, koji polaze od oltara, postavio likove hrvatskih svetaca i blaženika. A povezanost crkve u Hrvatskoj s općom povijesti Katoličke crkve je naglasio postavljajući u kapelicu sv. Sebastijana i sv. Florijana svece iz opće katoličke crkvene povijesti.

Poseban izraz te povezanosti Crkve u Hrvatskoj s općom Katoličkom crkvom, a posebno s Vatikanom, su vitraji bl. Alojzija Stepinca u glavnoj lađi i vitraj pape Ivana Pavla II. u spomenutoj kapelici. Naime, to su dva lika koja su po zamisli umjetnika najviše obilježila našu noviju povijest.

Umjetnik je imao smisla i za još jedan detalj vezan uz svetište Gospe od čudesa, marijansku povezanost Katoličke crkve. Sveci iz opće povijesti Katoličke crkve, sv. Alfons Liguori, sv. Maksimilijan Kolbe, sv. Ljudevit Montforski, kao i papa Ivan Pavao II., na vitrajima su predstavljeni s Marijinim

likom. Svi oni na svoj način slove kao najpoznatiji i najveći Marijini štovatelji u Katoličkoj crkvi, a svoju pobožnost Majci Božjoj su živjeli u najvišem mogućem izražaju, to jest potpunom predanju ili posveti.

I na kraju, na dva zadnja mala vitraja iza oltara sv. Sebastijana i sv. Florijana, umjetnik je htio dočarati slavu Božju kao zadnji cilj povijesnog hoda Crkve. Na taj način je umjetnik, uz postojeći glavni oltar Gospe od Čudesa, uz vitraje htio dočarati cjelokupnu povijest spasenja. A samu ideju bismo mogli sažeti ovako:

Bog (Presveto Trojstvo predstavljen kipom na vrhu glavnog oltara), upravlja poviješću spasenja preko Izraelskog naroda u Starom zavjetu, (predstavljeno vitrajima sv. Jokima i sv. Ane) iz kojeg proizlaze Marija i Isus (predstavljeno kipom Gospe od čudesa koja nosi Isusa). Iz Isusove žrtve, čiji je simbol glavni oltar, rađa se novi Božji narod, Crkva koja u svom povijesnom hodu u hrvatskom narodu (predstavljena vitrajima hrvatskih svetaca i blaženika) povezana s općom Katoličkom crkvom (predstavljeno s vitrajima svetaca iz opće povijesti Crkve), pod Marijinom zaštitom ide kroz povijest prema slavi Božjoj.

Kao ideja i ostvarenje čine nam se uistinu lijepom. Na čemu umjetniku kao župa istinski zahvaljujemo i zazivamo na njega i njegovu obitelj Božji blagoslov i zagovor drage nam Gospe od čudesa.

p. Miljenko Sušac, misionar monfortanac župnik

MOLLINARIJEV MOST U OGULINU

Povijest naselja Sveti Petar-Puškarici

Iz starijeg i mlađeg željeznog doba, kada su na ovim prostorima živjeli pretpovijesni Japodi, nađeni su tragovi japodske materijalne kulture na brdu Malo Gradišće iznad naselja Sveti Petar. Današnje groblje Sv. Petar

nalazi se na ostacima japodskoga gradinskog naselja. Iznad naselja Sveti Petar izgrađena je crkva posvećena Sv. Petru. Građevina je smještena na visokom brežuljku na kojem se s vremenom razvilo groblje. Svetište crkve ima trapezoidni oblik. Ova je sakralna građevina nastala u vrijeme postanka naselja. Prvi spomen naselja nalazimo u Urbaru modruškom iz godine 1486. Osnova naselja je iz druge polovice 15. stoljeća. U prvim stoljećima svoga postojanja mjesto se zvalo Suglice. U popisu crkava iz 1558. godine navodi se crkva u Svetom Petru pod imenom Sv. Martin u Zgulicama. U to vrijeme crkva je bila potpuno napuštena. U crkvi su u prošlosti postojale grobnice, o kojima danas nema tragova. Crkva je proširena godine 1926. kada je izgrađen zvonik.

Izgled mosta oko 1920. godine

nalazi se na ostacima japodskoga gradinskog naselja. Iznad naselja Sveti Petar izgrađena je crkva posvećena Sv. Petru. Građevina je smještena na visokom brežuljku na kojem se s vremenom razvilo groblje. Svetište crkve ima trapezoidni oblik. Ova je sakralna građevina nastala u vrijeme postanka naselja. Prvi spomen naselja nalazimo u Urbaru modruškom iz godine 1486. Osnova naselja je iz druge polovice 15. stoljeća. U prvim stoljećima svoga postojanja mjesto se zvalo Suglice. U popisu crkava iz 1558. godine navodi se crkva u Svetom Petru pod imenom Sv. Martin u Zgulicama. U to vrijeme crkva je bila potpuno napuštena. U crkvi su u prošlosti postojale grobnice, o kojima danas nema tragova. Crkva je proširena godine 1926. kada je izgrađen zvonik.

Rudolfinska cesta

Krčki knezovi, kasnije nazvani Frankopani, koji su vladali ovim područjem

širili su svoje posjede u Gorskom kotaru iz dva smjera, iz svojih primorskih posjeda-Vinodola, te od Modruša dolinom rijeke Dobre prema Vrbovskom, Moravicama, Lukovdolu i Skradu.

Obzirom da je Gorski kotar teško pristupačan iz smjera Vinodola, širenje modruškoga vlastelinstva odvijalo se tokovima rijeka. Frankopani u 15. stojeću potpuno vladaju područjem Gorskoga kotara. Južni i zapadni dio – Delnice, Lokve, Čabar, Brod na Kupi i Gerovo, pripadaju Vinodolu 1481. godine, a istočni i sjeverni dio – Lukovdol, Bosiljevo, Vrbovsko i Moravice, Modrušu.

Izgradnjom Rudolfske ceste u posljednjoj četvrtini 19. stoljeća, otvoreno je skoro prašumsko područje između Ogulina i zaleđa Novog Vinodolskog.

Cesta je građena kroz nenaseljeni šumski prostor, a iznimku čine naselja Jasenak i Musulinski Potok. U prošlosti je ova cesta imala prvenstveno značenje za iskorištavanje šumskog bogatstva. U novije vrijeme izgradnjom Hrvatskoga olimpijskog centra Bjelolasica i rekonstrukcijom dijela ceste od Jasenka do Novoga, ova cesta ima obilježja turističke ceste.

Cesta je imala službeni naziv «Cesta carevića Rudolfa» o čemu je svjedočila spomen ploča na školskoj zgradi u Jasenku. Izvorni tekst glasi:

«U spomen građenja ceste nazvane blagonaklonom dozvolom Cesta carevića Rudolfa, pod vladom cara i kralja Franje Josipa I. i upravom hrvatske slavonske Vojne krajine po generalu topništva Antuna baruna Mollinarija uzdignut je ovaj prosvjeti i napretku posvećeni dom godine 1875.»

August Šenoa, prvi veliki hrvatski književnik poslije ilirskoga preporoda je u okviru svoga velikog opusa napisao dva putopisa u kojima je predstavio Ogulin i Gorski kotar. Prvi putopis, Hrvatski Semmering, objavljen je u Obzoru 1873., a drugi Preko Jasenka – putna uspomena u Vijencu 1880. Ovaj putopis ima skoro novelističku strukturu. Šenoa ga je objavio šest godina nakon što je proputovao kroz Ogulin i Jasenak. Pojednosti o ovom putovanju saznajemo iz njegova pisma upućenog suprugi, poslanog nakon tog putovanja iz Kraljevice, krajem listopada 1874.:

«Prošle srijede, u tri sata po podne stigao sam u Ogulin za dosta mutna vremena. Potražio sam svoga prijatelja Budisavljevića, velikog bilježnika ogulinskog okružja, koji je sve skakao od radosti opazivši me...»

Budisavljević mi odmah reče da ne smijem ići željeznicom na Rijeku, nego da on ide po nalogu Mollinarija na kolih otvoriti novu cestu od Ogulina preko velikih krajiških šuma do Novoga u Primorju...»

Odlomak iz putopisa Preko Jasenka dočarava ljepotu novootkrivenih krajolika:

«Ja sjedoh iza svoga pobratima. Činilo mi se da smo Argoplovci na suhom, da jurimo u neznani kraj, jer kada prođosmo kraj Turković Sela, kad minusmo crnosivu glavicu starca Kleka, komu se i dva tri puta poklonih, puče pred nama gorska krajina, romantična bez para. Divnih li tajinstvenih slika, djevičanskog li zakutka hrvatskog, gdje se diže Jelenji vrh, gdje se bijeli Bjelolasica...»

Iz Novoga Šenoa je krenuo u Kraljevicu i Bakar. Iz Kraljevice je parobrodom «Hrvat» stigao u Senj kako bi prikupio građu za pripovijest *Čuvaj se senjske ruke*. Kako sam kaže: «Pohodio sam dakako Senj i Primorje, da mi bude pozorište moje pripovijesti živo pred očima, a u samom Senju zađoh u starinske kuće, da i tu pogodim karakteristiku.» (Predgovor izdanju iz 1876. godine).

Na putu u Senj zatekla ga je jaka bura, pa parobrod nije mogao pristati u senjskoj luci. Čitavu noć proveo je na brodu očekujući stišavanje bure. Šenoa je snagu olujne bure opisao u prvom poglavlju pripovijesti *Čuvaj se senjske ruke*. Uz Šenou koji je opisao Rudolfin-

Razglednica iz 1926. godine

sku cestu još je jedan hrvatski književnik povezan uz ovu prometnicu. To je Matija Mažuranić, brat Ivana Mažuranića.

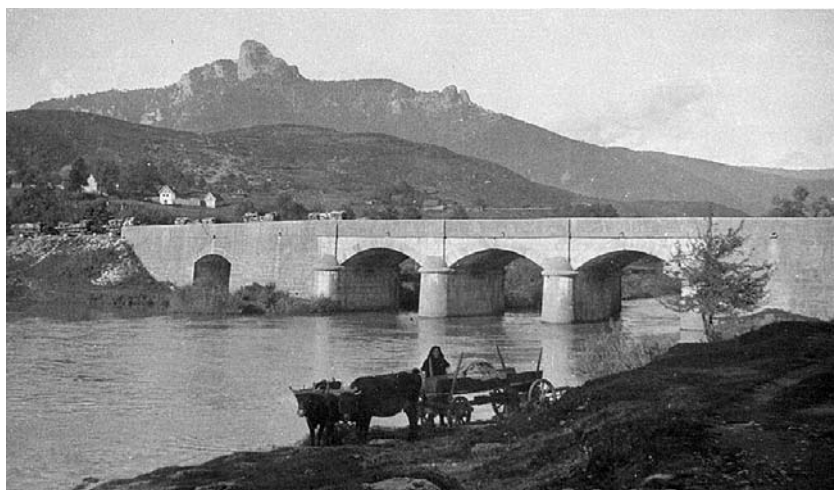
Matija Mažuranić je u hrvatskoj književnosti poznat kao autor jednog od najboljih umjetničkih putopisa *Pogled u Bosnu*, objavljenog 1842. godine.

Matija Mažuranić je izučio kovački i stolarski zanat. Kasnije se usavršio u građevinsko-mjerničkoj struci. Gradio je ceste u Hrvatskom primorju i Lici. Trasirao je i gradio Rudolfsku cestu. Na najvišoj točki bio je uklesan natpis «Banska vrata, izveo Mažuranić».

Mollinarijev most u Puškarićima

Ispod osebujnog brda Kleka, na rijeci Dobri, nalazi se kameni Mollinarijev most na cesti Rudolfini. Cesta je izgrađena 1874. godine i povezuje Ogulin-Jasenak-Stalak-Mošune-Breze s Novim Vinodolskim. Most je dobio ime po generalu Antunu Mollinariju zapovjedniku hrvatsko-slavonske Vojne granice.

Most je građen u isto vrijeme kada i sama prometnica. Nastao je na mjestu gdje je već postojao drveni most. Prva veća obnova mosta izvršena je pred Prvi svjetski rat kad su uređeni dijelovi koje je podlokala voda. Tada je korišten beton za učvršćivanje oštećenih dijelova.

Most između dva svjetska rata

U tijeku Drugoga svjetskoga rata, u listopadu 1943. godine most je oštećen. Tada su srušena dva lučna otvora u središnjem dijelu mosta. Nakon obnove oštećenih dijelova most nije u potpunosti rekonstruiran u izvornom obliku.

Na mostu se u središnjem dijelu nalaze tri lučna otvora. Pored središnjih otvora po jedan bočni otvor na-

lazi se sa svake strane mosta. Lučni otvori u središnjem dijelu imaju promjer 7,20 m + 7,00 m + 7,20 m, dok bočni otvori imaju veličinu 4,20 m i 3,80 m. Visina nivelete mosta iznad vode iznosila je oko 9 m. Nakon obnove kolnika 70-tih godina prošloga stoljeća niveleta je povišena. Metalni branici koji su zamijenili izvornu kamenu ogradu nisu u skladu s izvornim izgledom građevine. Prilikom izgradnje ceste Ogulin-Jasenak-Drežnica nije izvršeno vraćanje nivelete u izvorno stanje, niti je obavljena ugradnja kamenih kvadara koji se nalaze u rijeci i rekonstrukcija ogradnoga zida.

Središnji dio mosta s tri otvora ima ukupnu dužinu 70,70 m. Između ograda (parapeta) most je širok 6,35 m. Širina s parapetom iznosi 7,29 m. Ogradni zid širok je 47 cm. Stubovi se nalaze s obje strane lučnih otvora i imaju završetak u obliku polu kalote. Širina stubova iznosi 1,90 m. Iznad stubova nalazili su se plitki istaci koji su uklonjeni. Danas je moguć pristup mostu samo s uzvodne strane, gdje je nedavno prokopan prolaz do bočnoga otvora na desnoj strani. Uklonjeno je i raslinje koje izraslo iz zidova ili u blizini mosta.

Poznati hrvatski slikar Oton Postružnik na slici «Klek», prikazao je Mollinarijev most s Klekom. Slika je nastala 1929. godine i predstavlja spoj klasičnoga osjećaja oblika i novo usvojenih ekspresionističkih elemenata. Klek je sa svojim nepomičnim volumenom suprotstavljen blistavoj površini rijeke koja teče ispod lukova kamenog mosta. Na slici dominiraju jednostavne sivo zelene mase blagih površina koje podsjećaju na stilsku čistoću talijanskih slikara 14. stoljeća.

Ivan Tironi, prof.

LITERATURA:

1. Vjekoslav Klaić, Krčki knezovi Frankapani, Zabreb, 1901., str. 50-51
2. Antun Cuvaj, Gađa za povijest školstva kraljevina Hrvatske i Slavonije, 2. knjiga, Zagreb, 1907.-1912., str. 488
3. Juraj Božičević, Velika župa Modruš, Zagreb, 1943., str. 75
4. Sabrana djela Augusta Šenoa (uredio Slavko Ježić), knjiga XI, Zagreb, 1964., str. 33; knjiga XII, str. 189, 309
5. Dubravko Jelčić, August Šenoa, Beograd, 1966., str. 11
6. Alojz Crnić, Gorski kotar u književnosti, Gorski kotar, Delnice, 1981., str., 910
7. Franjo Julije Fras, Topografija karlovačke vojne krajine, Gospić, 1988., str.63
8. Slavko Ježić, Matija Mažuranić, Pogled u Bosnu, predgovor fototipskom izdanju iz godine 1938., Zagreb, 1992.

Sinci smo Kleka – vilina jeka, svoji na svom!

Velika je čast i ponos učiteljima i učenicima kad njihovu školu krasi ime poznate i diljem svijeta priznate osobe iz svijeta umjetničke riječi. Osnovna škola Ivane Brlić – Mažuranić od 18. travnja 1991. godine nosi ime velike hrvatske spisateljice i književnice za djecu «Hrvatskog Andersena».

Ivana Brlić – Mažuranić rođena je ovdje, u Ogulinu pod «mističnim» Klekom koji joj je, kao i «neobičnost okolice i ogulinskih narodnih nošnji» uz «romantičnost Dobre», bio inspiracija.

Ubrzo poslije rođenja s roditeljima napušta Ogulin, ali u šestoj i dvanaestoj godini boravi neko vrijeme u rodnom mjestu i iz tih posjeta u život nosi osobitu uzbuđenost na te slikovite uspomene koje kasnije pretače u tople, drage, poučne priče – ljupku književnu hranu i sjećanje na djetinjstvo.

Ivana, unuka prvoga hrvatskoga bana pučanina, velikog pjesnika Ivana Mažuranića upija iz djedove moćne pojave uzvišene i stroge etičke nazore. Kad je poslije svojim razumijevanjem i razmišljanjem čitala Evanđelje, u njenoj duši «tlo je bilo uzorano, pripravno, plodno a žedno, da primi i da se po svojim silama povede za visokim zahtjevima Evanđelja».

Nakon udaje za dr. Vatroslava Brlića, odvjetnika u Slavanskom Brodu život Ivane Brlić – Mažuranić poprima bogat obiteljski, materinski i prijateljski život s uvažanim osobama toga vremena. Ipak jedna je osoba na književnicu ostavila najupečatljiviji dojam. Biskup Josip Juraj Strossmayer svojim slikovitim, odrješitim govorničkim nastupima iznosio je hrvatsko ime pred cijeli obrazovni svijet.

U jednom zanosnom razgovoru, u domu Brličevih potresnim glasom je progovorio: «Naš Spasitelj, Sin Božji, poginuo je na križu razapet za spas ljudstva, jer ga je vruće ljubio. A ja, slabi starac, na koljena bih pao pred Bogom Svemogućim i suzama zahvalnicama orosio zemlju, kad bi mi dozvoljeno bilo, da svoje staračko tijelo položim na križ, da razapet dovršim život svoj za spas svoje hrvatske domovine.»

Tako je i Ivanina ljubav za hrvatsku domovinu i ljubav za hrvatski jezik još više ovakvim susretima bila učvršćena. A dobrota, skromnost, poniznost i nesebična ljubav za sve ljude oplemenjena istinom i vjerom u Boga, bile su glavne poruke njenih vrhunskih djela.

Ove školske 2006./2007. godine Dan škole 18. travnja, Osnovna škola Ivane Brlić – Mažuranić Ogulin, slavila je ujedno obilježavajući 50. obljetnicu osnutka Škole – Zlatni jubilej Škole, te 240 godina školstva u Ogulinu.

Za te velike obljetnice u školi su upriličeni raznovrsni sadržaji kroz cijeli tjedan – «Brličkin tjedan».

20. travnja 2007. godine održana je svečana Sjednica za sve djelatnike Škole, umirovljene djelatnike i mnogobrojne uzvanike. Ova sjednica bila je ujedno veliki kulturni događaj u gradu na kome je predstavljena Monografija Škole, a rijetko smo svjedoci izdavanja knjiga u Ogulinu.

Monografija je ogledalo djelovanja učitelja i učenika cijele Škole kroz pedeset godina. U njeno nastajanje uloženi su mjeseci nesebičnog truda i velike ljubavi. Urednici knjige su gđa. Ivanka Dimitrijević, nastavnica hrvatskog jezika u mirovini, gđa. Marija Lovrić, ravnateljica škole, nastavnica likovne kulture i gđa. Marija Škvorc, tajnica škole.

U Monografiji su našli mjesto svi učitelji i ostali djelatnici škole kroz pedeset godina, a današnji djelatnici i svi učenici matične i područnih škola su imenom i prezimenom uz fotografiju također na njenim stranicama. Tu su i brojevi podaci kretanja broja upisanih učenika na početku svake školske godine.

Sadržaj ove vrijedne knjige podijeljen je u 7 cjelina i to:

Ogulin kroz vrijeme

Pola stoljeća Osnovne škole Ivane Brlić – Mažuranić Ogulin

Kad bih se ponovo rodio, ponovno bih bio učitelj (Ivan Filipović)

Njemu, hrvatskome jeziku, tomu najljepšemu cvijetu drevne

domovine Hrvatske posvetite sav žar svoj (Ivana Brlić – Mažuranić)

Šire se plavetni obzori, jutra se nova naziru

Iz ponora do vrhunca – kakav ushit

Biljke se oplemenjuju njegovanjem, a ljudi odgojem (Jean Jacques Roussean)

Iz ovoga je vidljivo da se ovdje isprepliću povijesno-zemljopisne cjeline, političko – društvene promjene, znanstveni pristupi, život Škole kroz natjecanja i kulturno – umjetnička događanja i obilježavanja značajnijih događaja te osvajanja priznanja nakon postignutih visokih dometa na područnim, županijskim, regionalnim i državnim natjecanjima.

Škola je u 50 godina 5 puta mijenjala naziv:

1956. Prva narodna osmogodišnja škola u Ogulinu

1958. Prva centralna narodna škola u Ogulinu

1960. Prva osnovna škola u Ogulinu

1962. Osnovna škola «Jure Kaurić» Ogulin

1991. Osnovna škola Ivane Brlić – Mažuranić Ogulin

Ravnatelji Škole su bili Bonifacije Zoričić, Ivan Rubeša, Otmar Ams i Marija Lovrić.

Uz izvore koji su korišteni za pisanje Monografije izuzetno i iscrpno mjesto bila je Spomenica Škole i učenički list *Regoč* koji je od 1969. godine pratio sve što se događa u Školi, gradu, državi.

Zahvaljujući tome kronološki slijed je popratio sve godine djelovanja Škole.

Listajući monografiju uočiti ćemo i literarne radove koje su donosili priznanja i nagrade na nekada općinskim, republičkim i državnim razinama, a sve popraćeno likovnim radovima učenika i fotografijama iz školskih i privatnih albuma.

Naš ogulinski govor našao je također mjesto u Monografiji uz veličanje našega hrvatskog jezika za kojega je Ivana Brlić – Mažuranić rekla da je «najljepši cvijet drevne domovine hrvatske i stoga mu treba posvetiti sav žar svoj».

Danas se nadamo da će buduće generacije mladih znati pronaći i slijediti sve istinske ideale.

Stara, žuta školska zgrada, koja je izgrađena davne 1891. godine, nijemi je svjedok prohujaloga stoljeća i povijesna zahvalnica Ivanu Mažuraniću hrvatskom banu na čiji je prijedlog izgrađena. Otvorena je 15. listopada 1891. godine, a na pročelju zgrade nalazili su se natpisi:

1. PROSVIETI I NAPREDKU, MDCCCLXXXI i
2. BOGU, KRALJU I DOMOVINI, MDCCC-LXXXX!

(izvorno je sačuvan samo jedan natpis, dok je drugi «izgubio» dio posvete vezan uz Boga i kralja.)

Dobrota, istinoljubivost, vjera i ljubav za Boga, za čovjeka i domovinu neka budu uvijek učiteljima i učenicima na putu ovozemaljskog života.

Ivanka Dimitrijević,
nastavnica hrvatskog jezika u mirovini

OBITELJSKA STRANICA

U proteklom vremenu mnogi su se, angažirali davši podršku GROZD-u (glas roditelja za djecu) u njihovim nastojanjima oko duhovno i tjelesno zdravog programa za zdravstveni i spolni odgoj naše djece u školi.

Koncem ožujka angažirala se u istom pravcu i s istim ciljem (neovisno o GROZD-u) oveća grupa naših intelektualaca poslavši apel našoj Vladi u kojemu zahtijevaju isto.

Mislim da je dobro da budete s tim apelom upoznati te da vidite koliko pametnih ljudi i znanstvenika ima "na našoj strani". Protivnička strana stalno barata sa "znanošću" i "znanstvenicima", da bi na kraju mogli navesti svega nekoliko primjera.

Ovaj je apel potpisala grupa od 263 intelektualca (što ni izdaleka nisu svi koji bi se, kad bi imali priliku, pridružili).

Među njima ima 18 akademika, više od 200 doktora znanosti, sveučilišnih profesora, docenata i znanstvenika te 10 akademskih umjetnika.

Glas Koncila je u cijelosti donio ovu izjavu i imena svih potpisnika.

Ostali tisak dakako nije donio Apel (koliko znam), ali ga je - naravno - tu i tamo napao. Valjda u ime "svoje" neke znanosti!

p. Miko Radić, Krk (15. 4. 2007.)

ZDRAVSTVENI ODGOJ I OBRAZOVANJE

Izjava u cijelosti glasi:

U kontekstu rasprave koja se u hrvatskoj javnosti vodi oko Programa zdravstvenog odgoja i obrazovanja za hrvatske škole mi, dolje potpisani akademici, znanstvenici, sveučilišni profesori i kulturni djelatnici, bez namjere da ulazimo u ocjenu predloženih programa, a sve s ciljem dobrobiti djece i cjelokupnog hrvatskog društva, izjavljujemo sljedeće:

1. *Zdravstveni odgoj i obrazovanje koji će se, prema najavama, uvesti u osnovne i srednje škole u Hrvatskoj trebao bi, suprotno nekim mišljenjima, biti vrijednosno orijentiran. Znanost o odgoju (pedagogija) odavno je spoznala da informacije same po sebi ne odgajaju. Odgoj je u biti vrijednosna kategorija koja uključuje, osim stjecanja znanja, i intenciju, stremljenje prema usvajanju pozitivnih kulturnih, duhovnih i etičkih vrijednosti koje omogućavaju izgradnju osobnih stavova i cjeloviti razvoj osobnosti. Tako shvaćen odgoj je ujedno jedan od temelja Hrvatskoga nacionalnog obrazovnog standarda i Zakona o školstvu.*

Kada se radi o školi kao odgojno-obrazovnoj instituciji, pitanje je samo koje će vrijednosti ona posredovati: vrijednosti koje su na dobrobit djeteta i u skladu s vrijednostima roditelja ili vrijednosti koje će se namećati djeci i roditeljima.

Također je pitanje hoće li škola poštivati postojeći sustav vrijednosti u Hrvatskoj poznat upravo iz mnogih

znanstvenih istraživanja ili će nametati određeni sustav vrijednosti iz drugih zemalja.

Pozivamo i našu medijsku javnost da na primjeren i objektivan način izvještava o tome uistinu važnom pitanju za budućnost naše djece i cijeloga društva.

2. *Suvremena znanost došla je do spoznaje da znanost nije vrijednosno neutralna odnosno da pojmovi »znanstveno« i »vrijednosno« po sebi nisu suprotstavljeni. Primjerice, vrijednosti kao što su ljubav, uzdržljivost ili vjernost nemaju svoje znanstveno utemeljenje samo u brojnim velikanima filozofije od antike do danas, već i u predstavnicima drugih znanosti, etike, pedagogije, sociologije ili psihologije. Poistovjećivanje znanstvenosti samo s tvrdnjama i stavovima one grupe autora koja relativizira odnosno negira sve (ili neke) etičke vrijednosti i civilizacijske norme predstavlja »privatizaciju« znanosti i nametanje toga jednog, navodno i jedinog, znanstveno utemeljenog svjetonazora kao apsolutno obvezujućeg za sve. Paušalno nazivanje znanstvenim isključivo takvog pristupa, a neznanstvenim svih drugačijih pristupa ne samo da je u potpunosti znanstveno neutemeljeno već u slučaju zdravstvenog odgoja predstavlja ugrožavanje same mogućnosti odgoja i prava djece na taj odgoj. Jedna od najpoznatijih zloupotreba znanosti u tom smislu bila je neupitna upotreba »znanstvenog marksizma« kao jedine znanstveno validne, vrijednosno neutralne i objektivne znanstvene paradigme. Pokazalo se da tome nije tako, no mentali-*

tet koji je nastao u periodu u kojemu je ta paradigma bila jedino službeno važeća još uvijek nepotrebno opterećuje našu sadašnjost. Tog se mentaliteta trebamo osloboditi kako bi se naše društvo moglo slobodno razvijati.

3. U raspravi o zdravstvenom odgoju treba na prvom mjestu biti dobrobit djece. Suprotno mišljenju nekih subjekata u toj raspravi, smatramo da djeca i roditelji nisu suprotstavljene strane. Roditelji žele dobro svojoj djeci i zato imaju pravo i odgovornost sudjelovati u kreiranju njihova razvoja, rasta i odgoja. To im pravo i tu odgovornost daju mnogi domaći i međunarodni pravni akti, počevši od Ustava Republike Hrvatske. Roditelji »imaju pravo i slobodu da samostalno odlučuju o odgoju djece« (čl. 63. Ustava RH). Prema Konvenciji o pravima djeteta, države potpisnice dužne su roditeljima pružiti odgovarajuću pomoć u odgoju njihove djece. Škola, dakle, treba pomagati roditeljima, a nikako im ne smije nametati nešto što je suprotno njihovoj vrijednosnom sustavu, pogotovo kad se radi o spolnom odgo-

stav vrijednosti, ustavno načelo zaštite djeteta i prava i odgovornosti roditelja u odgoju djece te omogućiti otvorenu znanstvenu raspravu u koju će biti uključeni rezultati različitih znanstvenih istraživanja. Pozivamo i našu medijsku javnost da na primjeren i objektivan način izvještava o tome uistinu važnom pitanju za budućnost naše djece i cijeloga društva.

ju, kod kojeg su vrijednosni sustavi roditelja vrlo različiti.

Konvencija o pravima djeteta (čl. 18) ističe pravo roditelja da odgajaju djecu u skladu sa svojim vjerskim, moralnim ili filozofskim uvjerenjima. Pravo roditeljima da biraju obrazovanje za svoju djecu daje i Opća deklaracija o pravima čovjeka (čl. 26). Svi ti, a i mnogi drugi dokumenti jasno pokazuju da roditeljska prava nisu u suprotnosti s pravima i dobrobiti djece te da bi roditelji i u hrvatskim školama trebali imati mogućnost odlučivanja o programu zdravstvenog odnosno spolnog odgoja koje će pohađati njihovo dijete.

Pozivamo Vladu Republike Hrvatske da u procesu usvajanja Programa zdravstvenog odgoja i obrazovanja poštuje postojeći su-

Web-stranica Ureda HBK za obitelj

Ured Hrvatske biskupske konferencije za obitelj je u povodu 5. godišnjice djelovanja otvorio web-stranicu na adresi: <http://obitelj.hbk.hr> kao mjesto pronalazjenja korisnih informacija i razmjena dobrih iskustava u području obiteljskog pastoralata. Geslo stranice je "Na strani života, braka i obitelji". U pozadini loga nalazi se karta Hrvatske, a sam logo čine supružnici i dijete koji oblikuju kuću koja s križem simbolizira obiteljsku Crkvu. Prva rubrika u izborniku je "vijesti i najave", a trenutno se može naći poziv za skladanje "himne života". Slijede osnovne obavijesti o Uredu, te kalendar aktivnosti za 2006. i 2007. godinu. Važnije aktivnosti u 2006. godini popraćene su sažecima i dokumentima. Središnji dio weba je naslovljen "Obiteljski pastoral u Hrvatskoj"

prema Direktoriju za obiteljski pastoral, koji je također dostupan u elektronskom obliku. Nadalje nailazimo na pregled obiteljskog pastoralata po hrvatskim biskupijama. Ured posebno poziva na suradnju u rubrici "uspjesi i iskustva" gdje su dobrodošli prilozi vezani uz vlastita iskustva. Na webu se nalaze i sažeti prikazi dokumenata crkvenog učiteljstva i pastirski dokumenti o životu, braku i obitelji, gdje nalazimo i pismo hrvatskih biskupa povodom trećeg pohoda pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj 2003., održanog pod geslom "Obitelj – put Crkve i naroda". Na stranici se mogu pronaći i korisni materijali i programi.

12 najčešćih pitanja/komentara i odgovora o programu zdravstvenog odgoja udruge GROZD

1. "Aha, to ste vi koji zabranjujete seks prije braka..."

Naš program nikome ništa ne zabranjuje, dakle učenicima ostavlja potpunu slobodu da izaberu ono što smatraju da je za njih najbolje. No, on potiče mlade da razmišljaju i razgovaraju o značenju i o dobrim i lošim stranama svakog ponašanja, pa tako i spolnog ponašanja. Naš program vjeruje u odgoj, vjeruje da mladi traže sve kvalitetnije odgovore. Želimo im pomoći da što je moguće više povežu spolni odnos s ljubavnim odnosom, da im odluka o ulasku u spolni odnos postane ekskluzivnija. Svaki pomak u tom smjeru smatramo uspjehom. Brojna znanstvena istraživanja (objavljena u uglednim znanstvenim časopisima kao što su *Journal of Youth Ministry*, *Journal of Marriage and the Family* ili *Journal of Family Issues*) pokazuju da ljubav, odnosno kvaliteta odnosa nije jednaka u svim tipovima veze. Tako, primjerice, veze u brakovima pokazuju veću kvalitetu od veza u izvanbračnim zajednicama. Obzirom na to, jasno je da u braku, dakle u kontekstu u kojem postoji opredjeljenje za vjernu ljubav i trajnost veze, i spolni odnos pronalazi svoj pravi smisao. Naravno, koliko će učenici povezivati spolne odnose s ljubavlju i u kojim okolnostima će u njih stupiti odlučit će oni sami.

Ovaj je program temeljen na realnoj situaciji i postavlja realne ciljeve. To znači da je svaki pomak prema boljem kod svakog učenika dobar. U svakom slučaju, učenici imaju pravo znati spomenute znanstvene spoznaje i imaju pravo o njima razgovarati.

2. "Ljudi percipiraju vaš program kao crkveni, starinski, znanstveno neutemeljen."

Udruga GROZD – Glas roditelja za djecu je građanska udruga. To što je program dobio podršku: Katoličke Crkve, Pravoslavne Crkve, Islamske zajednice i Reformirane kršćanske kalvinske Crkve upravo govori da on ne pripada niti jednoj od tih vjerskih zajednica već da promovira općeljudske vrijednosti dobre za svakog čovjeka. Vjerujemo da se za neke vrijednosti kao što su, primjerice, ljubav, samokontrola ili vjernost većina roditelja trudi odgajati svoju djecu, a program je i koncipiran tako da predstavlja pomoć roditeljima u odgoju. Spomenute vrijednosti predstavljaju okosnicu personalističke filozofije i na njima leži cjelokupna fenomenologija ljubavi. O njima su pisali brojni filozofi i etičari, kao što je primjerice Max Scheler, jedan od vodećih filozofa 20. stoljeća, Emanuel Levinas i brojni drugi. Oni koji te vrijednosti nazivaju isključivo katoličkim i znanstveno neutemeljenim, a zbog toga i naš program "srednjovjekovnim" i "neznanstvenim", očito ne poznaju ili namjerno ignoriraju spomenute znanstvene spoznaje, no što je još opasnije, u svojem neznanju ili zloj namjeri žele uskratiti mogućnost govora djeci o tim vrijednostima odnosno žele onemogućiti sam odgoj.

Ne samo da je naš program u potpunosti znanstveno utemeljen, što potvrđuju izvrsne stručne recenzije, već je u skladu sa suvremenim međunarodnim programima i strategijama primarne prevencije koji se svi ponovno okreću odgoju, budući da su znanstvena istraživanja pokazala da obrazovanje bez odgoja ne donosi rezultate.

3. "Mladi bi ipak trebali znati kako se mogu zaštititi."

Mladi će u našem programu biti upoznati s načinom djelovanja i načinom uporabe svih kontracepcijskih sredstava, te s postotkom sigurnosti tih sredstava. Bit će, dakle, upoznati s cijelom istinom. Sva znanstvena istraživanja jednoznačno pokazuju da ne postoji niti jedno sredstvo, pa tako niti prezervativ, koje bi bilo 100% sigurno, niti kao zaštita od trudnoće niti kao zaštita od spolno prenosivih bolesti. Mladi imaju pravo to znati, jednako kao što imaju pravo znati i da se mogu djelomično zaštititi. Obzirom na to, naš se program nikako ne može nazvati "rizičnim". Rizični programi su oni koji mladima propagiraju prezervative, a istovremeno im prešućuju postotke njihove sigurnosti. Tehnicistički programi koji su kao primarni cilj imali propagiranje kontracepcije bez davanja

cjelovite informacije, doživjeli su svoj vrhunac 90-tih godina prošlog stoljeća. Empirijski dokazi pokazali su da takvi programi nisu donijeli željene rezultate te su ukazali na potrebu okretanja primarnoj prevenciji, dakle odgoju (primjerice: Genuis S. J., *American Journal of Obstetrics and Gynecology* ili Green E. C., *The Weekly Standard*).

4. "Čuli smo da tvrdite da je masturbacija štetna."

U našem programu stoji da "masturbacija predstavlja okretanje prema sebi, prema unutra onog dijela spolnosti i osobnosti koji je očito namijenjen da bude u odnosu s drugom osobom". Masturbacija je uobičajena pojava u pubertetu, dok mladi čovjek još proučava sebe i svoje tijelo s njegovim funkcijama. No, kako čovjek ide prema spolnoj zrelosti, njegov se interes okreće prema van, prema suprotnom spolu. Nastajanje navike učestalog samozadovoljavanja može otežati postizanje sljedeće razvojne stepenice u zdravom psihoseksualnom razvoju.

5. "Je li istina da se u vašem programu uči da seks služi jedino rađanju djece?"

Radi se o bezobrazluku pojedinih novinara koji ovakvim senzacionalističkim izmišljotinama žele podići gledanost a nas, autore programa, prikazati kao nerealne čudake. U našem programu jasno stoji da spolni odnos u svojoj prirodi sadrži dvije stvarnosti: sjedinjenje u ljubavi žene i muškarca i stvaranje novog života.

6. "Pa što vam je to 12 sati, to je premalo da se nešto napravi..."

Odluku da će zdravstveni odgoj sadržavati pet područja, da će trajati 12 sati godišnje i odvijati se u sklopu sata razredne zajednice donijelo je Ministarstvo kao propozicije natječaja. Mi smo u našem programu kreirali sadržaje za tih propisanih 12 sati, no i mi smatramo da bi se ta satnica u budućnosti trebala povećati.

7. "Što će klincima spolni odgoj, pa oni već sve znaju!"

Ne bismo se mogli složiti s time. Mladi znaju puno manje nego bi trebali znati. No, još je veći problem to što nemaju prilike s nekim otvoreno i ozbiljno razgovarati. Vrlo često ćete čuti od mladih: "Nas nitko ništa ne pita!" Iskustvo pokazuje da mladi vole razgovarati o tim temama, vole čuti mišljenje svojih prijatelja i izreći svoje mišljenje, a za to će u ovom programu imati priliku. Upoznavanjem činjenica o svojem i suprotnom spolu, vlastitim razmišljanjem, slušanjem drugih i argumentiranim iznošenjem vlastitih stavova gradit će samopoštovanje i sigurnost da se u skladu s tim stavovima, i ponašaju, odnosno postajat će sposobni za donošenje odgovornih i zrelih odluka za vlastiti život.

8. "A tko će vam to predavati, neće valjda morati svi razrednici, to nema smisla!"

Slažemo se. Naš je prijedlog da voditelji programa ne budu svi nastavnici "pod moraš", već da to bude nekoliko nastavnika i stručnih suradnika iz škole koji zadovoljavaju određene uvjete (opširnije ih možete pročitati u programu), koji bi se dodatno educirali i provodili program kao dio svoje satnice (npr. u prosječnoj školi, ako su tri nastavnika, svakome od njih ušlo bi 4-5 sati u satnicu).

9. "Zar je istina da odvajate djevojčice i dječake?"

U našem programu za samo jedan sat godišnje (od otprilike pet sati koliko je predviđeno za temu spolnosti) postoji preporuka, a ne i obveza, da nastavnik, uglavnom kada je riječ o tjelesnim promjenama u pubertetu, odvoji dje-

vojčice i dječake ukoliko procijeni da će tako postići veću otvorenost i angažman od strane učenika. Svaki pedagoški djelatnik iz iskustva zna da se djevojčice i dječaci u određenoj dobi, a osobito u zatvorenijim sredinama i osobito ako je riječ o spolnosti, puno radije povjeravaju i otvorenije razgovaraju u krugu pripadnika/pripadnica istog spola. Naravno da i jedni i drugi uče sve i o svom i o suprotnom spolu i u programu imaju dovoljno prilike i za zajedničku raspravu o svim aspektima spolnosti.

10. "Budući da se nikada neće postići konsenzus oko spolnog odgoja, nije li bolje da ga uopće nema i da sve ostane u obitelji?"

Na natječaj se nismo javili samo zato da ne pobijede "oni drugi", već i zato što smatramo da je danas roditeljima pomoć u odgoju zaista potrebna. Roditelji su u prosjeku premalo s djecom, a s druge strane su vanjski utjecaji (televizija, internet, časopisi, vršnjaci) vrlo jaki. Naš program je dobar spoj između stručne utemeljenosti i odgojne dimenzije i kao takav može biti dobra nadogradnja roditeljskom odgojnom temelju. Čak i djeci onih roditelja koji stvarno brinu o odgoju svog djeteta ovaj program može pomoći. Naime, djeca se u dobi puberteta, kad se u psihološkom smislu počinju odvajati od roditelja, nerijetko boje da ih roditelji neće razumjeti ili će ih čak osuditi zbog nekog mišljenja. Zbog toga se često lakše otvaraju nekom drugom, osobi koja im ne može uskratiti džeparac ili izlazak.

11. "Treba li roditeljima dati pravo da odlučuju o programu zdravstvenog odgoja u školama?"

Iako smatramo da je naš program dobar za svu djecu, isto tako branimo i roditeljsko pravo da odaberu naš program, neki drugi ili niti jedan. Ustav RH je tu potpuno jasan: "Roditelji ...imaju pravo i slobodu da samostalno odlučuju o odgoju djece." (Čl. 63) Uspoređivanje spolnog odgoja sa matematikom ili glazbenim nema smisla. U matematici su dva i dva uvijek četiri, dok u spolnosti roditelji vrlo različito odgajaju svoju djecu. Škola, kao pomoć roditeljima u odgoju, nikako ne smije preodgajati djecu već treba poštivati roditeljski odgoj i svjetonazor. Prava djeteta nisu u suprotnosti s pravima roditelja. Ona su u velikoj većini slučajeva kompatibilna. Upravo roditelji najviše vole svoju djecu, a djeca prvenstveno imaju pravo na tu roditeljsku ljubav i odgoj, što im oni koji se protive roditeljskim pravima pokušavaju onemogućiti. Odluka Ministarstva da roditelji mogu odlučivati o programu zdravstvenog odgoja ne predstavlja "prebacivanje *vrućeg krumpira*" na roditelje već velik, dobar korak Ministarstva prema modernijem školstvu u kojem roditelji, kao prvi i glavni odgojitelji, imaju puno veću ulogu.

12. "Mislim da nećete uspjeti, ovi koji su protiv vas su prejaki..."

Ako hoćete da uspijemo, stanite uz nas, učlanite se u mrežu roditelja/građana i onda govorite u prvom licu množine... Unatoč prividnoj nadmoći onih koji se zalažu za društvo bez vrijednosti, svima mora biti jasno da već i sada ima previše osviještenih roditelja/građana (a zajedno ćemo se potruditi da ih ima sve više) koji neće dozvoliti da netko njihovoj djeci u ime neke svoje privatne znanosti prodaje svoju životnu filozofiju koja ne priznaje vrijednosti za koje se oni trude odgajati svoju djecu.

Programi zdravstvenog odgoja u cijelosti, kao i informacije o mreži roditelja/građana dostupni su na: www.udruga-grozd.hr. Adresa: Udruga Glas roditelja za djecu – GROZD; Zagrebačka 190, 10090 Zagreb. Kontakti: za zdravstveni odgoj: zdravstveni-odgoj@udruga-grozd.hr; 098-9622171 (Ladislav Ilčić), za udruhu GROZD: info@udruga-grozd.hr; 098-355277 (Ivica Relković)

Osobe posvećena života i mi

Nedavno sam čitala knjigu o redovničkom životu jednog katoličkog redovnika. Knjiga ostavlja dubok dojam i potiče na razmišljanje. Zaključila sam da mi ljudi, muškarci i žene, živimo slično kao redovnici i redovnice. Reći ćete: *Kako je to moguće?*

Možemo vidjeti kakav je to život u samostanima. Redovnici ili redovnice ustaju rano, prije sunca, cijeli dan teško rade, čak i najteže poljodjelske poslove. Često poste, više puta samo o kruhu i vodi. Puno mole i slave Boga. Dakako, u celibatu su. Neki samostani imaju i zavjet šutnje. Pomažu siromašnima, djeci, bolesnima itd. Ponovno se pitate kako bi takav život imao sličnosti s ostatkom čovječanstva.

Župnik Dragutin Kukalj s ministrantima 1937.

Prvo, rano ustajanje. Nije bitno da li se ustajemo u pet ili šest sati ili imamo malo djeteta pa moramo biti budni cijelu noć. Želim reći da moramo ustati na vrijeme iako smo pospani. Ako to ne učinimo dolaze problemi s kašnjenjem, s poslom...

Zatim, teški poslovi. Nije važno da li smo liječnici, profesori, kućanice ili poljoprivrednici. Svi moramo teško raditi i kad nismo raspoloženi. Onda post. Reći ćete: *mi nismo na kruhu i vodi*. Pa ipak, gotovo svatko od nas svaki se dan mora nečega odreći. Odričemo se masne hrane, šećera, alkohola, cigareta, kave, ne daj Bože droge i ostalih štetnih navika. Odričemo

se, jer smo predobro svjesni da nam narušava zdravlje.

Molitva. Ako ne idemo nedjeljom u crkvu, ako se ne molimo kod kuće, bit ćemo potpuno odvojeni od Boga. Teško čovjeku koji ne poznaje Božje milosti!

Šutnja. Smatram da bismo mogli izabrati i šutnju više puta u svom životu. Reći ćete: *što ima loše u razgovoru?* Često «mlatimo praznu slamu», ogovaramo, psujemo, svađamo se. Bilo bi dobro da umjesto toga izaberemo šutnju.

Svjetovni ljudi imaju partnera kroz život. Nisu u celibatu. Pa ipak, ako se ne pridržavaš čistoće prije braka, propadaš moralno, a možeš «zaraditi» spolne bolesti ili neželjenu trudnoću. Kad si u braku, moraš biti vjeran bračnom partneru, jer razaraš svoj ili tuđi brak. Dakle, svi muškarci i žene su pozvani na čistoću, svladavanje i poštivanje svoje i druge osobe.

Što se tiče pomaganja, naravno da smo pozvani pomagati: materijalno i duhovno, odgajati djecu, sprečavati nepravdu, pomagati siromasima, susjedima, prijateljima i strancima.

Kao što vidimo, cijelo čovječanstvo, svaki čovjek može upravljati svojim životom kao što to čine redovnici i redovnice u samostanima. Možemo se ugledati na njihov život mira i osjećati svakodnevno Božju ljubav i dobrotu.

Božica Brozović

Put ljubavi

Bio je sunčan, lijep dan. Baš onakav kakav mora biti za ugodnu ljetnu šetnju. Martina, inače učenica petog razreda, odlučila je sa svojim prijateljicama otići u šetnju. Razmišljale su o Bogu, o Isusu, o istinskoj i vjernoj ljubavi. Martina je iznenada postavila pitanje: «Cure, što je za vas put ljubavi?».

Cure su se čudno pogledale, a zatim odgovorile: «To je... kad se zaljubiš... u nekoga koga uistinu voliš.» Martina nije tako mislila, ali nije ništa rekla. Nikako nije mogla prestati misliti o tom pitanju. Mučilo ju je, ali nije znala što bi. Odlučila je pitati mamu.

«Mama što je to put ljubavi?», upita prvom zgodom. Mama je odgovorila: «Kad odrasteš shvatit ćeš.»

Prošlo je deset godina. Martina je sad bila lijepa, odrasla žena puna ljubavi. Postala je časna sestra. Voljela je pomagati ljudima. Svi su je voljeli. U jednom posve drugom razgovoru sjetila se onog pitanja iz djetinjstva. Sada je znala odgovor. Odgovor na ono pitanje bio je Bog. Bog je put ljubavi.

Zrinka Drenšek

Ah, te potvrde! - ili - vjerovati na riječ

U tijeku smo župskih proslava Prvih svetih pričesti i podjela sakramenta krizme pri koncu školske godine. Mnogi su roditelji doživjeli veliku brigu svećenika oko potvrda da je dijete kršteno ili da je kum sposoban po primljenim sakramentima izvršiti ulogu kuma. Često je to smatrano prevelikom brigom oko *“papirologije”*: *“Joj, taj naš svećenik - ili - “onaj naš pop” stalno gnjavi s papirima. I Crkva se previše birokratizirala. Gori su od općine!...”*

Jednako tako mnogi su svećenici bili frustrirani diskusijama s roditeljima objašnjavajući kako je to potrebno. Svojski su se trudili objasniti svetost sakramenata i potrebnu evidenciju o njima. Uglavnom, kad se sve zbroji i oduzme nakon velebnih slavlja jedni su se drugima čak i zamjerili.

Evo, kako je to izgledalo u jednom slučaju. U župni ured ulazi gospođa s željom prijaviti svoga sina za Prvu svetu pričest.

- Dobar dan !

- Dobar dan i hvaljen Isus i Marija, odgovara svećenik.

- Znaite, velečasni, rekla mi je vjeroučiteljica da ima nekih komplikacija oko Pričesti moga sina. Traži neka-kve papire, da ste vi tako rekli. Ja vam nikakve papire ne mogu donijeti jer smo doselili ovdje pred 7 godine, a ondje odakle smo došli crkva je srušena i ja nemam nikoga tko bi tamo mogao ići svećeniku tražiti tu vašu potvrdu !

- “Shvaćam vašu teškoću, ali mislim da se stvar ipak može riješiti”, župnik će, nadajući se najboljem. “Neće biti potrebno da vi onamo putujete, recite nam

samo kako se zvala župna crkva u kojoj ste dijete krstili i mi ćemo od župnika telefonom, faksom ishoditi potvrdu. S obzirom da niste iz naše župe, da vas ne poznamo, moramo imati neki dokument po kome ćemo znati da ste vi doista krstili dijete. Jer, kako vjerujem da znate, sakramentu euharistije prethodi krštenje. Tko nije kršten ne može se pričestiti.

- “Ali moje je dijete kršteno”, uporno će gospođa. “Vi sumnjate da ja nisam krstila dijete!”

- Ne radi se o tome, mi vama vjerujemo, ali to moramo imati i u dokumentaciji. Kako ćemo vam kasnije izdati neki dokumenat ako ništa nismo od vas dobili. Sutra ćete od nas zatražiti krsni list i potvrdu o pričesti. Na osnovu čega ćemo vam to izdati ? - uporno će svećenik. Ponavljam vam, recite nam samo gdje ste krstili

i ja ću se povezati s tamošnjim župnikom.

- Da, znate, ja sam tada bila ateista i ne sjećam se kako se zvala crkva. Onda smo to još obavili reda radi. Iz običaja. Kao što se mnoge stvari danas čine. Mislim da ta potvrda ipak nije toliko važna. U crkvi gdje smo ga krstili, znate, vjeruje se u Boga. Bog je jedan. I čemu tolike formalnosti.

- Dobro, gospodo. meni se čini da se mi ne razumijemo. Želite li vi pribaviti potvrdu o krštenju vašeg djeteta ili ne? Ne znate li da bez nje ne možemo, ne smijemo pripustiti pričesti vaše djetete?

- Zar Bog ne ljubi svih?, "mudro će gospođa". Činite kako vas je volja. Ja ne kanim ići tamo, nemam za to ni vremena ni novaca.

- Ali to nitko od vas ne traži. Ne sjećate se niti naziva crkve u kojoj ste djetete krstili, a tražite Pričest za svoje djetete. Sutra se nećete sjećati niti kome je posvećena naša crkva. Ne možete se samo tako obezvrijeđujući ponašati. Nije li vam stalo do vašeg djeteta? Hoćete li onda što učiniti ili ne?

- Znaite, moje je dijete kršteno, crkva je srušena i ja ne kanim ići po nikakvu potvrdu!, odlučno nastupi gospođa, kao da je to njezina zadnja riječ.

- Dakle, vaše dijete ćemo morati izostaviti s ovogodišnje Prve svete pričesti. Jeste li toga svjesni?

- "Rekla sam vam već, činite kako vas je volja. Biti će kako bude. Meni te vaše formalnosti nisu potrebne!", reče gospođa odlazeći pomalo ljutito s ironičnim osmjehom na licu.

Na koncu dijete nije primilo Prvu svetu pričest. Svećenik je ipak provjerio župu navodnog krštenja u mjestu iz kojeg se obitelj doselila, ali tamo nije bilo zapisano da je dijete kršteno. Pri slučajnom susretu na ulici to je pripočeno majci, no ona je samo slegnula ramenima.

Ostaju tolika otvorena pitanja. Igramo li se to sakramenata, shvaćamo li ih? Brinemo li se o svojoj djeci i njihovom rastu u vjeri? Koliko vrijedi "vjerovati na riječ"? Ili su nam potvrde ipak i te kako potrebne?!

I.K.

I dalje si me ljubio

Ti znaš
za korake jednog djeteta,
što te na prstima
tražilo u tami.
Ti poznaješ
zidove mojih odluka.
Ti si razumio
moju izgubljenost.
Ti si patio
zbog mojih padova.

I dalje si me ljubio

I dalje si čekao
da shvatim
koliko sam za Tebe važna,
a ono jedino što u srcu sada nosim
radost su i nada.

Renata Špehar-Vojvodić

Molitva krizmanika i svih onih koji uvijek žele ostati vjerni Bogu

MOLIM TE, svemogući i vječni Bože,
Nadahni me duhom mudrosti i umnosti,
Da te uvijek mogu što bolje razumjeti i slijediti.

MOLIM TE, usadi svoj zakon i svoju presvetu riječ u moje srce,
I daj da mladica klice u mojoj duši pusti,
Da te uvijek mogu slijediti,
I plod ljubavi tebi prinositi.

MOLIM TE, daj da se duša moja uvijek nanovo iz pepela rodi,
Da ti još vjernije mogu služiti i čistu žrtvu prinositi.

MOLIM TE, daj mi snagu da riječju mogu krijepiti umorne,
I ljubavlju hraniti siromašne.

MOLIM TE, za dobro svih ljudi, naročito djece,
Da nikada s puta tvoje beskrajne ljubavi ne skrenu,
I vjerni tebi ostanu, u sve dane života njihova, tako i ja,
Do vječnog zajedništva s tobom, AMEN.

Dino Paušić

Kako ostaviti sebe?

Čini mi se da je to najteže: ostaviti sebe, svih se svojih planova odreći, te odoljeti napasti koja nas tjera da povjerujemo kako sami možemo upravljati svojim životima, te da je dapače svako takvo ne-planiranje zapravo znak naše osobne nesposobnosti.

Koje li zablude?

Kako dakle prestati brinuti o stvarima na koje nemamo utjecaja; što učiniti sa sumnjama koje uvijek ispočetka sve dovode u pitanje; koliko se i kako drugima dati; kojim putem krenuti kada se čini da izlaza nigdje nema?

Pitam se, o Bože, na koju goru da se popnem sve ovo da saznam?

«U sebe se zavuci... - govori mi neki glas -

... naći ćeš tu Onoga što čeka.

Ništa ti ne treba.

Samo srce ponizno i čisto

Njega da ljubi i

Njemu sve da preda.

Pusti da te vodi

ruka Njegova.

Volji se Njegovoj pokori.

Neprestano moli,

a srce tvoje

u srcu Njegovome

otkucaje neka broji.»

Renata Špehar-Vojvodić

Nedjeljno jutro

Probudila me narančasta svjetlost koja je ispunila moju sobu. Ustala sam kako bih popila kavu prije odlaska

na nedjeljnu svetu misu. Pogled kroz prozor okrenut prema istoku ostavio me bez daha. Izišlo je ogromno narančasto sunce okruženo svjetlošću u svim mogućim narančastim nijansama. Nekoliko oblaka u istim bojama činilo je izlazak veličanstvenim i čarobnim. Iza mojih leđa pojavila se moja osamnaestogodišnja kći i prekinula moju zadivljenost ljepotom Božjeg djela. Začudilo me njeno ustajanje jer mladi nedjeljom spavaju duže kako bi nadoknadili malo sna izgubljenog subotnjim izlaskom. «Kamo gledaš?», sneno me zapitala. «Molim te, pogledaj ovaj izlazak sunca, samo ga Božji kist može ovako naslikati», rekla sam.

Moja je kći prišla prozoru, kratko pogledala i rekla: «Moj je tata tamo i sigurno i on uživa u ljepoti neba», okrenula se i otišla u krevet.

Ostala sam iznenađena i ponosna što moje djece tako gleda na smrt, jer je samo nekoliko mjeseci prošlo od odlaska moga muža, njenog oca, s ovoga svijeta.

«Da sigurno i on uživa u ljepoti neba», rekla sam i počela se spremati na svetu misu.

Marija

Ljubav nije ljubljena

Ljudi su danas nesretni jer ne primaju ljubav od bližnjih. Nismo ni svjesni koliko ljubav bližnjih ili nedostatak ljubavi bližnjih djeluje na nas. Ljubav je tako jaka da može promijeniti čovjeka. Kada "loš" čovjek primijeti da ga bližnji voli i prihvaća, on se mijenja, postaje dobar. Nemamo pravo proći pored nekoga i pomisliti 'ah, što se sad moram s njim susresti', ili još gore, izbjegavati nekoga zato što nije onakav kakav bi po našem mišljenju trebao biti. Isus nam govori: *Ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas! (Jv. 15. 12.)* Isus je nas ljubio čitavim svojim svetim bićem, istom ljubavlju i danas nas ljubi.

Mi smo ljubljena djeca Božja! Ne možemo ni zamisliti koliko je velika Isusova ljubav prema nama, kad je iz ljubavi prema nama umro. I daje nam ljubav da istom takvom velikom ljubavlju ljubimo svoje bližnje. Dali tako ljubimo bližnjeg?

*Nažalost, ina ljudi koji idu svake nedjelje na Sv. Misu, a ne mogu smisliti neke ljude. Gdje je tu ljubav koju nam Isus daje? Zašto se zatvaramo Isusovoj ljubavi? Pozvani smo na ljubav prema svima, bez obzira kakav je tko. A što je s ljubavi prema Bogu? Da li Boga ljubimo čitavim bićem? Isusova je najveća zapovijed: *Ljubi Gospodina, Boga svojega – iz svega sreća svojega i svom dušom svojom i svom snagom svojom i svom pameću svojom, a bližnjeg svoga kao samog sebe! (Lk. 10.27.)* Samo ako ovako ljubimo Boga, moći ćemo ljubiti svog bližnjeg, kako Bog od nas traži. Bog je ljubav: tko ostaje u ljubavi, ostaje u Bogu i Bog ostaje u njemu. (1 Jv. 4. 16.)*

Tonkafest

U Ogulinu je, u nedjelju 20. svibnja, u organizaciji udruge *Oda prijateljstva*, održan prvi festival duhovne glazbe *Tonkafest*. Pred prepunom kino salom Pučkog otvorenog učilišta Ogulin, odnosno 400 gledatelja, nastupilo je devet 'bendova' i izvođača koji su se nadmetali za naslov pobjednika. Prvi Tonkafest je po riječima izvršnog ravnatelja i predsjednika Ode prijateljstva prof. Hrvoja Magdića imao trostruki cilj. Pretvoriti grad Ogulin u centar popularne duhovne glazbe, zadržati trajno sjećanje na prerano preminulu članicu Križarske organizacije i Sabora mladih Gospičko-senjske biskupije An-

toniju Turković, kao i pomoći od leukemije oboljeloj Marijani Anušić iz Plaškog.

Organizacijski odbor uz pomoć brojnih sponzora to je i uspio, a sav novac od prodanih ulaznica kao i dobrovoljnih priloga tijekom festivala će se, osim pomoći oboljeloj Marijani Anušić, iskoristiti i za tiskanje drugog izdanja zbirke poezija pokojne Antonije. Na predivnoj noći duhovne glazbe u Ogulinu nazočili su i voditeljica Ureda za mlade pri HBK Ivana Petrak, predsjednica Sabora mladih Gospičko-senjske biskupije Iva Dasović, župnik ogulinski Tomislav Rogić, gradonačelnik Ogulina Nikola Magdić i ravnatelji ogulinskih škola i brojnih ustanova.

Nakon nastupa devet izvođača po mišljenu stručnog žirija naslov pobjednik prvog Tonkafesta je glazbena skupina *Laudantes* pod vodstvom don. Marinka Mlakića iz Šibenika koji su pobjedničku skladbu napisali i skladali uoči nastupa na Tonkafestu. Drugo mjesto osvojio je *VIS Ben Hur* iz Rijeke, a treće Sve boje ljubavi iz Zagreba. Po glasovima publike pobjednik je *Duo Aledory* iz Rijeke, ispred *Laudantes* i *Ben hura*. Pred ogulinskog publikom za vrijeme rada žirija nastupili su zagrebački *Messingersi* i kao i svi izvođači oduševili domaćine očito željne dobre duhovne glazbe, što jamči da je grad podno Kleka plodno tlo za nastavak započetog Tonkafesta.

Treća dob

Mnogo smo radili,
 S odgovornošću se uspješno nosili.
 Probleme rješavali.
 A sada,
 veselim se njoj,
 trećoj dobi toj.
 Želimo se odmoriti,
 poslovne brige zaboraviti,
 uspomene sačuvati
 i poneku potisnutu želju ostvariti.
 Iako smo mi u mirovini,
 život stao nije,
 sunce nas i dalje grije,
 kiša romori,
 potok žubori,
 djeca se igraju,
 a mladići i djevojke novi život
 planiraju.
 Zašto ne bismo i mi
 i u trećoj dobi aktivni bili,
 važno je duhom ne klonuti,
 o novim mogućnostima razmisliti,
 i svoj sadašnji život
 s optimizmom prihvatiti i voljeti.
 Možda nas mala mirovina muči,
 a time i oskudica u kući,
 ili nas neka bolest iritira,
 pa nemamo intimnog mira?
 Dostojanstvo ćemo i tu pokazati,
 oštro se boriti,
 i snagom volje
 mnoge nevolje pobijediti,
 ili barem ublažiti.
 Kad nam štap postane prijatelj drag,
 a postelja odani drug,
 i kad svoje stare albume budemo
 listali,
 i požutjeli krsni list gledali,
 sjetimo se trenutaka
 kad smo se životu,

srcem i dušom veselili.
 Radujmo se i sada
 jer smo starost dočekali
 ljubav doživjeli,
 potomke podigli,
 bijelo-crnu stranu života upoznali,
 u ljepotama prirode uživali,
 i snagu i moć ljudskog roda spoznali.
 A kad bude tako,
 da više ne ide nikako,
 kad Bog priredi za nas stan
 i pozove nas na vječni san,
 budimo spremni i za taj dan.
 Kad truba prekine muk,
 kad se «Tišine» začuje zvuk,
 kad, zbog veličanstvene melodije i
 vjetar zaustavi huk,
 kad se srca, od bola, u grču stežu
 i kad se duše u oproštaj vežu,
 ni tad naši voljeni
 ne trebaju previše tužni biti,
 jer to nije kraj,
 mi putujemo u Raj.
 A jednoga dana
 doći će nam u posjet
 i bit ćemo zajedno
 opet.

Nada Stipetić

Voljeni grade moj

Stoljeća su prošla duga
Od kad grade postojiš.
Pratila te sreća, tuga,
a ti čvrsto tu stojiš.

Rođena sam ja u tebi.
Rasla sam i još sam tu.
Volim svaku grudju tvoju.
Sve bih dala ja za nju.

Sad' kada je kosa sijeda,
godine podmakle.
Volim te sve više grade,
nikuda ja ne idem.

Toliko ljepote imaš,
Ja divim se ljepoti toj.
Nikud ja otić' neću,
Ti voljeni grade moj.

Đurđica Bulić

Bakina krunica

Sjećanja me vuku
U vremena davna
Bila sam dijete
Sićušna i mala.

U krilu me baka čuva
S krunicom u desnoj ruci,
Tihno šapće, tihno moli,
A ja mislim što će reći.

Šapće baka ja se mjestim
Zino se po zino niže,
Oćicama svojim brojim
Sigurno smo kraju bliže.

Još i danas u mom uhu
Čujem riječi bake moje:
«Blagoslovljen plod utrobe tvoje»
Pamtim bakin pogled mio,
A ja dodam kao nekad:
«O blaga, o mila, o slatka
djevica Marijo».

Marija

Vjera i ljubav

U nekom selu živo čovjek koji se zvao Marko. On je bio najbogatiji gazda. Kad mu je umrla žena postao je zao. Mislio je da svi-
ma može naređivati. Govoriti im što trebaju
raditi... Čak više nije vjerovao u Boga. Kad
je s prozora svoje kuće gledao ljude kako idu u
crkvu, govorio im je da troše svoje dragocjeno
vrijeme uzalud jer Bog ne postoji. Ali Bog je
znao da u njemu postoji još dobrote.

Jednog dana u selo je došla dobra siro-
mašna žena. Bila je toliko lijepa da je čak i
Marka očarala svojom ljepotom. Prosila je po
selu. Došla je tako pokucati i na Markova
vrata. On joj se smilovao, pružio joj hranu i
smještaj. U razgovoru mu je ispričala kako je
izgubila svu svoju obitelj. Marko je njoj pričao
o smrti svoje žene. Nakon nekog vremena oni
su se zblížili i zavoljeli. Od tada je Marko
počeo ići u crkvu i zahvaljivati Bogu na daru
što mu je poslao dobru i poštenu ženu.

Ana Sušanj

Papa se u Brazilu susreo s mladima

«Nemojte da vam mladost prođe uzalud. Posvetite je visokim idealima vjere i ljudske solidarnosti. Budite mladež Crkve i moći ćete biti protagonisti novoga društva, no budućnost uvelike ovisi o tome kako živite danas», poručio je papa Benedikt XVI. mladima Brazila i Latinske Amerike s kojima se susreo na gradskom stadionu "Paulo Machado de Carvalho" u Sao Paulu drugog dana svoga pastoralnog pohoda Brazilu 10. svibnja.

«Vi niste samo budućnost Crkve i čovječanstva, jer to gotovo da podrazumijeva svojevrsni bijeg od sadašnjosti. Naprotiv, vi ste mlada sadašnjost Crkve i čovječanstva. Vi ste njezino mlado lice», nastavio je Papa u svome govoru mladeži. "Sinoć dok sam sjedio u zrakoplovu koji je nadlijetao Brazil već sam razmišljao o

ovom našem susretu" i "poželio u tom trenutku da čvrsto zagrlim sve vas i pokažem osjećaje koje nosim u dubini srca", rekao je Papa podsjetivši pritom na "posebnu radost" koju je doživio prilikom Svjetskog susreta mladih u Koelnu.

"Budite slobodni i odgovorni muškarci i žene; učinite od obitelji središte iz kojega zrače mir i radost; budite promicatelji života, od početka do njegova prirodnog završetka; brinite se za starije osobe", zadaci su koje je Papa povjerio mladima. "Posebno mnogo držite do ustanove sakramenta ženidbe", istaknuo je nadalje Papa, prema kojem "neće biti prave radosti na domaćim ognjištima" ako "ne bude vjernosti među bračnim drugovima". "Brak je institucija prirodnog prava" koju je Krist "uzdigao na dostojanstvo sakramenta", rekao je Papa. Istodobno, dodao je, Bog vas poziva da poštujete jedni druge u zaljubljenosti i tijekom zaruka, jer će bračni život, koji je po božanskoj namisli pridržan za oženjene parove, biti izvor radosti i mira samo u mjeri u kojoj budete znali od čistoće, kako u braku tako i izvan braka, učiniti čvrstu utvrdu budućih nada.

Benedikt XVI. je mlade također pozvao da "posvete svoj rad" kako bi "pridonijeli napretku svih" te "da budu protagonisti pravednijeg društva u kojem će vladati veće bratstvo, ispunjavajući dužnosti prema državi: poštujući njezine zakone; ne dopuštajući da vas obuzmu mržnja i nasilje; nastojeći biti primjer kršćanskog vladanja na profesionalnom i društvenom području". "Gospodin bez sumnje cijeni vaš kršćanski život u brojnim župnim zajednicama i u malim crkvenim zajednicama, na sveučilištima, u zavodima i u školama i, prije svega, na ulicama i u radnim sredinama. Ali treba ići naprijed. Ne možemo nikada reći da smo dovoljno učinili, jer je Božja ljubav beskrajna i Gospodin od nas traži, ili bolje, zahtijeva da otvorimo svoja srca". Među prioritetima koje je Papa spomenuo u svome obraćanju brazilskoj mladeži je i "zaštita i očuvanje prirodnog okoliša, kojeg smo svi dio". "Uništenje Amazone i prijetnje ljudskom dostojanstvu njegovih stanovnika zahtijevaju veću zauzetost na različitim područjima društvenog djelovanja", zaključio je Papa.

Isus je jedini, koji uspijeva pokazati smisao sadašnjeg života i dati mu sadržaj nade. Zato je važno prihvatiti ga vjeron i zapovijedima koje "ne umanjuju našu slobodu", već naprotiv sačinjavaju snažne duhovne poticaje. Papa se zatim zaustavio na "bogatstvu mladosti" koja "vodi k otkrivanju života kao dara i kao zadaće" i, nasuprot tome, "pomanjkanju nade" uzrokovanog strahom koji obuzima srca mladih ljudi koji nisu otkrili "smisao života" i žrtve su nasilja i droge. Zato je Papa pozvao mlade da "naviještaju evanđelje mladima i djevojkama koji, kao ovce bez pastira, lutaju ovim svijetom".

Održan 22. sabor katoličke mladeži Gospićko-senjske biskupije

U subotu je u Slunju održan 22. sabor mladih katolika Gospićko-senjske biskupije. U župnoj dvorani u Slunju se okupilo preko 120 mladih iz svih dekanata biskupije uz više svećenika. Mlade je pozdravio domaćin, župnik i dekan slunjski mons. Mile Pecić kao i biskupijski povjerenik za mlade mr. Tomislav Rogić.

U dopodnevnom dijelu susret je započeo prezentacijom Tine Košćak o Crkvi hrvatskih mučenika na Udbini. Nakon čega je održan kviz o tematici mučeništva s predstavnicima svih dekanata. Povjerenik Rogić je zatim definirao poslove oko pripreme Trećeg biskupijskog susreta katoličke mladeži koji će se održati 28. travnja na Udbini, a za kojeg su poslovi podijeljeni prema svim dekanatima. Obavljene su i zadnje pripreme za izdavanje novog, 12. broja lista mladih ove biskupije Osvita, a mr. Rogić je informirao nazočne o školi za župne animatore koja je započela u Ogulinu i u koju se još mogu javiti mladi iz Slunja, Senja i Otočca. Dopodnevni dio završio je misom u župnoj crkvi Presvetog Trojstva.

Nakon odmora i razgledanja Rastoka popodnevni dio započeo je molitvom, te drugim dijelom Sabora. Svoja izvješća podnijeli su voditelji grupa, a završio je društvenim igrama koje su pripremili mladi iz Ogulina, Senja i Gospića.

III. biskupijski susret katoličke mladeži

Treći biskupijski susret katoličke mladeži Gospićko-senjske biskupije održan je u subotu 28. travnja na Udbini. Nakon prvog susreta u Ogulinu i drugoga u Gospiću, treći susret na Udbini održan je pod geslom "Krv mučenika, sjeme kršćanstva". Susret je počeo križnim putem s Krbavskog polja.

Na križnom putu koji je predvodio gospićki dekan Antun Luketić okupilo se više stotina mladih iz svih pet dekanata biskupije i većine župa. Križni put počeo je kod crkve Sv. Marka Groba, mjestu stradavanja desetak tisuća Hrvata u Krbavskoj bitci, a završio kod temelja nove Crkve hrvatskih mučenika kao mjestu nadanja i pobjede. Misno slavlje predvodio je biskup Bogović u koncelebraciji petnaestak svećenika, a propovijedao je

biskupijski povjerenik za mlade ogulinski župnik Tomislav Rogić. Biskup je na početku poručio mladima da su se okupili na svetom mjestu na kojem se najbolje može shvatiti smisao oltara, odnosno žrtvenika. Povjerenik Rogić Udbinu i sve njene lokalitete nazvao je mjestima koje mladima mogu dati novu snagu za svjedočanstva u cilju uključivanja u živu Crkvu - Božji narod. Propovjednik se zapitao zašto se mladi danas teže uključuju u svećenička zvanja. Istaknuo je problematiku "daljinskog upravljača" odnosno sklonosti lakim rješenjima,

te poručio da bez žrtve i muke nema visokih vrijednosti i ostvarenja ciljeva. U nastavku je biskup Bogović za mlade održao sat povijesti na lokalitetu iznad Crkve hrvatskih mučenika, na ostacima crkve Sv. Nikole uništene u II. svjetskom ratu te na ostacima katedrale Sv. Jakova. Biskupijski susret nastavljen je u popodnevним satima predstavljanjem bogoslova i sjemeništaraca, predstavljanjem mladeži po dekanatima te zaključen molitvom.

Udruga ODA PRIJATELJSTVU

Udruga Oda prijateljstvu osnovana je 28. prosinca 2006. godine s ciljem pomaganja teško oboljeloj djeci i mladima grada Ogulina.

Udruhu su osnovali prijatelji i roditelji pokojne Antonije Turković koja nas je napustila 2006. godine u 20-toj godini života i koja je bila simbol prijateljstva koje se oko nje širilo, a činili su ga svi koji su joj pomagali pa tako i Grad Ogulin

Ideja Udruge je širiti mrežu prijateljstva i pomagati, biti blizu onima koji su potrebni naše pomoći (podrška i financijska pomoć).

Ime Udruge simbolično je povezano s imenom Antonijine zbirke *Oda životu*. Svoju zbirku Antonia je posvetila prijateljima, na čemu joj oni zahvaljuju *Odom prijateljstvu*.

Udruga ima svoj znak. To su četiri kruga koja simboliziraju glave osoba i šest trokuta koji simboliziraju ruke osoba. Jedan krug je u sredini i simbolizira osobu koja je bolesna, a ostala tri kruga i trokuti okružuju središnji krug kao simbol osoba koje pomažu bolesnoj osobi.

U nepunih pola godine djelovanja Udruzi je pristupilo više od sto članova. Do sad je u organizaciji udruge održan koncert klape Mareta iz Bakra, kreativne radionice uskrasnih ukrasa, aukcija slika, koncert grupe Fides te festival duhovne glazbe Tonka-fest 2007. Sav prikupljen novac otišao je u humanitarne svrhe.

UDRUGA ODA PRIJATELJSTVU - GAJEVA 2, OGULIN
ŽIRO-RAČUN UDRUGE: 2402006 – 1100492781

Naši KRIŽARI

Dragi vjernici, pozdravljam Vas križarskim pozdravom, Bog živi!

Krajem prošle godine, kao što je to i uobičajeno, Križarsko društvo «Dragutin Kukulj» održalo je Izbornu skupštinu na kojoj smo dobili novo vodstvo. Stari su se članovi vodstva osvrnuli na svoje djelovanje u prošloj godini, koja je bila jako teška za sve nas križare. Naime, napustila nas je i Gospodinu otišla naša «Tiha voda» Antonia Turković. Uprkos opakoj bolesti nikada se nije žalila i nikada nije znala reći NE, a s druge strane je, svojim karakterom i čvrstoćom mogla 'derati brijege'. Nakon otpuštanja staroga vodstva, priornu smo na biranje novoga, kojeg čine:

- **predsjednica:** Martina Turković
- **dopredsjednik:** Ivan Turkalj
- **tajnica:** Andreja Turković
- **blagajnik:** Milan Ninković
- **referent za tisak:** Verica Žilić

Puno sreće novom vodstvu!

Također smo u to vrijeme pokrenuli «Male križare», učenike sedmih i osmih razreda, koje svakoga petka pokušavaju animirati Martina, Andreja, Vesna i Ivan. Upravo su oni, Mali križari, naša najveća radost i motivacija!

Novu, 2007. godinu, križari su dočekali uz pjesmu, molitvu i meditaciju na Taizé susretu u Zagrebu, kojeg je pohodilo nekoliko desetaka tisuća mladih iz cijele Europe i šire. Taizé organizira susrete mladih kršćana za doček Nove Godine svake godine u drugoj zemlji. Ove godine je to bilo u Zagrebu. Susret je trajao tri dana, od 30. prosinca do 1. siječnja. Križari su u Savskom

Gaju, u suradnji s Hrvatskim dobrotvornim katoličkim društvom, ugostili 20-ak mladih volontera Taizéa iz Europe: Španjolaca, Talijana, Engleza, Čeha, Šveđana, Francuza... Prelijepo je iskustvo doživjeti doček nove godine u crkvi kroz molitvu s mnoštvom mladih ljudi, okupljenih oko Krista. Nadamo se da ćemo i slijedeću godinu dočekati na isti način, ali ovaj put u Švicarskom Zurichu.

U mjesecu ožujku, Središnje križarsko vodstvo je dobilo novoga predsjednika, mladoga gospodina Darija Burjana, a naša predsjednica Martina je postala nova tajnica SKV-a. Čestitamo!

Nekolicina naših križara sudjeluje u Školi animatora koja se zadnjih nekoliko

mjeseci održava u Ogulinu, završno sa specijalizacijom na Baškim Oštarijama u mjesecu srpnju. Školu pohađa tridesetak mladih iz naše biskupije, i dvije cure iz Zagreba. Cilj ove Škole je da još više angažira mlade vjernike u svakodnevnim aktivnostima Crkve i da mi mladi postanemo desna ruka naših župnika. Uz kreativne voditelje i poučne radionice, vjerujem da će se to i ostvariti.

Križari i dalje sudjeluju u zboru mladih Emanuel te u novoosnovanoj udruzi «Oda prijateljstvu» kojoj je cilj pomagati teško oboljeloj djeci i mladima. Na kraju bih pozvao sve mlade da se priključe križarima i sklope nova prijateljstva u Bogu, jer kako je kazala mala Marieta:

«Prijateljstvo je nešto najljepše na svijetu. Prijateljstvo nam je poklonio Bog i budite zahvalni što imate prijateljstvo, jer će vam trebati uvijek u životu.»

Ivan Turkalj

Križni put mladih u Saborskom

Mladi ogulinskog dekanata na 6. uskrsnu nedjelju, uoči blagdana zaštitnika župe sv. Ivana Nepomuka, sudjelovali su na svetoj misi i Križnom putu u Saborskom.

Nakon mladih gospičkog, otočkog i senjskog dekanata koji su molili Križni put u Trnovcu, mladi ogulinskog dekanata pošli su u Saborsko. U pratnji ogulinskog župnika i povjerenika za pastoral mladih Gospičko-senjske biskupije vlč. Tomislava Rogića. Mladi su jednim autobusom doputovali u ovo mjesto koje je svoj Križni put doživjelo u Domovinskom ratu. Unatoč hrabroj obrani mještana, u studenom 1991. ovo je ličko mjesto palo u ruke agresora. Župljani su protjerani, a preostali mučki ubijeni. Tijekom četverogodišnje okupacije ubijeno je 65 mještana. Župna crkva Sv. Ivana Nepomuka i kapelica Blažene Djevice Marije srušene su, a mjesto zapaljeno do temelja. Saborsko je konačno oslobođeno u «Oluji» nakon čega počinje i povratak. Vrhunac povratka bila je posveta novoizgrađene župne crkve, koja otada oko Gospodnjeg stola okuplja žitelje ovoga mučeničkog mjesta.

U homiliji svete mise župnik fra Slavko Antunović govorio je o ljubavi i mučeništvu, a euharistiju je izdvojio kao najveći dar i najjasniji znak Božje ljubavi čovjeku. Župljani Saborskog prošle su godine izgradili Križni put u prirodi. Nakon što je veliki osamnajstmetarski križ pao s njihove crkve, postavili su ga na vrh brda i do tamo uredili postaje Križnog puta. Bilo je to ne samo svjedočenje vjere, nego i pokazatelj zajedništva, jer je svaka obitelj (prezime) preuzela brigu za izgradnju i održavanje jedne postaje. Nastavljajući temu s III. susreta mladih naše biskupije "Krv mučenika-sjeme kršćana" molili smo "Križni put hrvatskih mučenika". Krenuli smo od spomenika poginulim u ratu (gdje se nalazila masovna grobnica) i prateći Krista do križa osobito smo razmišljali o primjerima mučenika iz našeg naroda koji su, zagledani u križ Kristov, i sami podnosili svoja mučeništva po uzoru na Krista Patnika i Spasitelja.

Nakon sokova i kolača koje su Saborčani pripremili (bilo nam je i potrebno!) uputili smo se natrag. Bio je to lijep dan koji je uz onu duhovnu dimenziju pružio i druženje, a mnogi su prvi put imali prilike posjetiti ovo mučeničko mjesto koje je, nažalost, malo poznato u našoj domovini. Neopravdano, jer je njihova žrtva ugrađena u temelje naše domovine.

Željko Mačić

Dolazak

Očekujem Tvoj dolazak, čistim srce svoje,
U nadi za Tvoj skori dolazak.
Nadam se brzo ćeš doći...
U nadi je spas, no Tebe nema...

Očekujem Tvoj dolazak, kuću uređujem,
U želji za Tvoj skori dolazak.
Nadam se brzo ćeš doći...
Želje nikada ne umiru, no Tebe nema...

Očekujem Tvoj skori dolazak, brišem grijehe
svoje,

S ciljem brže ćeš doći...
Nadam se, dolaziš li?
Ciljevi su ostvarivi, no Tebe nema?

Očekujem Tvoj skori dolazak, gdje li griješim?
Otvaram vrata svoja...
Vrata srca svoga, i čekam Te...
Vrata su otvorena no Tebe nema...

Očekujem Tvoj skori dolazak, misli prepuštam
Tebi,
No tebe nema?
U čemu griješim, pitam se,
Ti odgovaraš: vrata su tvoja otvorena,
Nade su i želje uslišane,
Grijesi oprošteni...
No, život tvoj gdje je?

Očekujem Tvoj dolazak, život svoj prepuštam
Tebi,
Ti dolaziš, otvaraš vrata srca moga...
Ja sam sretna, jer dočekala sam Tvoj dolazak...

Marija Špehar

Ogulin – grad na špilji

U petak 30. ožujka 2007. godine ogulinski *miovc*i organizirali su tribinu «Ogulin – grad na špilji». Gosti predavači bili su renomirani stručnjaci iz biospeleologije, dr. sc. Dalibor Paar, speleolog i Branko Jalžić, biospeleolog.

Tribina «Ogulin – grad na špilji» održana je u sklopu projekta ogulinskih miovac «Ogulin – grad iznad grada, život iznad najvećeg hrvatskog špiljskog sustava». Navedeni projekt provodi se od 2005. godine kao jedini sa šireg ogulinskog područja u sklopu projekta Očuvanja krških ekoloških sustava. Financira ga Svjetska banka putem Fonda za globalni okoliš i Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

Oko pola teritorija Hrvatske čini krš čiji osnovni fenomeni su špilje i jame. Do sad je u Hrvatskoj poznato više od 8 000 istih. Najdublje jame svjetski su poznate, a nalaze se na Velebitu. Najduži hrvatski špiljski sustav Đulin ponor – špilja Medvedica nalazi se ispod grada Ogulina i malo je poznat u hrvatskoj javnosti.

Predavači su kroz dvije prezentacije pokazali zašto je Ogulin jedinstveni grad ne samo u Hrvatskoj i koje su posebne vrijednosti krškog fenomena koji se nalazi ispod njega.

Sustav špilja Đulin ponor – špilja Medvedica sačinjava više od 16 kilometara i posjeduje atraktivne ulazne dijelove, brojne sige, podzemne labirinte i jezera te bogat živi svijet. Specifično svojstvo špilja su erozivne vrtložne forme.

Najzanimljiviji primjerci bogatog životinjskog svijeta ogulinskog podzemlja pored čovječje ribice su i jedina podzemna slatkovodna spužva na svijetu Ogulinska špiljska spužvica (*Eunapius subterraneus*), Ogulinski špiljski virnjak (zadnji put viđen davne 1919. godine), Zagonetni špiljski vodenopolip, vodeni puževi, Špiljski cjevaš, Hrvatski rakušac, Dugokljuna špiljska kozica te razne vrste riba i šišmiša.

Unatoč tajnama i velikoj bioraznolikosti te najvećem blagu – pitkoj vodi – koje najduža hrvatska špilja čuva, na žalost ne postoji suživot špilje i grada, štoviše cijeli špiljski sustav ugrožen je otpadnim vodama Ogulina.

Velika posjećenost tribine i nadasve zanimljiva pitanja postavljena predavačima obveza su svima da omogućavajući opstanak podzemnog carstva ogulinski krški ekosustav ostane jedno od područja najveće podzemne bioraznolikosti na svijetu kako je i istaknuto na transparentu ogulinskih miovac.

Lavinija Stipetić (lavinija@hkzmi-og.org)

Klonovi nastupaju

U ponedjeljak 16. travnja 2007. godine ogulinski *miovc*i organizirali su predstavljanje knjige «Klonovi nastupaju» autora admirala Davora Domazeta – Loše.

Knjiga se tematski nastavlja na do sad objavljene knjige istog autora «Hrvatska i veliko ratište – Međunarodne igre na prostoru zvanom bivša Jugoslavija» i «Gospodari kaosa».

U knjizi admiral Domazet govori o uroti protiv Boga i čovjeka, odnosno gvozdenom logikom dokazuje da je u suvremenom svijetu na djelu dramatična i ogorčena bitka poganstva protiv kršćanstva koja u simboličnom smislu jest bitka «posljednjih vremena između Antikrista i Krista».

Analiza događaja od Francuske revolucije do današnjih ratova za naftu, vodu i hranu te predviđanje budućih događaja posvećeno je mladim hrvatskim naraštajima da bi im knjiga bila podsjetnik u vremenima kada će oni biti živi svjedoci onoga što je u njoj zapisano.

S obzirom da su ogulinski miovc organizirali predstavljanje prve knjige admirala Domazeta «Hrvatska i veliko ratište» u veljači 2003. godine i ovaj put se admiral s radošću odazvao, a veliki interes Ogulinaca odličan je preduvjet da će ponovo na miovcski poziv oduševljeno doći u Ogulin.

Lavinija Stipetić

Malonogometna liga za ministrante

Mladi su u Crkvi subjekti zajedništva. Oni u zajedništvu ostvaruju živost, karakterističnu za njihovu dob, te sposobnost za prijateljstvo i dijalog.

Ova malonogometna liga, održana u Tounju 13. i 14. travnja, primjer je Crkve na terenu, gdje su svi prisutni na posebni način mogli živjeti dar zajedništva s ostalim sudionicima.

Na tom susretu doživjela sam temeljnu dimenziju zajedništva, novih prijateljstva i otvorenog dijaloga među različitim naraštajima.

Mladima treba omogućiti da na takvim susretima aktivno sudjeluju, a susrete treba redovito održavati da postanu dio programa.

Po mojem mišljenju na tom je susretu stvoren centar komunikacije i povezivanja mladih iz raznih župa dekanata, upravo zbog tog što se krenulo od onog što njih zanima i što razumiju tj. gdje se oni mogu uključiti i pokazati svoje talente.

Lijepo smo se zabavili, naigrali i spoznali da timski sport može proći bez svađa i psovki koje su na takvim utakmicama nažalost često prisutne. U svoje župe smo se vratili puni dojmova i novih prijateljstva.

Moja poruka ostalima je «Ođvažite se i sudjelujte, duhovno ćete se obogatiti».

I kako kaže ona poslovice « U zdravom tijelu i zdrav duh ».

Dragana Sabljak

Malonogometna liga ministranata ogulinskog dekanata

Stariji ministranti – rezultati prvog i drugog kola:

Tounj, LAVOVI – Zagorje Ogulinsko, BUMBARI 3 : 0
 Ogulin 1, ZMAJEVI OD ĐULE – Generalski Stol, ŠTUKE 12 : 0
 Zagorje Ogulinsko, BUMBARI – Ogulin 2, STRŠLJENI 5 : 2
 Tounj, LAVOVI – Ogulin 1, ZMAJEVI OD ĐULE 3 : 2

Tablica:

		pobjeda/ poraz	broj utakmica	bo- dovi	gol ra- zlika
1.	Tounj, LAVOVI	2 - 0	2	6	6:2
2.	Ogulin 1, ZMAJEVI OD ĐULE	1 - 1	2	3	14:3
3.	Zagorje Ogulinsko, BUMBARI	1 - 0	1	3	5:2
4.	Ogulin 2, STRŠLJENI	0 - 1	1	0	2:5
5.	Generalski Stol, ŠTUKE	0 - 1	1	0	0:12

Mladi ministranti – rezultati prvog kola:

Josipdol, KLOKANI – Tounj, LAVOVI 2 : 2
 Generalski Stol, ŠTUKE – Plaški, VIDRE 1 : 1
 Ogulin 1, ZMAJEVI OD ĐULE – Ogulin 2, STRŠLJENI 3 : 1
 Tounj 1, LAVOVI – Lešće, MEDVJEDI 0 : 4
 Saborsko, VUKOVI – Tounj 2, LAVOVI 1 : 11

Tablica

		pobjeda/ poraz nerješeno	broj utakmi- ca	bo- dovi	gol razli- ka
1.	Tounj 2, LAVOVI	1 - 1 - 0	2	4	13:3
2.	Lešće, MEDVJEDI	1 - 0 - 0	1	3	4:0
3.	Ogulin 1, ZMAJEVI OD ĐULE	1 - 0 - 0	1	3	3:1
4.	Josipdol, KLOKANI	0 - 1 - 0	1	1	2:2
5.	Plaški, VIDRE	0 - 1 - 0	1	1	1:1
6.	Generalski Stol, ŠTUKE	0 - 1 - 0	1	1	1:1
7.	Ogulin 2, STRŠLJENI	0 - 0 - 1	1	0	1:3
8.	Tounj 1, LAVOVI	0 - 0 - 1	1	0	0:4
9.	Saborsko, VUKOVI	0 - 0 - 1	1	0	1:11

Tablice pripremio i ligu vodi fra Slaven Mijatović, župnik Tounja i Kamenice.

Majka

Majka je osoba
koja te čuva i pazi
ona te cijelog
života mazi.
Želi ti dobro
voli te jako,
voljet ko' ona
ne zna svatko.
I u dobru,
i u zlu,
ona je za tebe
uvijek tu...

Leonarda Salijević

Moja mama

Moja mama je moja radost,
moja sreća, moja nada.
Uvijek je tu kad mi treba,
poput anđela s neba.
Njen osmjech me miluje,
poput sunca obasjava.
Moja je mama
najbolje na svijetu.

Denise Ivana Dujmić

Autor slike: Patricija Žagar